

Revistă premiată cu medalia și diploma „Pamfil Șeicaru“ pentru literatură 2008

Climatare

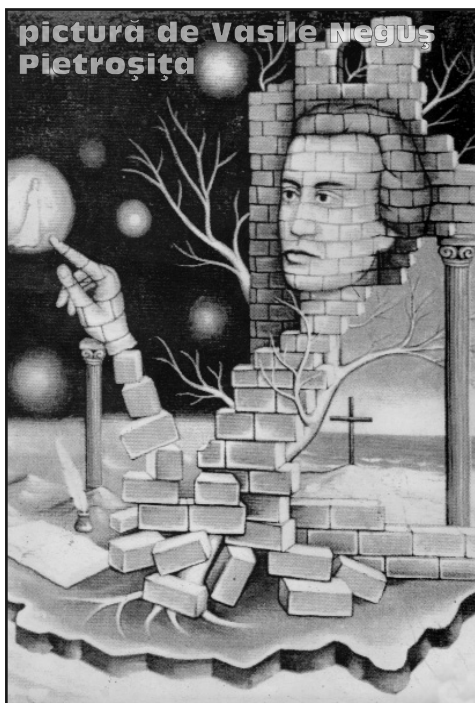
literare

Director: Ion Iancu Vale

Foaie pentru minte și inimă, oablă și neatârnată

Anul 3 ■ NR. 16 ■ ianuarie - februarie 2009

pictură de Vasile Neguș
Pietroșița

La steaua

de Mihai EMINESCU

La steaua care-a răsărit
E-o cale-atât de lungă,
Că mii de ani i-au trebuit
Luminii să ne-ajungă.

Poate de mult s-a stins în drum
În depărtări albastre,
Iar raza ei abia acum
Luci vederii noastre.

Icoana stelei ce-a murit
Încet pe cer se suie;
Era pe cînd nu s-a zărit,
Azi o vedem și nu e.

Tot astfel cînd al nostru dor
Pieri în noapte-adîncă,
Lumina stinsului amor
Ne urmărește încă.

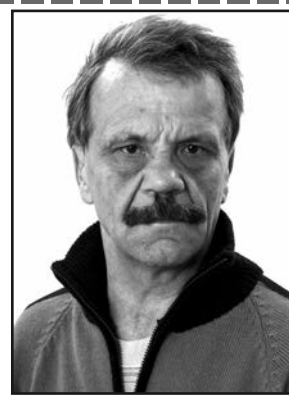
Text despre moartea unui poet

Ion-Iancu VALE

Ne-a murit și Grigore Vieru. El a fost un Poet adevărat, un Român adevărat, un Vis adevărat. El a murit ca și alți poeți, de moarte ne bună, pentru că era categoric, mult prea bun, neper-

mis de bun.

De acum încolo el nu va mai fi de văzut, nu va mai fi de auzit, așa cum nici Eminescu nu a mai fost văzut și auzit de cînd s-a fost trimis nemuririi.

Se va spune însă, mereu, că ei au existat și există, așa cum s-a spus și se va spune mereu despre Dumnezeu, că a existat și există, chiar dacă pe El, să nu uităm, nu L-a văzut și nu L-a auzit nimeni, niciodată.

Hora Unirii
pictura de
Theodor Aman
fragment

Hora Unirii

de Vasile ALECSANDRI

Hai să dăm mîna cu mîna
Cei cu inima romîna,
Sa-nvîrtim hora frăției
Pe pămîntul Romîniei!

Iarba rea din holde piară!
Piară dușmanii din țară!
Între noi sa nu mai fie
Decît flori și armonie!

Măi muntene, măi vecine
Vino să te prinzi cu mine
Și la viață cu unire
Și la moarte cu-nfrățire!

Unde-i unul nu-i putere
La nevoi și la durere
Unde-s doi puterea crește

Si dușmanul nu sporește!
Amîndoi suntem de-o mama
De-o făptură si de-o sama,
Ca doi brazi într-o tulpina
Ca doi ochi într-o lumina.

Amîndoi avem un nume,
Amîndoi o faima-n lume.
Eu ți-s frate, tu mi-ești frate,
În noi doi un suflet bate!

Vin' la Milcov cu grăbire
Sa-l secăm dintr-o sorbire,
Ca să treacă drumul mare
Peste-a noastre vechi hotare,

Și să vadă sfîntul soare
Într-o zi de sărbătoare
Hora noastră cea frățească
Pe cîmpia românească!

Din SUMAR

Poetul lunii februarie:

Victor
Sterom

pag. 9

Taină și
cuvînt

pag. 12

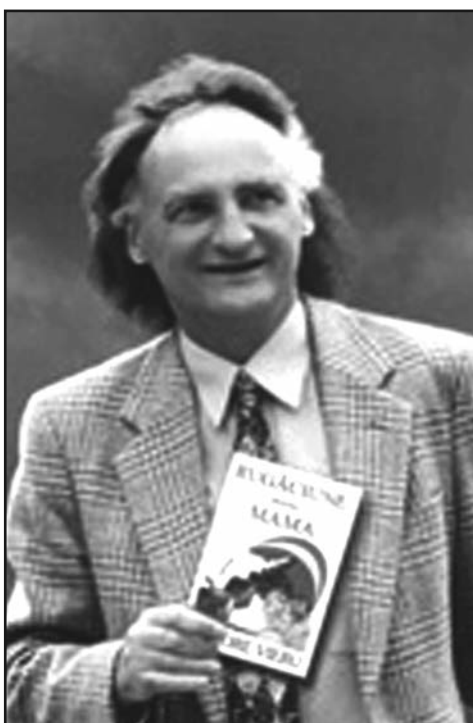
Din SUMAR

Un crin pentru un
poet și un soldat

pag. 13

pag. 14

Proze
ghilotinate

Eminescu

de Grigore VIERU

La zidirea Soarelui, se știe,
Cerul a muncit o veșnicie,
Noi, muncind întocmai,
ne-am ales cu,
Ne-am ales cu
domnul Eminescu.
Domnul cel de pasăre măiastră,
Domnul cel de nemurirea
noastră-Eminescu.
Suntem în cuvînt și-n toate,
Floare de latinitate
Sub un cer cu stele sudice!
De avem sau nu drepate,
De avem sau nu drepate,
Eminescu să ne judece.
Mi-l fură, Doamne, adineauri
Pe înaltul domn cu tot cu lauri.

Mă uscam de dor, în piept cu
plînsul,
Nu știam că dor mi-era
de dînsul,
Nu știam că doina mi-o furară
Cu străvechea și frumoasa
Țară- Eminescu.
Acum am și eu pe lume parte:
Pot îmbrățișa măiastra-ți carte,
Știu că frate-mi ești și-mi ești
părinte,
Acum nimeni nu măpoate minte.
Bine ai venit în casa noastră,
Neamule, tu, floare mea
albastră - Eminescu.
Suntem în cuvînt și-n toate
Floare de latinitate,
Sub un cer cu stele sudice!
De avem sau nu drepate,
De avem sau nu drepate,
Eminescu să ne judece

2000 DE ANI ÎN DEȘERTUL IUDEII, ȘASE LUNI ÎN RALEIGH

➤ **Vavila POPOVICI**
New York

Manuscrisele de la Marea Moartă este o expoziție care spune o poveste dincolo de lume, dincolo de timp și dincolo de imaginația noastră, experiența cea mai remarcabilă a descoperirii arheologice din secolului 20 - manuscrisele cele mai vechi supraviețuitoare ale bibliei ebraice, cunoscute creștinilor ca Vechiul Testament, așa își începe prezentarea, Muzeul de Științe Naturale din Carolina de Nord, orașul Raleigh.

Astăzi, calendaristic, este o zi de iarnă, ultima zi în care este deschisă această expoziție la Muzeul de Științe Naturale din Carolina de Nord. Aici, în sud-estul Americii, soarele se răsfață pe cer, trimițând fâșii de argint care se frâng în bătaia unui vânt puternic. Pământul își schimbă haina, ornându-o cu frunze ce se învâltuiesc când ordonat, când dezordonat, confirmând ciudate geometrii spațiale. Aspect de toamnă târzie, grăbită să-și pregătească perne calde din frunze ruginii...

Muzeul este amplasat în Dawn Town (centrul orașului), între Capitoliu și clădirea Legislaturii, la întâlnirea străzilor Jones și Salisbury din Raleigh, capitala acestui stat. Colecția muzeului se focalizează pe Zoologia, Geologia și Paleontologia sud-estului Statelor Unite. Există aici mai mult de 95% din colecțiile cercetate, peste un milion de vertebrate, nevertebrate, roci, minerale și specimene de fosile din Carolina de Nord și sud-estul Americii. Mai sunt pești și reptile, păsări și mamifere, o mulțime de plante exotice, de mărimi foarte mari. Am vizitat acest muzeu cu câțiva ani în urmă, la invitația nepotei mele, care la acea vreme era eleva la liceu (High School) și am fost impresionată de smaraldele existente, de la gemuri fine, mici, până la adevărate „regate” ale Carolinei, aur și argint, pietre, cristale, multe dintre ele cristale perfecte, grațioase prin forma lor geometrică și coloritul divers. Schelete imense atârinate de tavanul clădirii sau expuse pe podea, rânjeau parcă în fața trupurilor noastre mici, arătându-ne forța lor de odinioară. Ochii noștri se deschideau avizi, fermecați, copleșiți de atâta bogăție a exponatelor. M-a impresionat atunci și mărimea acestui muzeu, amplasat pe trei etaje.

Acum, la sugestia nepotei mele dragi, mergem să vizităm o expoziție interesantă, care a fost găzduită aici, pentru perioada 28 iunie – 28 decembrie 2008. Expoziția se intitulează „Manuscrisele de la Marea Moartă”. Aceste manuscrise au fost descoperite între 1947 și 1956 în mai multe grote de lângă Khirbet Qumran și datează din perioada 250 î.Hr. - 70 d.Hr.

Intrăm în impozanta clădire, cumpărăm bilete. 35\$ este costul celor două bilete, unul pentru o studentă și altul pentru o pensionară. O dată cu accesul în expoziție, ni se înmânează câte un Headphone. Treceam șnurul aparatului în jurul gâtului și îl deschidem, reglăm volumul; invitația este făcută!

Trecem printr-o grotă în care sunt

expuse câteva vase de lut. Leșim și ne aflăm în prima sală a expoziției. Ascultăm prezentarea făcută telefonic. În total sunt 11 săli, cu fotografii, grafice, explicații detaliate, mostre de manuscrise, totul foarte interesant.

Marea Moartă fiind situată în Orientul Mijlociu, între Israel și Iordania are o suprafață de circa 1000 Kmp (76 km lungime și 16 km lățime) și o adâncime de 396 m. Este de fapt un lac interior fără ieșire la mare, singurul râu care o alimentează fiind râul Iordan. Ea se situează cu 400 m sub nivelul oceanului planetar și are cea mai sărată apă din lume. Din aceasta cauză peștii nu pot trăi în ea. Legende spun că pe fundul acestei mări s-ar afla ruinele orașelor Sodoma și Gomora. Denumirea de Marea Moartă i-a fost dată de către geograful grec Pausanias care a cercetat-o pentru prima dată și care a trăit în secolul II CE, în timpul domniei împăratului roman Marcus Aurelius, considerat ca unul dintre cei mai importanți filosofi stoici. De menționat că aici se folosește CE (Common Era) = Era Creștină și BCE (Before Common Era) = Înaintea Erei Creștine. Noi notăm: î.H. și d.H. (înainte și după Hristos).

Descoperirea primelor manuscrise în deșertul Iudeii a fost întâmplătoare. În primăvara anului 1947 beduinii din deșertul Iudeii pășteau caprele și oile în regiunea Qurman. Un tânăr beduin căutând o capră răătăcită de restul turmei, a descoperit într-una din multe peșteri răspândite în zonă, niște suluri din piele scrise în ebraică și care mai târziu s-au dovedit a avea o vechime de peste 2000 de ani. De la descoperirea lor de către păstorii beduini, manuscrisele au trecut de la un proprietar la altul, devenind obiecte de tranzacție comercială. Dar, o dată cu găsirea acestor manuscrise, ele au încăput pe mâna unor oameni instruiți și astfel a început seria întrebărilor: Când au fost folosite prima oară peșterile din regiune? Cine erau locuitorii așezării din regiunea Qurman? Există o legătură între manuscrise și ruinele din această regiune? Și multe alte întrebări. Pentru a răspunde acestor întrebări, desigur era și este necesară o cercetare amănunțită.

În anii care au urmat de la descoperirea primelor manuscrise, au fost cercetate în jur de 300 de peșteri, naturale sau săpate de mâna omului; multe dintre acestea s-au dovedit a fi goale. Numai în circa 30 de peșteri s-au găsit resturi de cultură materială de interes minor pentru știință, iar în alte 11 peșteri din regiune s-au găsit depozite de manuscrise de valoare. În total au fost descoperite în jur de 40 000 fragmente reprezentând vestigiile a aproximativ 600 de cărți, scrise în piei tăbăcite, papirusuri și tăblițe de cupru în ebraică și aramaică, texte cuprinzând o perioadă de un mileniu (secolul al III-lea î.Hr. - secolul al VII-lea d. Hr.).

Qumran erau niște ruine pe care lumea nu le-a luat în seamă, până când s-au descoperit manuscrisele din peștera de acolo. Abia atunci specialiștii s-au apropiat de aceste ruine și s-au făcut săpăturile care au dovedit că ele sunt de o foarte mare valoare, că sunt vechi de peste 2000

de ani.

După cum explică unii teologi, Qumran a fost o comunitate a unei mișcări care a apărut prin anii 160 - 142 î. Hr., o ramură din cei așa numiți „hașidim”, adică „pioși”. Din acești „hașidim” se trag pe de-o parte fariseii foarte cunoscuți din Evanghelii, oameni care respectau Legea lui Moise, iar pe de altă parte se trag „esenienii”, care însă erau constituiți în comunități separate, cu un caracter aparte. Pe vremea Mântuitorului erau destul de mulți în Țara Sfântă. Despre existența esenienilor se vorbește ca despre o a treia filozofie după cea a fariseilor și a saducheorilor, deci erau orientări religioase diferite. Esenienii au apărut în sec. II î. Hr., constituindu-se ca o grupare aparte, ca o comunitate - remarcă toți specialiștii - eminate sacerdotală, ei considerând necesară restaurarea preoției și cultului în puritatea lui inițială. Pliniu cel Bătrân spunea: „Niște solitari, tot ce poate fi mai extraordinar pe lume; ei trăiesc fără femei, fără dragoste, fără bani. Palmierii sunt singurii lor tovarăși”. E clar deci, datorită acestei localizări pe care o face Pliniu, că el are în vedere o comunitate de esenieni și anume, comunitatea de la Qumran. Ni se explică că i se spune Qumran, pentru că așa îi spun arabii, deci este o denumire posterioară epocii în care ei au trăit, de aceea nu se vorbește în documentele vechi de Qumran, aceasta fiind denumirea actuală a locului.

Vedem fotografii cu săpăturile făcute, macheta regiunii în care s-au făcut săpăturile și multe alte documente interesante, explicative. Pentru ca tot mai mulți oameni să aibă acces la misterioasele documente și, în același timp, pentru a se evita ca fragilele pergamene să fie deteriorate prin expunerea la căldură și lumină, o echipă de cercetători de la Universitatea Haifa și de la Kings College din Londra au fotografiat fiecare bucată de manuscris atât color, cât și în infraroșu, iar reproducerile au fost puse la dispoziția publicului, în această expoziție.

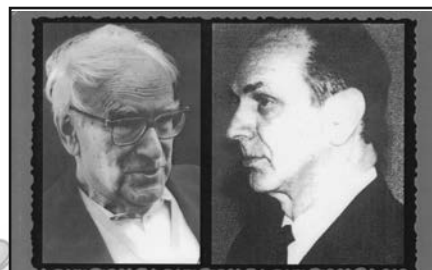
Cele șapte manuscrise din prima peșteră, achiziționate în final de starețul Atanasie și de profesorul Sukenik, sunt însă printre cele mai importante. Scrierile conțin cea mai completă copie a cărții lui Isaia, texte de rugăciuni, interpretări biblice, fragmente de poezii, texte de înțelepciune, dar și o listă a tuturor locurilor funerare unde erau ascunse obiectele sacre și profane ce alcătuiau tezaurul Templului de la Ierusalim înainte de a fi distrus de către romani în anul 70 d.Hr.

La studierea manuscriselor descoperite în deșertul Iudeii au participat paleografi, arheologi, filologi istorici, cercetători ai artei antice etc.

Acum, se cunoaște această descoperire, lumea a auzit de scrierile ebraice străvechi ce au fost găsite în peșterile de lângă Marea Moartă, fiind impresionată de aceste descoperiri ale savanților și presupunând că acestea ar proveni din comunitatea în care „Ioan Botezătorul a predat, iar Iisus a învățat”. Ideea este că textele ilustrează o perioadă îndelungată, pierdută, a creștinătății, când a existat o sectă ce a crezut într-un martir „Învățător al Dreptății”, ce va

➤ continuare în pagina 5

Din biblioteca revistei „Climate literare”

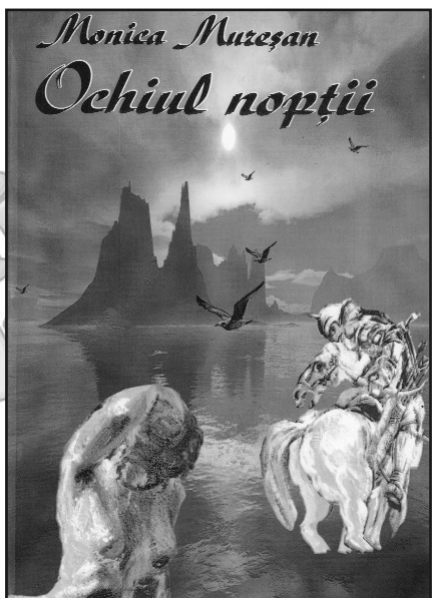
Ștefan Ion Ghilimescu
ROMÂNIA EXILATĂ
GEORGE & ALEXANDRU
CIORĂNESCU

Editura PARALELA 45

Editura Paralela 45
2008

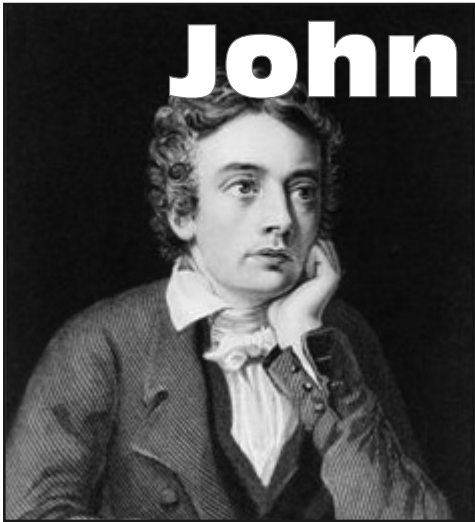

Editura Brumar
2008

Editura Viața arădeană
2008

Poezia vieții, poezia morții

John Keats

Și spre-al lui Sidney catafalc cernit,
Pe-aripa Poeziei să se lase
Aievea, ei, - severi- și fiecare
Să verse-o lacrimă spre-un ochi vrăjit
De nu știi ce tristeți melodioase.

ÎNCHINATĂ LUI...

Ce pot să fac, de amintire
Să scape ochii mei? De-un ceas abia,
Eu am văzut-o pe regina mea
În plină strălucire.
Da, o memorie și simțul are,
Dar spune-mi, tu, iubire,
Cum s-o ucid, eu, oare,
Ca liber să fiu iară,
În libertatea-mi de odioară?
Când oricare frumoasă- vrajă
Avea câtă să-i cad în mreajă,
Dar fără să mă poată ține mult?
Mă bucuram atâta mai demult,
Că muza mea avea aripi, să zboare
Și pentru lucruri pline de culoare,
Și pentru lucrurile mai de rând;
Puterea că-i încovoiam, oricând,
Neintellectualicește,
Dar, pentru sufletu-mi, dumnezeiește!
Dumnezeiește, zic!- Ce zburătoare,
A mării, filozoafă este
Când zboară unde fierb tempește?
Cum pot să fac, penet să se-nfripe,
Din nou, pe despuiatele-mi aripe?
Să sui iar sus, sus, unde
În zbor fâlfăitor lubirea nu pătrunde?
Când eu mă-nalț, ea să se strângă ghem?
Bând, poate, vin? Ar fi vulgar, mă tem;
Ar fi o schismă și o erezie
Vârâtă în canoanele lubirii!
Nu! Vinul dulce hărăzit le fie
Acelor ce-s în culmea fericirii!
Căci doar năprasnice tristeți
Sortite-s bietei mele vieți.

ULTIMUL SONET

AL LUI KEATS

De-aș fi ca tine, stea de foc, statornic,
Nu noaptea – prin văpaia strălucirii-
Cu ochi deschis doar să veghez datornic,
Ca un Ermit neadormit al Firii,
Cum unduie ca patrafirul ape
De-a roata țarmurilor omenești
Sau masca moale să-ți privesc de-aproape,
Când munți și văi- zăpadă- învelești...
Nu! Vreau, statornic și neschimbător,
Pe pieptul drag, în pârg, aflându-mi tihnă,
Să-l simt săltând și scoborând ușor,
De-a pururi treaz în dulce neodihnă,
Tăcuta răsuflare să-i ascult
În veci- altfel să mor aș vrea mai mult.

O, CÂT ÎMI PLACE...

O, cât îmi place-n mândră zi de vară,
Când curg torenți de aur din apus
Și pe îmbălsămați zefiri dorm sus
Nori vii de-argint- să fiu departe, iară,
De gânduri mici, griji mici ce m-apăsară,
Printre miresme crude de nespus,
Pe care Firea strai frumos a pus,
Să m-amăgesc în desfătări o seară!
Spre Milton patriotic gând să-mi zboare

O, pacea unde să mi-o regăsesc?
s-alung vreau gândul despre țara ce-i
doar temnița prietenilor mei;
un țarm pe care-au eșuat- epave-
Și viața de epave doar trăiesc.
Un monstruos ținut, cu râuri hăde,
Din mohorâte plaiuri izvorâte,
Nestăpânite-n vechile lor herburii
De nici un zeu cu pletele de ierburi;
Cu vânturi ce nu știu zefirii să fie,
Ci, peste lacuri, biciuiri de gheață,
Spre a-ntrista a oamenilor viață;
Ori cu păduri ce-s numai ghețarie,
Întunecate, oarbe... O Driadă
S-ar spăimânta de ele, să le vadă.
Ținut cu numai aspre ierbi, nu moi,
Încât de foame mor sfrijiiți boi;
Cu flori nerisipind parfum în vânt,
Cu păsări care n-au dulceață-n cânt;
Natura, care n-a greșit nicicând,
Se vede c-a greșit aici odată...

Vreau o-nsorită vorbă fermecată,
s-alunge umbrele acestui iad!
Cu raza-ntâi de soare.
Să-mi vii, iubita mea, strălucitoare!
Odată capul să-mi mai țin culcat
Pe sânul orbitor și fermecat!
Mai lasă-mi brațele, când se vor cere,
Să-ți fie mijlocului temnicere!
Mai lasă răsuflarea ta, mereu,
Să risipească vrajă-n părul meu!
Mai dă-mi dulceața chinului, fecioară,
Și gura dă-mi-o, iară!
Dar mi-e destul! Destul îmi e acum!
Prea mult visez- și despre tine numa!

SPERANȚEI

Stând lângă inima-mi însingurată,
Când gânduri hăde-n beznă mă-mpresoară
Și-un vis în „ochiul minții” nu se-arată,
Și nu-mi naște o floare-a vieții pară,
Speranță! Tu, cu aripi de argint,
Eteric varsă peste mine-alint!
Când rătăcesc la pas cu înnoptarea
Și-ascund împreunate ramuri luna,

Când visul mi-l înspaimă Întristarea,
Răpindu-mi Veselia-ntotdeauna,
s-alunge Întristarea, o, pătrunză
Lumina ta prin des polog de frunză!

Dezamăgirea, mama Disperării,
De-și mână fiica inima să-mi frângă,
Când vezi că stă ca norii-n miezul zării,
Vrăjită-i pradă adăstând – tu, încă,
S-o sperii cu seninul chip al tău,
Cum zorii sperie al nopții hău!

Când soarta celor dragi poveste gravă
Va depăna în pieptu-mi răscolit,
Închipuirea mea, poate bolnavă,
Tu s-o înveselești, necontenit,
Cerească strălucire risipind
Asupra mea, din aripi de argint.

Iubita când mă chinuie amar
Sau când sunt prea cruzi părinții fetei,
Suspînul meu tu că nu-n zadar
Vărsat în toi de noapte în sonete-i.
Și varsă-ți tu, din aripi de argint,
Asupra mea etericul alint.

În perspectiva anilor ce vin,
Onoarea țării mele nu se-adumbre!
Rămână mândră, liberă deplin,
Și nu – din libertate- doar cu umbre.
Tu neobișnuită fă risipă
Din ochi senini- și scut fă-mi din aripă!

Diata patrioților- ești mare
O, Libertate! Mare-n strai de rând!
În purpură regală, -njositoare,
Cu cap plecat, să nu te văd nicicând.
Din ceruri, cu aripi te vreau venind,
Umplând Țăria cu scripuri de-argint.

Cum stelei, scăpărându-i măreția,
Un tiv pe nori se țese, daurit,
Dezvăluind din zeghea lor Țăria,
Când sufletul mi-e-n vâl de gând cernit,
Cerești înrâuriri mă fă să simt,
Speranță, din aripi ta de-argint!

DUPĂ DILUVIU

Îndată ce ideea Diluviului se liniște, un
iepure se opri în trifoiul și în clopoștii
legănători, și-și spuse rugăciunea către
curcubeu prin pânza de păianjen.

Oh! Pietrele scumpe care se ascun-
deau – florile care se și mirau.

În marea uliță murdară otgoanele se
ridică, și se traseră bărcile către marea
etajată sus ca pe gravuri.

Sângele curse, la Barbă-Albastră- la
abatoare- în circuri, unde pecetea Dom-
nului păli ferestrele. Sângele și laptele
curseră.

Castorii clădiră. „Mazagramele”
fumegeră prin cafenele.

În marea casă de geamuri încă șiroind,
copiii în doliu priviră minunatele icoane.

O ușă pocni – și, în piața cătunului,
copilul își roti brațele, înțeles de sfârleze și
de cocoșii clopotnițelor de pretutindenii,
sub scânteietoarea lapoviță.

Doamna așeză un pian în Alpi.
Liturgia și cominecăturile fură slujite în
cele o sută de mii de altare ale catedralei.

Caravanele porniră. Și Splendide-
Hotel fu clădit în haosul de ghețuri și de
noapte ale polului.

Din clipa aceea, Luna auzi șacalii
scâncind prin deșerturile de cimbru – și
eglogele în saboți mormăind în livadă.
Apoi, în codrul violet, înmugurind, Eu-
charis îmi spuse că era primăvară.

Țășnește, iaz; - Spumă, rostogolește-
te pe puncte și peste păduri; - giulгии negre
și orge – fulgere și tunet – urcați și rostogoliți-vă; - Ape și tristeți, urcați și dezlegați
Diluviile.

Căci de când s-au risipit – oh! Pietrele
scumpe îngropându-se și florile învoalte!
– e o plictiseală! Și Regina, Vrăjitoarea

care-și atâță tăciunii în oala de pământ, n-
o să se înduplece niciodată să ne depe-
ne ceea ce știe și ceea ce noi nu cunoaștem.

COPILĂRIE

1. Acest idol, ochi și coamă galbenă,
fără părinți nici curte, mai nobilă decât mi-
tologia, mexicană și flamandă, domeniul
ei, azur și verdeată trufașe, se întinde pe
țărături numite de valuri fără corăbii cu
nume crunt eline, slave, celtice.

În gura pădurii – florile de vis clinchenă,
scânteie, fulgeră – fata cu buza de ner-
amză, cu genunchii încrucișați în clarul
diluviu care țășnește din pajiști, goliciune
pe care o umbresc, o pătrund și în-
veșmântă curcubeiele, flora, marea.

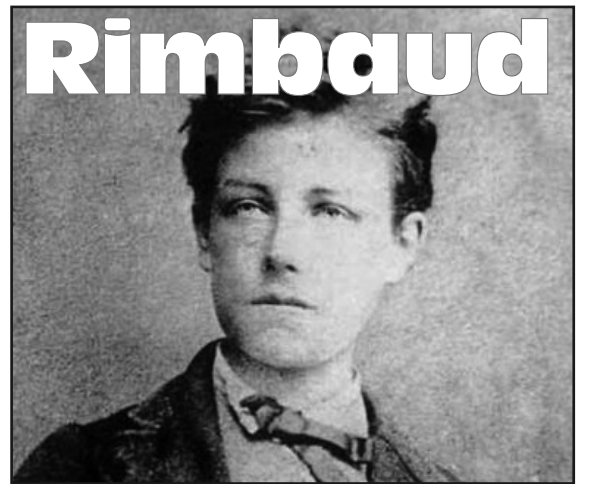
Cocoane ce rotesc pe terasele vecine
cu marea; copile și uriașe, superbe arabe
în mușchiul de cocleală, juvaieruri în pi-
cioare pe țărâna groasă a dumbrăvilor și
grădinițelor dezghețate – tinere mame și
mari surori cu privirile pline de pelerinaje,
sultane, prințese cu mers și costume tiran-
ice, micuțe străine și persoane gingaș ne-
fericite.

Ce plictiseală, ora „făpturii dragi” și a „
inimioarei scumpe”!

2. E ea, micuța moartă, după tufele de
trandafiri – Tânăra mamă defunctă
coboară peronul. Caleașca vărului
scrășnește pe nisip. – Frățiorul – (e în
Indii!) aici, în fața asfințitului, pe pajiștea de
garoafe. – Bătrânii care au fost îngropați
în picioare în meterezul cu șiboi.

Roiul frunzelor de aur împresoară casa
generalului. Sunt în sud. – Ții poteca roșie
ca să ajungi la hanul gol. Castelul e de
vânzare; persienele sunt desprinse.- Preo-
tul va fi luat cheia biosericii.- În jurul par-
cului, lojile paznicilor sunt nelocuite.

Arthur Rimbaud

Palisadele sunt atât de înalte încât
nu se văd decât crestele foșnitoare.
Dealtfel, nu e nimic de văzut înăun-
tru.

Pajiștile urcă în cătunele fără co-
coși, fără nicovale. Stăvilarul ridicat.
O , calvarurile și morile deșertului,
ostroavele și girezile.

Flori magice zumzăiau. Taluzele
îl legănau. Vite de o eleganță fabu-
loasă treceau. Norii se adunau în
largul mării făcută dintr-o vecie de
lacrimi fiebinți.

3. În pădure, e o pasăre, cântecul ei te
oprește și te face să roșești.

E un ornic care nu sună.

E o rovină cu un cuib de sălbăticiuni
albe.

E o catedrală care coboară și un lac
care urcă.

E o trăsucă părăsită în crâng, sau
care coboară poteca în goană, gătită cu
panglici.

E o trupă de mici saltimbanci în cos-
tume, văzuți pe marginea pădurii.

E în sfârșit, când ți-e foame și sete,
cineva care te alungă.

4. Sunt sfântul, în rugăciune pe terasă
– cum dobitoacele blânde pasc până la
marea Palestinei.

Sunt savantul cu fotoliu mohorât.
Crengile și ploaia bat în fereastra bib-
liotecii.

Sunt pietonul drumului mare, prin pă-
durile pitice; vuietul ecluzelor îmi acoperă
pașii. Privesc îndelung melancolica leșie
de aur a amurgului.

Aș fi copilul părăsit de digul pornit în

largul mării, micul valet mergând pe
drumeagul a cărui frunte atinge cerul.

Cărările sunt aspre. Ponoarele se
acoperă de grozamă. Aerul a încremenit.
Ce departe sunt păsările și izvoarele! Nu
poate fi decât sfârșitul lumii, înaintând.

5. Să mi se închirieze, dar, acest mor-
mânt, spoit cu var cu șanțurile cimentului
ieșite în afară – foarte departe sub
pământ.

Mă așez la masă, lampa luminează
puternic aceste ziare pe care sunt idiot că
le recitesc, aceste cărți netrebnice.

La o distanță enormă deasupra sa-
lonului meu subteran, casele se împlântă,
brumele se adună. Noroiul e roșu sau
negru. Oraș monstruos, noapte fără
sfârșit!

Puțin mai sus, sunt canalurile. De o
parte și de cealaltă nimic decât desimea
globului. Poate genuni de azur, puțuri de
foc. Poate pe aceste planuri se întâlnesc
luni și comete, mări și legende.

În orele de alean îmi închipui mingi de
safir, de metal. Sunt stăpânul tăcerii. La ce
o părelnică lucernă ar păli în ungherul
bolții?

Fulgurații de Victor Sterom

Ileana Mălăncioiu ■ Ardere de tot ■ Editura Cartea Românească ■ București

„miros de flori amețitor și dulce/ și-un somn adânc în câmpul înflorit/ dormeam demult la soarele de.acolo/ visând mereu ținutul în care am trăit/ din când în când îl atingeam uimită/ că n-a intrat odată cu mine în abis/ apoi simțeam că-l părăsesc din nou/ și su-fletul se zvârcolea în vis/ mă întorceam cu fața spre pământ/ și parcă-nțelegeam că nu mai pot/ să îl ating altfel decât în vis/ și mă temeam că mă trezesc de tot”.(miros de flori). Aș

putea spune – în urma lecturii acestui poem – că Ileana Mălăncioiu (născută la 23 ianuarie 1940 în comuna Godeni, județul Argeș) redescoperă și re-crează poezia din această – ardere de tot ca pe un nesfârșit plâns iar plânsul îi prilejuiește ca eliberare...

O eliberare mereu și mereu amănata, fiindcă, lacrima înseamnă nă la urmă poezie. Textele nu mai lungi de 3-4 strofe, implică aluzii la viață și la... mai ales moarte, cum și rezonanță bib-

lică, sentimentul rămânând turnat în ritual elegiac, într-o tonalitate melopeică. În fine , poemele ating inefabile purități. Același plâns existențial- generator de perle lirice- va însoți creația poetei Ileana Mălăncioiu, permanent. „ nu plânge în mine moarte a mea cu cap de miel/ trupul meu îți mângâie botul încă ud/ și părul meu îți șterge în tăcere/ urechile în care se aud/ cuvintele sufletului meu desfăcut de trup/ și ieșit în grădina lui ca o iarbă crudă/ pe

care numai tu o faci să răsară/ și numai apa veșnică o udă/ ridică-ți doar glasul atunci când ți-e foame/ și râul cald de lapte va curge lin și dulce/ în acest rai în care te țin în brațe cu bună știință/ ca pe un prunc ce-așteaptă să se culce/ nu plânge moarte a mea cu cap de miel/ căci însămi îți voi așeza botul la pieptul meu/ și te voi dezmiarda în tăcere o vreme/ și doar apoi voi adormi și eu.” (nu plâng)

Aurel Pantea ■ Negru pe negru ■ Editura Arhipelag ■ Târgu-Mureș

„În prima zi a anului, o mișcare lăuntrică,/ o pârtie fără nici o lumină/ în căutarea unui predicat,/ ceva din noi rămâne afară/ din ordine, după realizarea tuturor conjuncțiilor/ și sistemelor de-acolo vin/ exterminatorii/ plângi, mă, textule, fă un zgomot, ceva/ pentru viața noastră/ lângă sisteme perfecte.”(ceva din noi rămâne)

Dar din poemele marca Aurel Pantea (născut la 10 martie 1952 în localitatea Chețani, Județul Mureș) rămâne discursul poetic modern, ușor alambicat ori ambiguu, construit din esențe prin eliminarea aproape totală a metaforei, prin „ comprimări excesive” (Radu G. Țeposu), astfel încât, poemele din – negru pe negru – devin „

sondaje” meticuloase în abisul ființei, și uneori devin așa-zisele tatonări ale psihicului sau aproximări ale interiorității. Ludicul, ironicul, parodicul sunt prezente voalat, aproape suprimate, reflectând setea de concentrare ce provoacă prin densitate, o nouă expresie a realității din text.

„lângă principiul zilei vine un miez

roșu/ poate fi măduva țâșnită din vre-unul/ se lungește și nu mai face absolut nimic,/ trecătorii umblă preocupați, mai sunt/ ceva lucruri de rezolvat în pagiștea/ verde din fiecare cerul e clar, atât de precis înaintea/ toate intențiile, nimeni nu va greși,/ materia găurilor lucrează/ răbdătoare.” (nimeni nu va greși.

Angela Marinescu ■ * * * ■ Editura Cartea Românească ■ București

„În fiecare seară nebunia/ Vine în casa mea/ Sub chipul unui pitic, alb la față,/ Cu ochii mari, cenușii./ În fiecare seară aprind, atunci, focul,/ Suflu cu putere în jarul/ Mărunț, o căldură liniștită/ Tremură neastâmpărată./ Piticul se așează lângă foc/ Eu vreau să-l împing peste jar/ Să se termine odată./ Dar piticul continuă să vină,/ Zi de zi, cu o răbdare/ înfricoșătoare.” (pag. 49)

Cu un timbru distinct în lirica modernă, poezia Angelei Marinescu (năs-

cută la 8 iulie 1941 în Arad), se formează din expresia cea mai nudă și mai crudă cu putință, ce interceptează spațiile pure și verosimile ale discursului poetic până la confundarea lor cu actul existențial.

Viziunea expresionistă, vastă, plină de propriul său elan creator și creativ cunoaște una din cele mai deosebite înfăptuiri ontologice...

De o marcantă expresivitate ni se relevă misterul autoportretului poetei, demonic în sensul unei energii persua-

sive. Vigoarea e oarecum potențată mai ales atunci când are loc împlinirea într-un „ Apogeu” al cunoașterii...

„Nu-ți dori mișcare; tot ce e mișcare/ înseamnă starea pe loc; înseamnă neputință./ Țipătul doare în nemișcare./ extazul este împietrit./ soarele arde./ numai rană, fără suferință./ sunt stele pe care le cunosc/ muzica spațiului./ sunt sunete ce mă eliberează./ sunt spasme de o precizie metafizică./ nimic nu le poate opri./ sunt flăcări ce nu ard./ aici e sfârșitul; fără

noimă,/ plin de sânge./ de-aș putea fi începutul./ de s-ar opri ceea ce trece./ dac-aș putea fi neantul./ aburi de mentă./ o, jpc, pur, reânviu/ fără să-mi dau seama./ deasupra, peste aburii reci, razele sfinte îmbrățișează/ materia./ o dezintegrează./ fisură și sentiment./ ceea ce nu este./ corul ce mă-nfioară./ zborul./ zbor de rac răcâind pământul./ crengi descărnate./ frigul și ceea ce nu este./ nu poate fi.” (Fisură și sentiment)

(Șan)sonetistul Piteș... te scrie

Corin BIANU

Am în față placheta (de sonete) **Valuri cu ochii de smarald**, semnată George D. Piteș, din care citesc cu plăcere, chiar delectându-mă din când în când (deși cam răuț)! Ca lector (recunosc) nu citesc prefața, au postfața, au cum mai pot fi numite astfel de intervenții străine... Dar, o adiere nescontată mi-a răsfoit cartea, fixându-mi cetirea la prefața intervenționistei Victoria Milescu. Scrie ea acolo (și are dreptate într-un totu), dar mă cantonez doar la primul paragraf: G. D. P. "face parte dintr-o categorie aparte de oameni, îndrăgostiți iremediabil de poezie, și care, din prea mare dragoste pentru ea, devin ei înșiși poeți". Eu aș contrazice-o (numai aici)! Autorul este îndrăgostit iremediabil de... scriere; și scrie, scrie (cu aplomb, aplicație și inspirație, gradual combinate) într-atât de vertiginos și cu atâta productivitate a muncii, încât nu-i mai dă mâna să se oprească și să recitească, în sensul de a mai și eminesciza, spun eu, gândindu-mă nu la epigonismul stilistic, cât la metehnele istorice ale genialului poet de a-și șlefui cu mîgală și

îndelung, bijuteriile încredințate editării.

Pe ce îmi bazez afirmația (critica excentrică) de mai sus? Lângă sonete foarte frumoase, cu șanse de a deveni șansonete (nu . ra^s-sonete!), precum Un gând, Mai plânge o fetiță, Un fluturaș, găsesc alte piese care ar fi meritat același calificativ, dacă n-ar fi victime ale unei superficialități condamnable, ce le umbrește (perfectibil, în sensul - tautologic - de revizibil) pentru un fleac, meritul incontestabil de a figura în prima categorie: O dată, o țigancă - în care, al doilea vers al primei terține are două silabe în plus, De câte ori - unde versurile "Pentru-a pava cu fericire locul/ Și timpul ce o clipă ne-a unit", trebuiau scrise cu ne-au unit (locul si timpul!)

Dar, hai să ne referim și la poezia creatorului, adică să vorbim despre însușirile ei și ale lui... Voi începe cu el... Este un scriitor modern (ca om și scriitură), care, în pas cu vremurile, face în același timp și poezie și proză de calitate, așa cum întâlnim în tot Occidentul nostru contemporan, dar sensibil mai puțin în Orientul nostru (levantin), unde cutuma, "poetul este și trebuie să rămână poet" și rețiproca (la prozatori) este trainic împământenită pe făgașul

tradiției literare. Sonetele respectă, în general, regimul acestui fel de poezie, în care ultimul vers (sau primul), reprezintă metafora centrală a întregului, care mai poate cuprinde multe altele. În plus, întâlnim imagini poetice și versuri remarcabile, precum: Presari cu valuri, marea în cadență; Strivit de legi și de realitate/ încerc să zbor, dar pietre vechi de moară/ Azurul îl topesc în lașitate; Cum vântul semănând, culegi furtuna, / Ocean de farisei ne înconjoară; Adorm pentru vecie într-un gând... (Virgulele de mai sus îmi aparțin, întrucât autorul se arată iarăși inconsecvent - pune punct, semnul întrebării, al mirării, dar nu și virgula!)

Dar pe ce tematică sunt scrise sonetele? Pe aceleași vechi și noi teme, precum iubirea de pereche și de țară (La Mărășești), moartea, credința în Dumnezeu și în triumful omenirii... Ca modalitate de expresie, surprinde frumos modul de rezolvare al temelor, care este personal și modern, îl individualizează ca poet (Jurând pe gândurile toate / Ce stau în mine adunate/ Ca-ntrun alai de ngropăciune), astfel că și-a fundamentat șanse serioase ca unele dintre reușite să intre în uzul general, idealul

tuturor truditilor lirici (v. și recitește, ori recită eminescianul Mai am un singur dor).

La neîmpliniri (cu care mi-am dovedit încă o dată, din start, colegiala atitudine și aptitudine) se impune cam de la sine nerespectarea riguroasă a măsurii standard, per sonnet; aș mai adaug selecția prea subiectivă (sonetul Unui poet, cu măsura de 6 silabe e privat și de imagini poetice, fiind mai mult o epigramă - lungă - fără poanta finală, o intervenție - nu invenție - satirică, asemeni altor câteva care ar fi putut lipsi cu mare succes de public și estetică). "Ce dor mi-e, înger mic, de tine ", îl extind, în mentalul meu, că-mi dă voie teoria literară și găsesc fată mică - fătută (sau fetiță) și fată supradevolată, adică mătăhăloasă, fătui; îngerul este prin definiție, mic, un înger supradimensionat este îngeroi, astfel că se poate conchide că "înger mic" este oarecum un pleonasm...

Să mai zic (scriu) ceva? Mă adaug cu toată convingerea confrăților (care se vor citiți) că m-aș bucura ca în cazul de față, autorul să fie măcar răsfoit, fie ei prieteni, fie dușmani, numai cititori să fie!...

Motto !

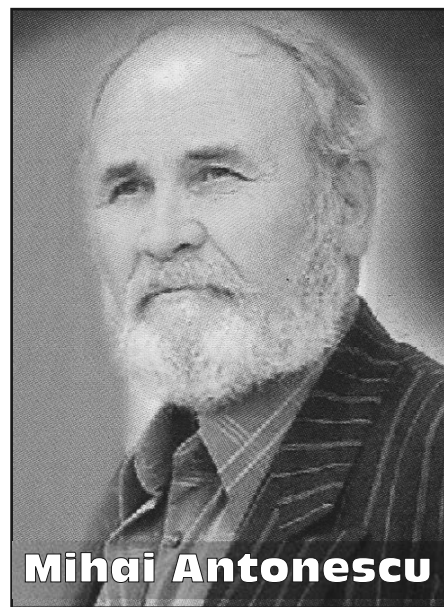
Din Sineștiul lui curat,
A plecat as' primăvară
Lumii, greu tribut să-i ceară
Un poet adevărat.

➔ **Mihai ANTONESCU**

Despre omul Nicolae Sinești am vorbit întotdeauna-cu multă prietenie, ba, atunci când a fost cazul, nu am pregetat să ridic scutul și sabia întru apărarea lui «Căci, lumea e cum e, iar ca lumea suntem toți». Despre poezia Nicolae Sinești și despre cărțile lui însă, am vorbit și am scris cu o dragoste nesfârșită, fiindcă omul ăsta, pe unde trece, până și umbra-i miroase a poezie. La Nicolae Sinești, dezlipirea de suflet nici când nu s-a produs, și cred, că atunci când va pleca, așa cum cu toții o vom face într-o zi, nu un simplu om va urca la stele, ci un nesfârșit poem, învelindu-l pe toate în năframa fără egal a spiritului oltenesc. Ei, ALESUL despre care scriu acum, cu glasul monoton și ochii etern albaștri, îmi stă alături pri-vind-mă prin borangicul unei lacrimi cât iubirea lui de mare, așteptându-mi cuvintele ;

ALESUL - poeme pentru buzunarul

Pe urmele ALESULUI

Mihai Antonescu

de la inimă - Volum apărut la Editura Semne în anul 2007, nu-si trădează nici timbrul profund sonor nici metafora cu care ne-au obișnuit volumele anterioare, nu puține, precum, nici acea strălucire calmă luminând peste bucurii sau tristeți, din care poetul își trage seva: "Când cruce-mi fac, -/în cruce mă prefac-/Sunt gândul omului gândind; /Aseară, -/a venit la mine/, „Marele Nimic”/Să bea cafea/din Sfântul meu Ibric. " (pagina 8) Răzbat din adânc ecouri de trecere dar și de rămânere a ființei în lume, iar cuvintele nu-s decât foșnetul inserat al unui legământ-pariu, pe care OMUL-POEM îl antamează în numele iubirii ; "Vă privesc de dincolo, -/de dincolo de vise!... /De dincolo/de cele scrise/si nescrise /De dincolo de toate, /de dincolo de moarte!-/In loc de ochi, -/am două stele sparte. " (pagina 10) Fiindcă el, ALESUL de muze și de ai lui, are nevoie de oglinda vremii în care, privindu-se, să-si recunoască bunătatea și darul valori es-

ențiale înflorind pe colinda poemului la fiecare început de ostenială și izbândă: "Mereu pe gânduri, /Îmbrățișez iubirea: /Facerea lumii/ nu s-a terminat!... /Aproapelui meu i-am aprins/lumina!... /În mine lumea/ si-a mai făcut un sat. " (pagina 45) Ceva dumnezeiesc și tainic, ceva fluid ca mierea sălbatică dând pe dinafară copacului ei, trece prin poemele lui Nicolae Sinești, făcându-le unice într-un fel anume, spre admirația, dar și spre egoismul unora, care nu-i pot ierta lipsa studiilor înalte. Căci, nu de studii înalte ori diplome fără acoperie are nevoie poetul să umple golul din tr-rama, atunci când spune: "-Până unde înapoi, /până unde înainte?... / Distanța dintre două fericiri: /VIAȚA/este o alegare!-/a zis mama desenându-mi pe/CER-numele/-Acum, grije mare trebuie să ai-/să nu cazi din icoană (pagina 79) Așa gândindu-l, așa iubindu-l și prețuindu-i inima cât universul de largă, mai consemnez aici un poem, rugându-

l pe poet să-mi ierte tot ce nu am făcut cum trebuie sau îndestul pentru el până acum, căci, nu-i așa, eu sunt doar un umil cronicar, drumetind flămând de poezie pe urmele ALEȘILOR: „Pereche să-ți fiu/Inima este/cea mai adevărată/mănăstire, /Mă rog acestui clopot/să bată pentru Tine”/De nu aș ști pasărea/la care se află/ cheia înțelepciunii, /as da foc poemelor/să rămâi singură»" (pagina 100)

P. S.: De bună seamă, în aceste pagini frumos tipărite așteaptă răstăgănit pe lacrima lui un suflet nepereche, să fie barem în treacă mângâiat de ochiul limpede al cititorului ăstui timp cu ușile încă date la perete.

Un joben pe Calea Victoriei

➔ **Mihai ANTONESCU**

Boema artelor nemuritoare îl cunoaște și-l recunoaște pe bărbatul tânăr, înalt și frumos, trecând agale prin Cișmigiuul desprimăvărat ori prin Lipscanii aproape îngenunchindu-i dinainte, descoperind în mersu-i princiar lumina altui veac odihnind pe evantaie și voalete, cu lacrimile lui cu tot. Ba chiar, terasele și subsolurile bătrânei cetăți dâmbovițene locuite îndelung ori numai vremelnic de o lume a jocului sau disperării, mirosind a vinuri date-n spumă și a inteligenție pe metru pătrat, văd în omul cu joben și frac elegantul duh al unor vremuri ce se încorpăzesc să nu apună, în dauna mutanților contemporani, ori a vopselei scorjind până la silă conștiințele unora, întâmplători ajunși clăbuc într-o lume de săpun. ACULIN!!! Pare un strigăt de luptă, sau mângâiere,

nu-i așa, de nu ar fi marca înregistrată la Oficiul Bunului Simț a unora dintre cei mai teribili epigramaști pe care i-a dat neamul acesta oropsit și cântăreț de românesc ce e, tocmai spre a nu fi noi prea triști și singuri, tocmai spre a nu uita despre demnitate și mărișia râsului a multe izbăvitor. ACULIN!!! Imposibil de rostit în șoaptă numele omului boem și „poem” aproape, ce te întâmpină cu o mână de cărți, cărțile lui, și cu un surâs izvorât din bunăvoința ochilor adânc pătrunzători. „Iată sarea și piperul unui timp numai bun de ars

cu temei”, îmi spun ori de câte ori am prilejul să mă aflu în preajma lui Aculin Tănase, pre pseudonimul lui întreg, na, tulburat de prospețimea bobocului de trandafir ce-i sângerează butoniera fracului, amețit de vorba-i înecată, bonomă, sub care stă să spargă un râs năvalnic abia stăpânit, și încântat foarte de obrazele unora ce-i lunecă palid pe dinainte, simțindu-se potențial notiv al nemiloaselor lui epigrame. Căci, insul care știe să măsoare adâncimea paharului ca și pe cea a sufletului omenesc

fără greș, e de temut și de iubit cu aceeași măsură, în veacul veacurilor.

Epigrama. Acest nobil gen literar ajuns în postura de Cenușăreasă, cum bine observă poetul Iacob Voichițoni în prefața uneia dintre cărțile lui Aculin, continuă să incite, să devină o problemă chiar, atâta vreme cât Uniunea Scriitorilor nu ia în discuție și spre aprobare întoarcerea la întreg a unei părți, vremelnic sper, lăsată pe dinafară.

Întorcându-mă la Aculin Tănase, la omul acesta cu toate ușile sufletului deschise atâta cât să treacă prin ele prieteni dar și neprieteni totuna, mă înclin și zic: știu ai noștri căzuși, mâna cui o strâng cu adevărat. Știu pietrele cetății, ce nobil pas le mângâie vecia până la freamăt. Inclusiv, bătrâna Cale a Victoriei, ce umbră măreață îi alină istoria și zidurile, lunecând spre neuitare. Iar dacă, vai lor, nu știu, au timp SĂ AFLE!

➔ **continuare din pagina 2** reapărea, în cele din urmă, credincioșilor.

Până acum însă, foarte puțini oameni au avut șansa de a citi manuscrisele, din simplul motiv că nici o traducere completă a lor nu a fost până în prezent accesibilă omului obișnuit. În 2005 a apărut însă o carte cu manuscrise, pentru a satisface această necesitate. Cartea oferă interpretări inteligibile ale principalelor manuscrise din peșterile de la Marea Moartă, dar nu se angrenează în nici un fel de teorie particulară, ci permite manuscriselor să se exprime și să fie o mărturie a celor existente în acea perioadă. Scopul cărții a fost cel de a traduce o parte din manuscrisele descoperite la Qumran, acele texte care sunt suficient de bine conservate, astfel încât pot fi înțelese. Recomandările se încheie cu următoarea frază: „Pentru cei care vor citi cu înțelegere

aceste manuscrise, acestea vor avea o valoare neprețuită prin faptul că transmit mesajul religios al unor oameni care au renunțat la lume și au fost capabili să-l afle pe Dumnezeu în pustie, pur și simplu pentru că au preferat simplitatea în locul traiului îndestulat.”

Ne-a impresionat rugăciunea din manuscrise (Manualul de disciplină), citit, în completare, pe internet:

Binecuvântat fi Tu, Tată Ceresc/ Care m-ai condus/ Către izvoarele dătătoare de viață ale grădinii veșnice./ Arborele vieții își îndreaptă/ Ramurile sale nemuritoare/ Către cerul infinit/ Și rădăcinile sale se întind adânc/ În apele adânci din Oceanul vieții./ Și Tu, Tată/ Protejezi frunzele sale./ Îngerii Tăi de zi și de noapte/ Și flăcări ale luminii Tale/ Veghează asupra Creației Tale./ Recunoștința mea e mare, o, Tată Ceresc./ Căci Tu mi-ai ridicat spiritul până la sferele binecu-

vântate/ Și mi-ai deschis inima către minunile de aici./ Din profunzimile pământului./ Tu mi-ai călăuzit pașii/ Către prezența Ta eternă./ Tu mi-ai purificat corpul/ Pentru ca eu să mă alătur Îngerilor Pământești./ Și spiritul meu/ Să-și găsească locul/ Alături de Îngerii Cerești./ Tu ai dat eternitatea omului/ Pentru ca în zori și în asfințit/ Cântecul său să venereze minunile Tale./ Zi după zi/ Într-un elan de recunoștință./ Voi cânta opera Ta/ Dimineata, când se luminează/ Și seara, când se lasă întunericul./ Anotimp după anotimp/ De-a lungul întregii mele vieți/ Și până la sfârșitul timpurilor.

Ni se spune că dintre documentele scrise pe pergament și pe papirus numai câteva sunt bucăți mari. Cele mai multe (circa 900 de documente) sunt fărâmițate în 15.000 de fragmente. Acum, la sfârșitul vizitei acestei expoziții, am înțeles de ce necesită mult timp pentru cercetare,

înțelegere, ordonare, transcriere și păstrare.

Iar noi oamenii suntem foarte complicați în interiorul nostru, căci suntem făcuți după matricea cerurilor și purtăm în noi o parte a divinității. Până vom cunoaște întru totul adevărul, ne vom război cu mintea și înțelegerea noastră, aici pe pământ. Cunoașterea și călăuzirea spre adevăr ne este și ne va fi revelată de Duhul Sfânt. Să ne bucurăm așadar, de orice descoperire, de orice adaos cunoașterii noastre.

Părăsim clădirea Muzeului cu trupurile înfiorate și gândurile amețite. Mergem la braț, schimbăm păreri... Și vântul își întetește bătaia, și frunzele se rostogolesc pe asfalt, și copacii sărăciți, flămânzi, își întind ramurile tremurătoare spre noi. Ne grăbim. Ne grăbim să ajungem acasă.

GOLGOTA CVINTELOR

Simplicita - replică în timp la „DORINȚĂ“

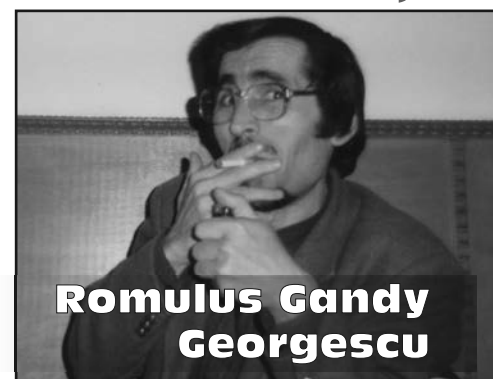
➤ **Gandy-Romulus GEORGESCU**

(Veronica lui Eminescu pân aâl urma în Somnu-i Ființă:

- Azi:
Când din brăzdarea de ceruri nu-mi mai cazi
Te caut doar în răvășitele-ți antume-postume
Romanticile-eclesiastice urme-turme:
POEME!
Și-uitată, cum mă mai uită
Vreme-n gol de-Vreme?!
Privește-mă: (precum acele crengi plecate!)

Lumine mă ascund
Și, vaie: nici că-mi sunt când Umbră
Și Vis doar regăsesc pe prund!
Și parcă totuși toate-mi sunt și mi s-abat
să știu
Că-mi ești ajuns acolo abia de-acum
Viu geniu ne-Pustiu
Tot așteptându-mă pe tainicile margini de
Stele
Și Eu-niciodată, niciodată dară prea
târziu-
Cu pași de dor, cu gândurile-mi vii și

grele-
Curând de tot voi re-nvia pre-semne
Prin Luminile-ți de reci-eterne-
O am să vin, zorită am să vin
Cu sufletul atât de lin pre-lin
Întru atât Uitarea-oarbă
În dulce-i sine ne resoarbă
Pre-Rodu-i răsărit sublim:
Că ni s-a fost a fi să ne iubim-
Că ne-am fi fost noi den-Pământ să fim:
Clipa cea repede
Doamne, a-vid să se lepede!...)

Romulus Gandy Georgescu

Ultimul care pleacă să stingă lumina

➤ **Claudia SEREA**
New York

Claudia Serea

1. Când o să mă fac mare o să emigrez, când o să termin școala o să emigrez când termin facultatea o să emigrez când o să-mi caut servicii o să emigrez când mă mărit o să emigrez când o să fac un copil o să emigrez când o să divorțez o să emigrez când o să îmbătrânesc o să emigrez când o să mor.

Ultimul care pleacă din România să stingă lumina.

2. Nu suntem un popor migrator. Nu avem un ceas în creier care să ne spună când e timpul să plecăm.

Cum știm că e timpul?
Gâștele salbatice știu când vine toamna când frunzele emigreză din copaci.

3. Vrem să muncim mai mult în alta parte, vrem să nu ne vorbim limba în alta parte, vrem să nu vorbim deloc în alta parte, vrem să trăim pe sub pământ în altă parte, vrem să trăim în rușine în altă parte, vrem să facem copii în altă parte, vrem să ne lăsăm în urmă copiii ați ghicit: în altă parte.

4. Țările sărace exportă fie fructe fie mâinile care le culeg și le livrează, spuse omul care livra

portocale într-un restaurant din New York.

5. Capșuni în Spania, în loc de castele de nisip. Speranța e o femeie cu mâinile strâmbe care scapără un chibrit undeva în Madrid și fumează lângă o fereastră.

Flacăra se vede peste mări și țări și dă semnalul amateilor să plece.

E temporar, le spunem. Pentru puțină vreme. Doar doi ani. Vrem să muncim. Să strângem niște bani. O să treacă repede.

6. Eu zic că e o boală. E o tumoare colectivă pe creier, provocată de un regim alimentar sărac. Fără lapte, fără carne, fără ouă, fără brânză.

Lipsa de proteine face poporul docil, dar provoacă un inexplicabil dor de ducă.

Pentru o sănătate mai bună și un control mai ușor al maselor - nu ne mai dați zahăr și absolut nici un pic de unt. Luați-ne și pâinea și atunci toți o să vrem să

emigrăm, chiar și după cinci generații.

Efecte secundare posibile: faianță albastră la baie, un Logan nou, o bucătărie modernă în apartamentul bunicii unde copiii cresc fără mamă, dar cu destule play-stationuri, delluri, samsunguri și erikssoane.

Aparatură electronică: o măsură a fericirii.

7. Capșuni în Spania. Portocale în Grecia.

Măsline în Italia. Fructele cresc și se coc de bucurie știind că vor fi culese de mâini de român.

Între timp, via soacră-mii e culeasă de grauri și de ciori. Covoare de mere putrezesc sub copaci în livada părinților mei. Sunt prea bătrâni pentru atâta muncă și n-au pe cine să angajeze.

În fiecare noapte, tatăl meu lasă lumina aprinsă în caz că vin acasă.

„Viața este opera mea“

➤ **Alexandrina DINU**

În desele participări la Concursurile Naționale de creație literară de la Palatul Național al copiilor și adolescenților „Florii” sau cenaclul „Iulia Hașdeu” al scriitoarei Eugenia Bulat, membră a Uniunii Scriitorilor din Chișinău, am cunoscut mulți scriitori, considerați, unii dintre ei, clasici, alții contemporani, dar niciodată în juriu pentru limba română nu l-am văzut pe Grigore Vieru. Probabil era prea solicitat, prea bolnav sau absent din capitala Republicii Moldova. Prima oară l-am cunoscut cu prilejul unui spectacol în care noi, „Ambasadorii latinității”, un echipaj de elevi scriitori de la cenaclul „Elena Văcărescu” din Târgoviște, am participat la Chișinău la un spectacol de poezie tânără. Grigore Vieru a urcat pe scenă, modest, fragil, apludat de elevii români veniți din toate județele țării noastre.

Ne-a vorbit despre dorința lui cea mai mare, obsesivă, limba română și unitatea națională. În final, ne-a recitat poeziile sale despre dragostea de mamă. „Mamă, tu ești Patria mea”, astfel îi plăcea să spună, de altfel cred moștenea sensibilitatea și tenacitatea țărâncii din Perenița, care i-a dat viață. A

rămas un timp pe scenă, privind aplauzele, erau uriaș. L-am așteptat pe holul Casei de Cultură, ne-a îmbrățișat, s-a interesat de cenaclul târgoviștean și i-a ascultat pe elevi recitând din creațiile lor. Dar amintirea cea mai frumoasă a fost generată de întâlnirea poetului într-o stație de autobuz din Chișinău. So-sisem de curând cu elevii laureați ai Concursului Național „Florii 2004”. Sub copertina stației, retras discret în colțul banchetei era el. Grigore Vieru răsfonind ziarul. În jurul său, impasibili, conaționali săi, așteptau. Să nu-l fi recunoscut pe cel care toată viața, bolnav fiind „a încercat să dea sănătate poporului său”. Să nu fi știut că era membru al Academiei Române și un potent laureat al Premiului Nobel. Poate că nu aflaseră că Grigore Vieru este un omagiu pentru România, că deși n-a putut schimba mentalități, lupta lui pentru limba română în Basarabia, a fost eroică.

„Pentru ea e bolta mai albastră
Pentru limba, pentru limba noastră”.
Aceasta știam eu și elevii mei veniți la festivitatea de premiere de la Chișinău. L-am arătat discret, era frig afară, dar obrajii lor s-au împurpurat deodată. Am ajuns în preajma lui eu și ciracii mei cei tinericari-și repetau în

gând singura poezie pe care o știau de la activitățile noastre omagiale pentru Mihai Eminescu.

- Bună ziua, Grigore Vieru!

M-a privit surprins, la ce se aștepta oare?

S-a ridicat în picioare, Doamne, ce larg îi era costumele pe trup!

Era cel care a însemnat pentru mulți „podul de flori”!

- Târgoviște, România, cu dragoste, Doamnă profesoară!

M-a îmbrățișat cu ochii la copii și apoi iar la mine, niciodată în jur.

- Laureată! Bravo! i-a mângâiat pe toți cu dragoste, era emoționat, elevii au prins curaj, i s-au alăturat, locul de pe bancheta din stație era acum ocupat de noi. Mâinile lui și cele ale copiilor vorbeau, păreau că le inventează zborul. Sufletele noastre vibrau, colțurile banchetei din stația de autobuz vibrau și ele în culori; răsărise soarele printre nori.

Grigore Vieru încă mai vorbea cu laureații târgovișteni, din când în când le mângâia lumina pe creștet și le săruta fruntea.

Nu știu dacă ne lăcrimaseră ochii de ger sau lumina din ochii lui ne-a adunat departe de gălăgia străzii. Noi, elevii târgovișteni și poetul Basarabiei într-o

stație de autobuz, cu frunțile sărutate de poezia neamului!

Au trecut multe autobuze, noi eram în aceeași stație, el ne privea cu can-doare și bucurie, avea trupul ușor adus înainte, dar ochii, ochii lui ne dăruiau toată bucuria întâlnirii și tristețea lui.

„N-am moarte cu tine nimic
Eu nici măcar nu te urăsc
Dar ce-ai face tu și cum ar fi
De-ai avea mamă și-ar muri
Ce-ai face tu și cum ai fi
De-ai avea copii și ar muri
Tu vei fi mare
Eu voi fi mic.
Nu frica, nu teama
Mila mi-i de tine
Că n-ai avut niciodată mamă
Că n-ai avut niciodată copii.”

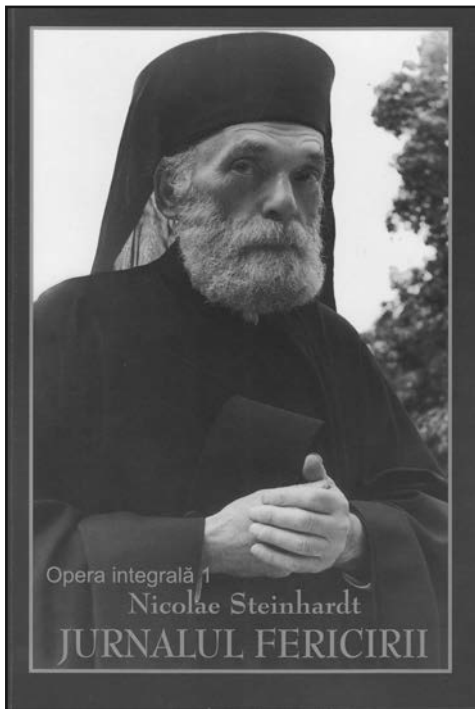
L-am întâlnit ultima oară într-o stație de autobuz, acolo l-am omagiat în viață și tot acolo copiii au mai învățat că trebuie să lupti pentru a câștiga. Ultima seară a petrecut-o omagiindu-l pe Eminescu la Kahul.

„Pentru ea, pentru limba Țării!”

Doamne, șterge-i cu mâna de pe frunte toată neliniștea care i-a măcinat trupul.

Suntem încă îndeajuns de vii să-l plângem, unii triști, alții...

TREI SOLUȚII

Din volumul „Jurnalul fericirii”,
de Nicolae Steinhardt.

Pentru a ieși dintr-un univers concentraționar - și nu e neapărat nevoie să fie un lagăr, o temniță ori o altă formă de încarcerare; teoria se aplică oricărui tip de produs al totalitarismului - există soluția i mistică) a credinței. Despre aceasta nu va fi vorba în cele ce urmează, ea fiind consecința harului prin esență selectiv.

Cele trei soluții la care ne referim sunt strict lumești, au caracter practic și se înfățișează ca accesibile orișicui.

Soluția întâi: a lui Soljenițan

În Primul cerc, Alexandru Isaievici o menționează pe scurt, revenind asupra-i în volumul I al Arhipelagului Gulag.

Ea constă, pentru oricine pășește peste pragul Securității sau altui organ analog de anchetă, în a-și spune cu hotărâre: în clipa aceasta chiar mor. Îi este permis a-și vorbi consolându-se: păcat de nnețele ori vai de bătrânețele mele, de nevasta mea, de copiii mei, de mine, de talentul ori de bunurile ori puterea mea, de iubita mea, de vinurile pe care n-am să le mai beau, de cărțile pe care n-am să le mai citesc, de plimbările pe care n-am să le mai fac, de muzica pe care n-am să o mai ascult etc. etc. etc. Dar ceva e sigur și ireparabil: de-acum încolo sunt un om mort.

Dacă așa gândește, neșovăitor, insul

e salvat. Nu i se mai poate face nimic. Nu mai are cu ce fi amenințat, șantajat, amăgit, îmbrobodit. De vreme ce se consideră mort nimic nu-1 mai sperie, îmbrobodi, atrage, ațâța. Nu mai poate fi amorsat. Nu mai are -: Fiindcă nu mai speră, fiindcă a ieșit din lume - după ce jindui, ce păstra sau redobândi, pe ce își vinde sufletul, liniștea, onoarea. Nu mai există moneta în care să-i poată fi achitat prețul trădării.

Se cere însă, firește, ca hotărârea să fie fermă, definitivă. Te declari decedat, primești a te învoi morții, desființezi orice speranță.

Te poți regreta, ca doamna d'Houdetot, poți regreta, însă această sinucidere morală și prin anticipație nu dă greș. Riscul unei cedări, al consimțirii la denunț, al unei recunoașteri fanteziste a pierit cu desăvârșire.

Soluția a doua: a lui Alexandru Zinoviev

Este cea găsită de unul din personajele cărții înălțimile găunoase. Personajul e un om tânăr, prezentat sub porecla alegorică Zurbagiul. Soluția stă în totala neadaptare în sistem. Zurbagiul nu are domiciliu stabil, nu are acte în regulă, nu e în câmpul muncii; e un vagabond, e un parazit, e un coate goale și o haimana. Trăiește de azi pe mâine, din ce i se dă, din ce pică, din te miri ce. E îmbrăcat în zdrențe. Muncește pe apucate, uneori, când și dacă i se ivește prilejul, își petrece mai toată vremea în pușcării ori lagăre de muncă, doarme pe unde apucă. Hoinărește. Pentru nimic în lume nu intră în sistem, nici măcar în cea mai neînsemnată, mai păcătoasă, mai neangajantă slujbă. Nici măcar păzitor la porci nu se bagă, neurmând pilda eroului unei nuvele a lui Arthur Schnitzler: acela, obsedat de frica de răspundere, sfârșește porcar. NU, Zurbagiul s-a proiectat (în stil existențialist) odată pentru totdeauna câine de pripas, capră râioasă, călugăr budist cerșetor, smintit, nebun pentru (întru) libertate.

Un asemenea om, aflat în marginea societății, e și el imun: nici asupra lui nu au de unde exercita presiuni, nu au ce-i lua, nu au ce-i oferi. Îl pot oricând închide, hărțui, disprețui, batjocori: dar le scapă. Odată pentru totdeauna a consimțit a-și trăi viața conform exemplului și modelului unui perpetuu azil de noapte. Din săracie, neîncredere, nereseriozitate și-a făcut un crez; se aseamănă unul animal sălbatec, unei fiare jigărite, unui tâlhar la drumul mare. E Ferrante Palia al lui Stendhal. E Zacharias Lichter al lui Matei Călinescu. E un iurodivâi laic, un drumeț neplictisit (iar Wotan coborând pe-acest pământ ce nume poartă? Der Wanderer),

un jidov rătăcitor.

Și-i slobod la gură, vorbește de istov, dă glas celor mai primejdioase anecdote, nu știe ce-i respectul, toate le ia de sus, spune ce-i trece prin minte, rostește adevăruri pe care ceilalți nu-și pot îngădui să le șoptească. E copilul din povestea regelui gol, a lui Andersen. E bufonul regelui Lear. E lupul din fabula - și ea îndrăzneată - a lui La Fontaine: habar nu are de zgardă.

E liber, liber, liber.

Soluția a treia: a lui Winston Churchill și Vladimir Bukovski

Ea se rezumă: în prezența tiraniei, asuprii, mizeriei, nenorocirilor, urgiilor, năpastelor, primejdiilor nu numai că nu te dai bătut, ci dimpotrivă scoți din ele pofta nebună de a trăi și de a lupta.

În martie 1939, Churchill îi spune Marthei Bibescu: „Va fi război. Praf și pulbere se va alege din imperiul britanic. Moartea ne pândește pe toți. Iar eu simt că întinerez cu douăzeci de ani”.

Cu cât îți merge mai rău, cu cât sunt greutatea mai imense, cu cât ești mai lovit, mai împresurat ori mai supus atacurilor, cu cât nu mai întrevezi vreo nădejde probabilistică și rațională, cu cât cenușiu, întunericul și vâscosul se intensifică, se puhăvesc și se încolăcesc mai inextricabil, cu cât pericolul te sfruntează mai direct, cu atât ești mai dornic de luptă și cunoști un simțământ (crescând) de inexplicabilă și covârșitoare euforie.

Ești asaltat din toate părțile, cu forțe infinite mai tari ca ale tale: lupti. Te înfrâng: le sfidezi. Ești pierdut: atacă. (Așa vorbea Churchill în 1940). Răzi, îți ascuți dinții și cuțitul, întinerești. Te furnică fericirea, neșpusa fericire de a lovi și tu, fie chiar infinit mai puțin. Nu numai că nu deznădăduiești, că nu te declari învins și răpus, dar și ^uști din plin bucuria rezistenței, a împotrivirii și încerci o senzație de năvalnică, dementă voioșie.

Soluția aceasta, firește, presupune o tărie de caracter excepțională, o concepție militară a vieții, o formidabilă îndârjire morală a trupului, o voință de oțel înnobilit și o sănătate spirituală adămantată. E probabil că presupune și un duh sportiv: să-ți placă bătlia în sine - încăierarea - mai mult decât succesul.

E și ea salutară și absolută, deoarece e bazată pe un paradox: pe măsură ce ei te lovesc și-ți fac mai mult rău și-ți impun suferințe din ce în ce mai nedrepte și te încolțesc în locuri mai fără de ieșire, tu te veselești mai tare, tu te întărești, tu întinerești!

Cu soluția Churchill se identifică și soluția Vladimir Bukovski. Bukovski povestește că atunci când a primit prima

convocare la sediul KOB na putut închide un ochi toată noaptea. Firesc lucru, își va spune Cititorul cărții sale de amintiri, cum nu se poate mai firesc; nesiguranța, frica, emoția. Dar Bukovski urmează: n-am mai putut dormi de nerăbdare. Abia așteptam să se facă ziuă, să fiu în fața lor, să le spun tot ce cred eu despre ei și să intru în ei ca un tanc. Fericire mai mare nu-mi puteam închipui.

Lată de ce n-a dormit: nu de teamă, de îngrijorare, de emoție. Ci de nerăbdarea de a le striga adevărul de la obraz și de a intra în ei ca un tanc!

Cuvinte mai extraordinare nu cred să se fi pronunțat ori scris vreodată în lume. Și mă întreb - nu pretind că e așa cum spun eu, nu, cătuși de puțin, mă întreb doar, nu pot să nu mă întreb - dacă nu cumva universul acesta, cu toate roiurile lui de galaxii cuprinzând fiecare mii ori milioane de galaxii fiecare cu miliarde de sori și cel puțin câteva miliarde de planete în jurul acestor sori, dacă nu cumva toate spațiile, distanțele și sferile acestea măsurate în ani-lumină, parseci și catralioane de mii de mile, toată vierea aceasta de materie, aștri, comete, sateliți, pulsari, quasari, găuri negre, pulberi cosmice, meteori, mai știu eu ce, toate erele, toți eonii, toate timpurile și toate continuumurile spațio-temporale și toate astrofizicile newtoniene ori relativiste au luat ființă și există numai pentru ca să fi putut fi exprimate aceste cuvinte ale lui Bukovski.

Concluzie

Tustrele soluții sunt certe și fără greș. Altele pentru a ieși dintr-o situație-limită, dintr-un univers concentraționar, din mrejele unui proces kafkian, dintr-un joc de tip domino, labirint sau cameră de anchetă, din teamă și panică, din orice cursă de șoareci, din orice coșmar fenomenal nu știu să existe. Numai acestea trei. Însă oricare din ele e bună, suficientă și izbăvitoare.

Luați aminte: Soljenițan, Zinoviev, Churchill, Bukovski. Moartea consimțită, asumată, anticipată, provocată; nepăsarea și obrăznicia; vitejia însoțită de o veselie turbată. Liberi sunteți să alegeți. Dar se cuvine să vă dați seama că - lumește, omenește vorbind - altă cale de a înfrunta cercul de fier - care-i în bună parte și de cretă (vezi Starea de asediu a lui Camus: temeiul dictaturii e o fantasmă: frica) - e foarte îndoielnic să găsiți.

Veți protesta, poate, considerând că soluțiile subînțeleg o formă de viață echivalentă cu moartea, ori mai rea ca moartea ori implicând riscul morții fizice în orice clipă. Asta așa este. Vă mirați? Pentru că nu l-ați citit pe Igor Safarevici, pentru că încă nu ați aflat că totalitarismul nu e atât închegarea unei teorii economice, biologice ori sociale cât mai ales manifestarea unei atracții pentru moarte. Iar secretul celor ce nu se pot încadra în hăul totalitar e simplu: ei iubesc viața, nu moartea.

Moartea, însă, cine, Singur, a învins-o? Cel ce cu moartea o a călcat.

Din suflet orișicând răsună

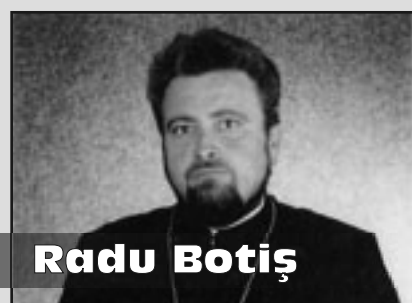
➤ Pr. stavrofor Radu BOTIȘ

Din Basarabia răsună
Un bucium peste plai străbun,
Parcă din ceruri se adună
Și îngerii cu Tatăl Bun.

Din Basarabia răzbate
Ecou de frate pîn'la cer
Iar Prutul inima împarte
În mare jale și mister.

Din Basarabia se vede
Salutul fratelui cuprins
De dorul sfânt în care crede
Și de oftat pe veci nestins.

.....
Din Mama Țară tot răsună
Alt bucium peste plai străbun,
Parcă din ceruri se adună
Și îngerii cu Tatăl Bun.

Radu Botiș

În căutarea Nirvanei

Nicolae IȘTOC

Scena a III-a

(Fundal cu munții Bucegi, se vede o potecă ce trece culmea munților. În stânga scenei, în prim plan intrarea unei peșteri, unde la un fel de „masă a tăcerii” formată din butuci stau Zamolxis și Eminescu. În dreapta scenei, marele sanctuar de la Sarmisegetuza. Și în această scenă Eminescu e îmbătrânit și arată ca într-a treia fotografie rămasă de la el. Fundal muzical cu „Balada” lui Ciprian Porumbescu. Vremea dă spre înserare).

Eminescu: „Martirul, eroul și înțeleptul sunt numai trei forme ale unei și aceleiași substanțe”. Slăvite Zamolxis, tu ești toate cele trei de mai sus, tu ești adevărul.

Zamolxis: „Adevărul e stăpânul nostru, nu noi stăpânii adevărului.”

Eminescu: Oare Zeul va condamna numai Omul, sau și vremea sub care a trăit?

Zamolxis: Și când te gândești că unii cred că ai fost sclavul lui Pitagora, tu un zeu, iar alții zic că Pitagora a fost discipolul lui Zarathustra. Tu însă poți sta oricând alături de Zarathustra, sau de oricare Reformator din istoria omenirii.

Zamolxis: Așa cum spun și despre tine Nemuritorule Eminescu, că n-ai fi altceva decât un biet versificator, tu care ești, ca și mine un Reformator. Ba mai mult, te-au făcut și ateu.

Eminescu: Știu, mi-a spus-o și Budha. Dar cum, de unde a pornit o asemenea scomeală?

Zamolxis: De la strofa: „La ce?... Oare totul nu e nebulie? / Au moartea ta, înger, de ce fu să fie? / Au e sens în lume? Tu chip zămbitor, / Trăita-i anume ca astfel să mori? / De e sens într-asta, e-ntors și ateu, / Pe palida-ți frunte nu-i scris Eminescu”.

Eminescu: Vai de mine!

Zamolxis: Dar stai că nu s-au oprit aici, au mers și mai departe și te-au dat și drept antisemit.

Eminescu: Ei de un astfel de Eminescu au nevoie; versificator, ușor meschin, antisemit, ranchiunos, pragmatic, cinic, un Eminescu ca și ei; „Mici de zile, mari de patimi, inimi bătrâne, urâte; / Măști răzânde, puse bine pe-un crater inimic...”

Zamolxis: De astfel, le-ai prevăzut bine la toate; „Or să vie pe-a ta urmă, în convoi de-nmormântare, / Splendid, ca o ironie, cu priviri nepăsătoare...”

Eminescu: „Iar deasupra tuturor, va vorbi vreun mititel, / Nu slăvindu-te pe tine, lustruindu-se pe el.”

Zamolxis: „Sub a numelui tău umbră. Iată tot ce te așteaptă / Ba să vezi... posteritatea este încă și mai dreaptă”.

Eminescu: „Neputând să te ajungă, crezi c-or vrea să te admire? / Ei vor aplauda desigur biografia subțire / Care s-ocnerca s-arate că n-ai fost vreun lucru mare”.

Zamolxis: „C-ai fost om cum sunt și dâșii... Măgulit e fiecare”.

Eminescu: Se spune că „talentul” ăsta de-a face „haz de necaz” ne-a salvat și ne-a nenorocit, eu cred că din contră, ne-a băgat la „apă” și ne-a nenorocit...

Zamolxis: Și-i păcat pentru că: „Pulbere de-argint pe drumuri, pe-a lor plaiuri verzi o ploaie - / Snopi de flori cireșii poartă pe-a lor ramuri ce se-ndoaie / Și de vânt scutură grele omătul trandafiriu / A-nfloririi lor bogate, ce mânat se-ngrămădește, / În troiene de ninsoare care roză strălucește, / Pe când sălcii argintoase tremur sante peste râu”.

Eminescu: „Aeru-i văratic, moale, stele izvorăsc pe ceruri, / Florile-izvorăsc pe plaiuri a lor viață de misteruri, / Vântu-ngre-unând cu miros, cu lumini aerul cald; / Dintr-un arbore într-altul mreje lungi diamantine / Vioriu scilpesc suspine într-a lunii dulci lumine / Rar și diafan țesute de păianjeni de smarald”.

Zamolxis: Toate astea, le vezi altfel după ce ai stat patru ani sub pământ meditând. Când ieși afară îți dai seama că: „Oamenii învățați se-seală mai ales cu judecata lor asupra oamenilor. Ocupați cu nemurire nu-și dau osteneala de-a cerceta interiorul omului”.

Eminescu: Nu-i cazul la tine, prea slăvite Zamolxis, tu ești vestit în vindecarea trupului prin suflet. Vezi, „Mulți oameni spun adevărul — dar modul cum îl spun, îl fac indiferent și nebagat în seamă”.

Zamolxis: Asta ți se potrivește mai mult ție, Nemuritorului Eminescu, „nimeni nu cântă mai bine decât tine!”

Eminescu: Și apoi și nemurirea, tu ai privit-o altfel decât ceilalți, nemaivorbind de moralitate.

Zamolxis: „Moralitatea e pentru suflete identică cu sănătatea pentru trup. Un popor imoral e fizic nesănătos sau degenerat”.

Eminescu: „Adevărul este în inimă, creierul nu e decât lacheul inimii”.

Zamolxis: Da, caracter fără inimă, nu se poate, pe când inteligență da. De aceea: „Între caracter și inteligență n-ar trebui să existe alegere. Inteligențe se găsesc foarte adesea — caractere foarte arare”.

Eminescu: Și ascetismul pe care l-ai propăvăduit tu, a fost

altfel, el nu ducea la „stigmatizarea corpului ca purtător al răului”, tu n-ai inoculat la daci ideea de „păcat original”.

Zamolxis: Da, dar cei de la conducere se închină și astăzi numai Zeului-Pântec.

Eminescu: Sunt mai multe realități preaslăvite Zamolxis. Una-i realitatea dregătorului și alta a slujbaşului, una-i a stăpânului și alta a slugii. Și apoi, alta-i realitatea copilului, a tânărului, a maturului și a vârstnicului.

Zamolxis: Ai dreptate divinule Eminescu, numai după ce îmbătrânești cunoști lucrurile „în sine”, când ești tânăr ai doar imaginea lor. Când ești bătrân lucrurile mici devin mari, lucrurile mari devin mici.

Eminescu: În suma sumarum, poate că există doar patru realități dintre care numai una-i obiectivă, realitatea: piatră, arbore, munte. Realitățile: relațiilor interumane, a relației omului cu sinele său și a relației omului cu Zeul, sunt toate subiective.

Zamolxis: E posibil să fie numai două: cea care formează trupul și sufletul și cea transcedentală, a sufletului după ce a părăsit corpul.

Eminescu: Îmi caut sufletul, se pare că l-am împrumutat trupului și acesta nu vrea să mi-l dea înapoi.

Zamolxis: Cei de azi, nu mai au suflet, ci numai trup. Sau dacă mai au totuși și suflet, l-au împrumutat de multă vreme trupului, așa cum ai zis, iar acesta l-a pus la îngrășat și-i plin de osânză.

Eminescu: Sunt ostenit, sunt tare ostenit...

Zamolxis: Mai ai puțin. Vezi poteca care trece culmea muntelui? Apucă pe ea și la capătul ei, dincolo de munte, te așteaptă Nirvana ta, izvorul tămăduirii tale...

Eminescu: Dacă-i așa, s-o iau din loc, căci în curând ne va înveșmânta mantia nopții...

Zamolxis: Du-te Eminescule: „Menirea vieții tale e să te cauți pe tine însuți”.

Eminescu: Mă duc, rămâi cu bine. (Începe să urce poteca muntelui).

Zamolxis: Să mergi sănătos și cale bună. (Eminescu apucă pe poteca ce traversează muntele. Acordurile „Baladei” lui Ciprian Porumbescu se aud din ce în ce mai intens pe măsură ce Eminescu urcă muntele. Zamolxis intră în peșteră.)

Scena a IV-a

Această scenă e într-un fel continuarea celei anterioare. Eminescu coboară poteca muntelui și dă peste tabloul din „Sara pe deal”. De data asta, Eminescu e din nou tânăr, și arată ca în prima fotografie rămasă de la el. Se aude undeva bătând o toacă și ușor-ușor, murmurul corului cu melodia „Sara pe deal”! cu cât Eminescu se apropie, melodia se înțeștește și devine clară, limpede:

„Sara pe deal, buciulul sună cu jale
Turmele-l urc, stele li scapără-n cale,
Apele plâng, clar izvorând în fântână
Sub un salcâm, dragă, m-aștepti tu pe mine”

Fata de sub salcâm se ridică și se îndreaptă ușor, ca fermecată parcă plutind, spre Eminescu căzându-i la piept, în timp ce corul cântă:

„Luna pe cer trece-așa sfântă și clară
Ochii tăi mari caută-n frunza cea rară,
Stele nasc umezi pe bolta senină
Pieptul de dor, fruntea de gânduri ți-e plină”.

Se va realiza întregul tablou din „Sara pe deal”, așa cum e redat în poezie:

„Nourii curg, raze-a lor șiruri despică,
Streșine vechi casele-n lună ridică,
Scîrție-n vînt cumpăna de la fîntînă,
Valea-i în fum, fluiera murmură-n stîină.

Și osteniți oameni cu coasa-n spinare
Vin de la cîmp; toaca răsună mai tare,
Clopotul vechi împlie cu glasul lui sara,
Sufletul meu arde-n iubire ca para.”

Se va realiza întreaga vrajă, întreaga atmosferă și mișcare din poezie, în timp ce corul continuă să cânte:

Ah! în curînd satul în vale-amuțește;
Ah! în curînd pasu-mi spre tine grăbește:
Lîngă salcîm sta-vom noi noaptea întreagă,
Ore întregi spune-ți-voi cît îmi ești dragă.

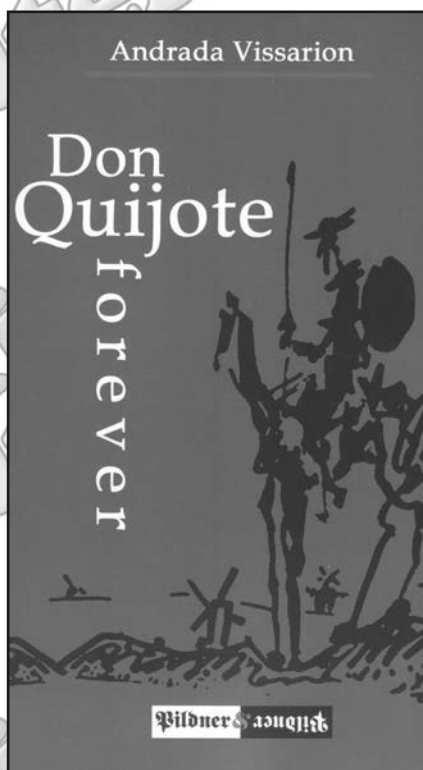
Cortina începe să se lase încet, rămânând ca-ntr-un con de lumină în mijlocul scenei doar salcâmul sub care Eminescu și fata de sub salcâm stau îmbrățișați ca-n poezie, în timp ce corul continuă să cânte ultima strofă:

Ne-om răzima capetele-unul de altul
Și surzînd vom adormi sub înaltul,
Vechiul salcîm. — Astfel de noapte bogată,
Cine pe ea n-ar da viața lui toată?

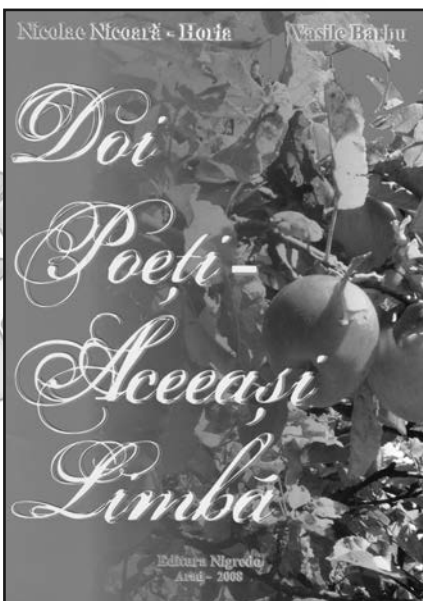
Din biblioteca revistei “Climate literare”

Editura Singur
2008

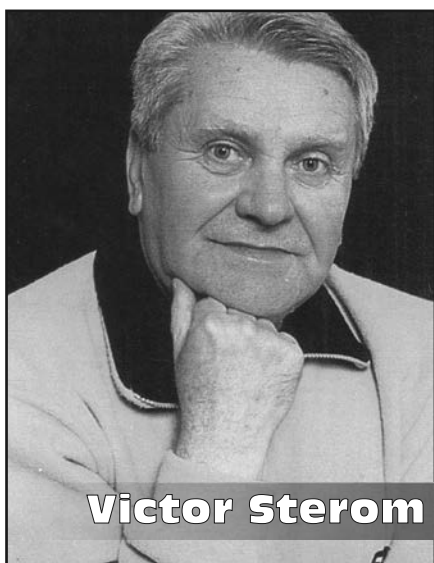

Editura Pildner&Pildner
2008

Editura Nigredo
Arad, 2008

Poetul lunii februarie: Victor Sterom

Victor Sterom

Atingerea secretă

Ca o lumină veche
fără sunet
frunza sângelui tău
mă strigă...

Atingerea secretă
numai de-o clipă
își trage moartea
sub clopotele din cer...

Mă îndepărtez
și mă apropii
cum fumul din zare
se retrage
în gesturi oarbe
spre Nicăieri
și înspre NIMENI...

Neliniștea străină

Ca vocea
unui fragment de vis
lumina se destramă,
ruptă
dintr-un cuvânt de bronz.

Neliniștea străină
cum
cu un contur al spaimei
mă urmărește
topindu-mi somnul.

Picături de bronz

În zare
bucurii galbene
mature
picături de bronz
sub razele domoale
ale clipelor...

Fragmente de infinit,
pânze infabile
de corabie
prin care văd

melancolia
nemărginirilor...

Un singur verb

De m-aș chinui
să adaug
acestor versuri
un singur verb
ți-aș fura din privire
ultima cutremurătoare
lacrimă...

Aș lăsa umbra unei păsări
rănite
să pătrundă în odaie
să-și adune sub aripă
cântecul soarelui.

De-aș înțelege acest chin
m-aș naște în altă pagină
de-aș fi eu însumi verbul.

Semn că sunt

Când scriu
pot duce fără să vadă nimeni
un munte de melci la apă.

Când ascult aceste cuvinte
chiar duc un munte de melci
la apă.

E o dorință fărâmițată
cum raza semnului că sunt
umbra vântului de sub iarbă
dar și ochiul unui melc.

Ciorchine de praguri

La șoldul acestor clipe
din taină ori din spaimă
a început
să-mi fie noimă
fragmentul vieții tale...

Vânt
în formă de orgă –
ciorchine de praguri
peste care calc
apatic.

Încă un pas
și sunt în ceruri.

Doldora de vulturi

Cât de cât
proptesc muntele
doldora de vulturi.

Încerc să-i deslușesc
vârfurile
răzbind pe
versanții de aripi,
sălbatic,
răzbit de povară,
dezlipind de pe mine
zădărnicia...

Cât de cât
pun talpa
între nourii
măruntaielor

cerului meu.

Acum când sunt

Mă întind plutitor
pe iarba muntelui
sacru,
sub crucea
pe care o port
ca pe-o sărbătoare...

De aceea,
Doamne,
acum când sunt
în vârful adânc
al întrebării,

spun
îmbunând ramura fantastică:

altă împărăție
mi-ar fi de prisos.

Cât pânza liniștii

Din acest punct
numai spațiul mut
se poate înălța.

Dar eu întreb:
are lumina
iarbă
cât pânza liniștii
din amintire?

Încet
desenez cerul
cu înserarea de mâine,
despic grădina
cu flautul
asemenea țipătului
trecerii dincolo...

Ninsoarea de vocale

Ce îmi dai tu
e țipătul
plin de sânge.

Ce îți dau eu
e ninsoare de vocale
din inima dulce
a unui violoncel...

Să vezi prin el
până se termină
în tine zarea,
până se dilată privirea
ca vocea mierlei
strigându-și puii

de prin ramuri uscate.

Răcoarea de februarie

Ea traversează pururi
răcoarea de februarie
dintre viziuni,
întunericul putred

al încăperii când dorm.

Ea traversează voluptatea.

Puțin câte puțin
aud cum se întrupează fantasma
pe trepte oboseite.

Din turn și până-n ceruri
ea umple goluri...

Aud apropierea cetii

Valurile curg din mâna mea
către lumi diferite;
lumini în jocul degetelor,
umbre de îngeri care mă strigă
și mă caută dinspre viață spre
moarte.

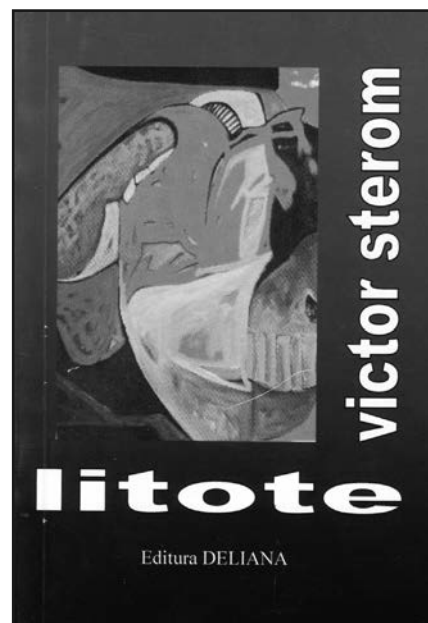
Aud însă civilizații arhaice –
ceruri topite în marmora întâm-
plărilor.
Aud apropierea ceții
înnoptând țarmurile în dulcea ab-
sență.

Nici nu simt că sunt singur,
nici nu-mi dau seama cum trec
veacurile...

Tăcerea cuvântului

Mă umplu cu privirea stării de
icoană
pecetluită în sângele meu.
Strâng în pumn tăcerea cuvântului
SUNT.
Ori de câte ori vă strig
să-mi țineți lumina pe umeri
dar mai ales întunericul

care va ajunge la mal
într-un pumn de frig
al poemului meu ne terminat
plin de privirile mele care vă
caută...

Carte de ultimă oră

EMINESCU LA UZDIN

➤ **Gheorghe LIFA**
Voivodina

Eminescu nu trăiește numai unde s-a născut Eminescu nu trăiește numai unde a murit. El trăiește cu românul, peste tot pe-acest pământ. El trăiește cu poetul, căci românul e poet. Eminescu-i viu oriunde, viu e chiar și în mormânt. Teiul lui îi dă viață și florile ce-l acoperă, îl învie în orice om iubitor de limbă vie. îl învie, zi de zi, când se naște vreun copil. Și se plimbă printre aștri, printre flori și poezii. A ajuns nemuritor și-n Banat la noi aici, Luceafăr pe cer senin poposind și la Uzdin. Și-l salută orice om, trecător prin fața lui, cu sufletul și cu ochiul că-i poetul tuturor.

Dor de Eminescu

➤ **Vasile BARBU**
Voivodina

Eminescu e mult mai mult
Decât efemerul adevărilor
Din Glossa
Și și mai mult
Decât poimăinele
Din Luceafărul.
Eminescu este planetarul
Nostru cuvânt
Ce-și are rădăcinile în zările
Românescului altar din Kogaion.
Eminescu este privegherea
Din piept
Și sămânța culcată de vânt
Peste mormintele din nori.
Este zborul primelor aripi
Și tăria poeziei de dragoste.
Eminescu, Eminescu
Și-un dor...
Ascuns și tăcut.

Ajută-ne Lucefere

Eugenia BĂLAN-CIOCOBOC
Ucraina

Demult, Lucefere, te-ai dus,
Să fii în veci pe cer.
Îți ținem minte ce ne-ai spus
Și firea ta de fier.

Comoară mare ne-ai lăsat,
Pe pagini de argint
Și noi cinstim fără de păcat
Frumosu-ți labirint.

- Zdrobiți orânduirea cea crudă și ne-dreaptă!
Doar tu ne-ai poruncit.
Această slovă înțeleaptă
În neam s-a adâncit.

Dar ce folos? Că timpul trece,
Cu el ne trecem noi,
Lăsând în dar mormântul rece,
Pe el crescând eroi.

Eroi cu neamuri străine,
Cu noi porunci și vreri...
Durerea cine să ne-aline,
Să crească-n noi puteri?

Privim, Lucefere, la-apus,
Urmând al tău ecou,
Să vezi la ce-am ajuns,
Tu ai muri din nou!

De dorul nemuririi

➤ **Petrea CIUPITU**

„Luceafărul“ (1883)

Gâze, păsări sunt asemeni,
Toate-s vii, trăiesc și pier;
Numai omul vrea s-ajungă
Sus, la Tatăl său din cer...
Preafrumoasa din poveste
Își trimite gând curat
Spre Luceafărul iubirii
Ca și când ar fi bărbat.

Ea îl cheamă, el coboară
De trei ori, dar urcă iar,

La teiul lui Eminescu

➤ **Silvia CABA-CHIVIREAC**
Ucraina

La teiul îndrăgit de Eminescu
Ce-i poartă astăzi numele cu dor,
S-au strâns copii risipiți în lume-
Să se-ntrețină-n graiul mamei lor.

În limba noastră dulce, mult duioasă,
Din care sfinte miruri izvorăsc,
Și după moarte pentru Eminescu
S-adune neamul nostru românesc.

La lași venit-au toți ca să te vadă,
S-aprindă lumânări la chipul tău,
Lăcașul scump, râvnit odinioară,
Să ți-l admire cu păreri de rău.

*lui N. D.
Petricăanu*

Mai întâi, pe urmă Eminescu,
Om și el aici, cum suntem noi,
Biografia lui nu mai încape-n
Biografia vieții de apoi...

„Eu sunt poet!“ așa spunea trimisul,
„Eu sunt Poet!“, dar nu i-am dat
crezare,
Cât întuneric ne mai muștră, Doamne,
Când luminează starea lui în zare!

Acum, în ianuarie, târziu,
Când turbure-i zăpada din cuvânt,

➤ **Mihail I. VLAD**

Eminescu

Al nostru și numai al nostru,
Contemporan cu fiecare generație,
Eminescu - poem într-un vers.
Veșnic tânăr și nepereche -
Mihai Eminescu -
Limba Română
În straie de zilnică sărbătoare.

Unde-i spune Demiurgul
Să rămână plin de har.

Și-n frământul slavei sale
Vede-amorul pe pământ,
Întristându-se că fata
A uitat de legământ.
În șăgalnic joc erotic
Vechi păcatu-i prea distinct
Și gâlceava: „corp ori spirit“
Se sfârșeșteprin instinct.

Dragostea dintâi când pier
Fără șanse să re-nvie,
Jerfa geniului o schimbă
În prilej de armonie:

Stelele se-atrag prin spații,
Fiecare stând deoparte,
Pământenii să citească
Firmamentul ca pe-o carte.

Nu l-ai avut în viața ta vreodată:
Ai hoinărit prin arșiță și în vânt
N-ai stăpânit casteluri niciodată,
Dar ai lăsat comoară pe pământ.

Avuta-i mulți răuvoitori în viață,
Ce ți-au dorit necazuri și suspin,
Ci dispărut-ai ca un vâl în ceață,
Fără să aibă-n lume vreun destin.

Iar tu rămas-ai să străluci într-una,
Să fii virtutea mândrului popor.
Din lauri ți-i măreața ta cunună
Și chipul tău e-n veci nemuritor.
Ne ești Luceafăr, logodit cu Geniul
Și vei rămâne-așa și-n viitor.
Prin ani vei trece... Și peste milenii
Vei fi iubit de-al tău popor.

N-ai cunoscut în veacul tău ovații
Pentru comoara ce ne-ai dăruit.
Dar dăinui-vei peste generații,
Mai splendid decât toți ce au trăit.

➤ **Nicolae NICOARĂ HORIA**

„Se naște iarăși Domnul Eminescu“

Se naște iarăși Domnul Eminescu -
În limba maicii-staulul cel sfânt!
Om și el aici, cum suntem noi,
Cu bucurii și cu tristeți sub pleoape,
Se naște iarăși Domnul Eminescu
Biografia lui nu-l mai încape...

Se naște iar poetul și ce-i dacă?
Vor spune unii, cum au spus mereu,
Nașterea lui cu moartea nu se-mpacă
Nașterea vine de la Dumnezeu.

Se naște iarăși Domnul Eminescu,
Se naște-n ianuarie mereu...

Secol eminescian

Au plecat pădurile.
călătorind îndelung,
să înfrunzească.
- Am înfrunzit
Zice copacul de aur
singur în miezul pădurii
(Moartea Lui
a strâns un secol de viață)
plângea în genunchi Bucovina.

Mă doare

➤ **George PÂRVULESCU**

Nu pot să scap de versul tău albastru,
De ochii tăi, de zâmbetu-ți privind
Sprințar, ca florile de câmp în glastre,
De pletele pe umeri aburind...

Mă doare Veronica, mult prea fadă
Pentru virilul, vigurosul verb
Cu zdrumicări și urlet de cascadă
Cu hăuliri sălbatice de cerb...

Nu vezi prin timp n-a mai rămas nimic
Din blonda, preacântata ta iubire,
Decât o pură și fragilă amintire
Un palid semn trecut prin vers
În NEPIEIRE.

Mă doare versul tău plin de durere
Luceafărul cu aripi necuprinse
Zburând printre lumini din alte sfere
Prin galaxii cu stele reci și stinse...

Mă doare tot ce ți-a stricat viața,
Prietenii ce-ți făceau Noaptea-Zi
Și ți-au răpit din timpul tău, mai SACRU
Ca Dumnezeuul sumbru din Tării...

E timpul, Eminescu, să-reînvii!!

Eminescu

➤ **Roxana-Marina NIȚĂ**

elevă, Târgoviște

Eminescu-i tresărire,
Dorului de absolut

Eminescu este chipul
Infinitului din noi.

Eminescu este visul,
Înălțarea și abisul.

Eminescu, Eminescu,
Fără el oricare lucru

Și-ar urma cărarea sa,
fără faimă fără nume

Codrule, măria ta,
Lacule ce tainic farmeci!

El Moldovei îi e fiul

Și Dunării nepot

L-a adoptat Ardealul

Și Muntenia de tot!

Eminescu ne unește

Pe acest meleag străbun,

Într-o lume de poveste

Ce o știe râul, ramul,

Lacul și izvoarele.

Eminescul este dor,

Dor de dulcea noastră limbă

Învățată din popor.

El mai e și-un nume scump

Ce se cheamă România,

Eminescu-i veșnicia

Și ce naște din cuvânt,

Dulce și sfânt pe-acest pământ.

ROMANTISMUL ȘI MUZICIENII DIN ȘCOLILE NAȚIONALE (2)

➤ **Ana-Maria PULBERE**

În ceea ce privește muzica, Romanticismul poate fi împărțit în două etape distincte de evoluție a sa astfel:

a. Prima etapă începe după moartea lui Ludvig van Beethoven și îi are ca reprezentanți, pe o seamă întreagă de personalități a lumii componistice a acelei perioade, cum ar fi: Giacomo Rossini (1792-1868), Giacomo Rossini, Gaetano Donizetti (1797-1848), Gaetano Donizetti, Vincenzo Bellini (1801-1835), Vincenzo Bellini, Robert Schumann (1810-1856), Robert Schumann, Hector Berlioz (1809-1869), Hector Berlioz precum și Frederich Chopin (1810-1849), Frederic Chopin în 1835-1836.

b. A doua etapă debutează după anul 1848, având drept cauză în mod implicit, înființarea și emanciparea școlilor muzicale naționale.

Din punct de vedere muzical, a doua fază romantică se distinge prin succesul operei naționale. Gata cu cosmopolitismul epocii precedente, cu confidențele pe claviatură, cu predilecția pentru pian. Opera permite transmiterea publică a unui mesaj patriotic – chiar și prin folosirea limbilor locale – exprimă o revoltă precisă sau se inspiră din sursele profunde ale tradițiilor naționale. Genul poate chiar să exprime un act de independență: astfel, marea operă franceză se înscrie împotriva tradiției italiene și a reformei wagneriene.

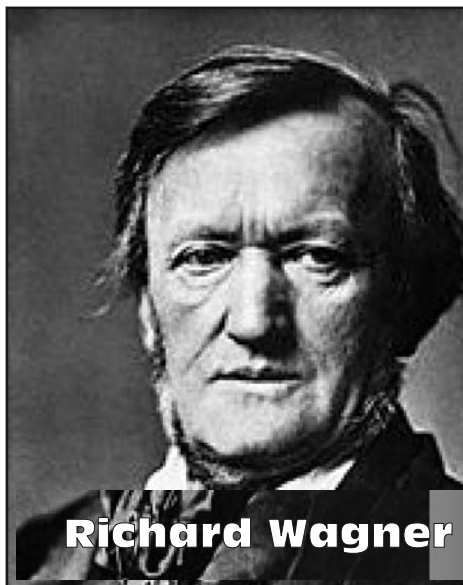
Școlile naționale de muzică, au fost prezentate în mod foarte succint și nu în integra-litatea lor, iar în cadrul acestora - compozitorii sau fondatorii cei mai reprezentativi, fără a a-vea pretenția de ierarhizare a valorilor lor, după anumite criterii prestabile.

Școala muzicală cehă

Școala muzicală cehă are ca reprezentanți de seamă, pe Bedřich (Friederich) Smetana (1824-1884) Bedřich Smetana, precum și pe Antonin Dvorak (1841-1904), un mare simfonist, Antonin Dvorak.

În dicționarele de muzică, Smetana este deseori trecut cu prenumele de Friederich, forma germanică a lui Bedrich, veritabilul său prenume, lucru ce nu l-ar încânta prea tare, pe el care a luptat întreaga viață pentru eliberarea autenticii muzici-cehe sufocată până atunci de invazia artei germane și austriace. El nu are

Școlile naționale în romanticism

Richard Wagner

geniul lui Chopin sau al lui Bartok, dar a avut în Cehoslovacia aceeași eficiență cu a lui Frederich Chopin în Polonia, sau cu a lui Bela Bartok în Ungaria, cu precădere prin capodopera sa Mireasa vândută. Cel mai bun poem simfonic al său a fost, Văltava (sub numele de Moldau în limba germană), a doua dintr-un ciclu de șase lucrări pe care a intitulat-o Má vlast - "Țara mea".

A scris puține piese pentru pian, dar cele câteva dansuri folclorice pe care le-a încredințat acestui instrument nu au doar podoaba minunatului lor caracter popular: ele sunt interesante și pentru scriitura lor care este plină de grație, de vivacitate picantă, de ingeniozitate pianistică, de știință a contrapunctului. Ele sunt dificile atât ca interpretare, cât și ca execuție și necesită o tehnică fără cusur. De aici întrebarea de ce pianistii domicili de bisuri nu exploatează mai mult aceste calități strălucitoare. Culegerea cea mai interesantă dintre cele 23 de piese originale pe care ni le lasă se intitulează Dansuri cehe și conține zece piese la care se adaugă patru polci.

Fără îndoială, Dvorak nu este un veritabil muzician pentru pian, dar am ținut ca el să figureze în aceste pagini imediat după Smetana, căci dacă acesta din urmă este eliberatorul muzicii cehe și fondatorul școlii naționale, Dvorak este continuatorul lui și și-a extins acțiunea pe plan internațional. Astfel îl vom regăsi în Dansurile slave pentru pian la patru mâini, în Variațiunile Op. 36 și Humoreștile Op. 101.

Georges Bizet

Școala muzicală franceză.

Școala muzicală franceză este recunoscută în special pentru muzica sa de operă, reprezentată de către o pleiadă întreagă de compozitori, de mare valoare, cum ar fi:

1. Charles Gounod (1818-1892), prin operele „Faust” și „Romeo și Julieta”;
2. Georges Bizet (1838-1875), ce a realizat opera „Carmen”;
3. Camille Saint-Saëns (1835-1921), având opera „Samson și Dalila”;
4. Eduard Lalo (1823-1892), Creația sa romantică, inspirată din folclorul spaniol, norvegian și rus. A realizat Opera „Regele Ysului”, baletul „Namouna”; muzică simfonică - Simfonia spaniolă pentru violoncel și orchestră; Concerte, cum ar fi: Concert rusesc pentru violoncel, Concert pentru violoncel, Concert pentru pian;
5. Cezar Frank Auguste (1822-1890), compozitor și organist francez de origine belgiană. Profesor la Conservatorul din Paris. Unul dintre întemeietorii școlii muzicale moderne franceze. A fost un continuator al tradițiilor lui Bach, Beethoven, Wagner. Cezar Frank făurește o operă de înaltă valoare emoțională, de suflu epic, remarcabilă prin bogăția melodiei și noutatea armoniei. Promotor al principiului ciclic. A scris oratoriile - Ruth, Beatitudinile; Simfoniile în re minor, poeme simfonice - Djinii, Psyché; Variațiuni simfonice pentru pian și orchestră; un cvintet cu pian; lucrări pentru orgă, pian, violoncel - Sonata pentru violoncel și pian.
6. Ernest Chausson compozitor

francez (1855-1899), Ernest Chausson, a compus Opera - „Regele Arthur”; muzică simfonică - Poemul pentru violoncel și orchestră; Simfonia în Si bemol și muzică de cameră.

Școala muzicală a compozitorilor nordici

Din cadrul școlii muzicale a compozitorilor nordici, vom aminti numai o parte a acestora, și anume:

1. Compozitorul, pianistul și dirijorul norvegian, Edward Grieg Hagerup (1843-1907) - Fig. 1.2.3.-1 - Edward Grieg Hagerup în 1891, a fost elevul lui Moscheles și Gade. Fondator în anul 1867 și dirijor al Uniunii muzicale din Oslo. Remarcabil reprezentant al școlii naționale norvegiene. A efectuat turnee în Europa ca pianist și dirijor. Creație inspirată din folclorul norvegian. A compus muzică simfonică: „Concertul în la minor pentru pian și orchestră”; 4 Dansuri simfonice; Muzică de scenă - „Peer Gynt” de Ibsen, „Sigurd Jorsalfar” și „Olaf Trygason” de Björnson; Muzică de cameră - 10 caiete de Piese lirice pentru pian, și muzică vocală.

2. Johan Julius Christian (1865-1957), compozitor finlandez de notorietate internațională. A compus 7 simfonii, poeme simfonice (Finlandia, En Saga, Legendele din Kalevala), Concert pentru violină și orchestră; muzică de cameră (cvartetul Voces Intimae).

3. Compozitorul și pianistul norvegian Cristian Sinding (1856-1941), a realizat în plan componistic: un concert de pian, muzică de cameră, 4 simfonii, 3 concerte de vioară, sonate, coruri și opera „Der Heilige Berg” (The Holy Mountain) în anul 1914. Printre piesele compuse pentru pian, de largă circulație, putem remarca și Murmurul primăverii.

4. Compozitorul, dirijorul și pianistul suedez Carl Wilhelm Eugen Stenhammar (1871-1927). Studiile muzicale inițiale au fost făcute în Suedia și le-a continuat în Germania. A fost un admirator al muzicii germane în special a lui Richard Wagner și a lui Anton Bruckner (1826-1894).

Compozitorul suedez are lucrări orchestrale, muzică de cameră, muzică corală, piese pentru pian din care amintim, următoarele: 10 sonate între anii 1880-1895, 3 Fantezi, Op. 11 în anul 1895, 5 piese Op. 33 „Noapte de vară” în anul 1914

Balada veveriței

➤ **Nicu TĂNASE**

În locul din poiană
De-astă vară
O veveriță a venit să moară
Un ultim salt și jocul s-a sfârșit,
În locu-acela în care ne-am iubit.
Blănița ei mai strălucește-n soare
Și parcă-n ochi mai are o ntrebare...
Din rozmarin și fire de mohor,

I-au pus un buchețel pe botșor,
Și-au mângâiat-o, ca atunci, pe tine,
Printre livezi cu flori de iasomie.
O lacrimă fierbinte a
țipat:
Nu! N-a murit! Nu este adevărat!

De-ai să mai vii vreodată în poiană,
O să-mi găsești o veveriță-n rană,
Însângărată, poate vie încă...
S-o iei și s-o așezi frumos pe-o
stâncă,
Va tresălta visând ninsori ce cad,
În urma ei pe crengile de brad.
Dar poate e mai bine să nu vii,
Și nici de moartea ei să nu mai știi.

Definiție

➤ **Carmen FOCȘA**

Lumea e urmarea

spaimii

Fiecărui individ

Că ar putea fi ultimul.

Poetul depășește

această spaimă

Din „Strigăte și semne”

Carmen Focșă

Taină și cuvânt

Monica MUREȘAN

Monica Mureșan

1. Realități invizibile

Nu e o taină pentru nimeni că poate mai mult ca oricând, în prezent ne batem joc de cuvânt și nu ne dăm seama că, de fapt, ne batem joc de noi. Trăitor în tridimensional, într-o lume duală, omul este în același timp și limitat în această „dimensiune”.

Ce înseamnă asta? - avem, pe lângă trup, și suflet. Le conștientizăm. Și știm și că acestea sunt ale noastre. Dar mai avem și ceva ce nu-i al nostru – e un dar de preț: spiritul (sau duhul). Pe primele două ni le mai iubim noi sau nu într-o oarecare măsură, pe al treilea – ba. Unii habar nu au de spirit, alții confundă sufletul cu spiritul...

De asemenea știm de ce ne este necesar un cod – al muncii, rutier sau etic și moral etc. Deși îl avem și îl cunoaștem, nu îl respectăm – cum să respectăm, atunci, ceva ce nu cunoaștem?! Când considerăm noi că a sosit momentul, mergem la biserică și cerem canon. Un fel de procurare de indulgențe. Ne mai „spălăm” greșelile făcând câte o donație grasă ori botezând prunci, că ți se iartă un păcat!, sau ținem post și avem impresia că ne-am ușurat sufletul. Hocus-pocus și gata, a reușit scamatoria!

Or, ar trebui să existe un altfel de cod simplu și direct pentru a înțelege foarte clar riscurile și consecințele faptelor, atitudinii și gândurilor noastre – o carte a proastelor maniere ar incita poate mai mult la lectură decât una a bunelor maniere! Astăzi exemplul pozitiv nu mai este urmat: funcționează tertipurile, un fel de short-cut cu efect „nice & easy”. Și

chiar oamenii la adresa cărora ne exprimăm laudativ că „au duh” sunt izolați mai degrabă decât scoși în evidență prin această expresie. Adică, spre deosebire de noi (care nu am avea duh) ei sunt văzători cu duhul sau în duh. Ei au ceva în plus față de noi, care ni-i îndepărtează pentru că acel ceva nu ne este cunoscut. În realitate toți avem duh – ceea ce ne lipsește ca să-l vedem și să vedem în el este o modificare calitativă, și nu cea cantitativ-augmentativă. Aceasta apare abia după ce ne alcătuim propriul cod și ni-l respectăm...

Gândurile, pe lângă că sunt reale, sunt și realitate controlabilă. Nivelul de conștiință este cel ce determină calitatea și pozitivitatea gândului, implicit a cuvântului. Dar materialitatea va domina asupra spiritului. Vrem, nu vrem, credem numai ceea ce vedem – dovada materială! Cum să facem să credem și în dovada spirituală, aflată în realitatea invizibilă?

Cartea sfântă îndeamnă la crede și nu cerceta.

Totuși puțini o fac în sinea lor. Pretind, afirmă că o fac, dar nu o fac în realitate. Pentru că dovada aceasta trebuie făcută reală, adusă în realitate, ca să fie crezută – așa e în lumea noastră de acum.

În ultimul deceniu au apărut terapiile complementare și un fel de literatură neconvențională, chiar și aceasta complementară: într-o astfel de carte găsim un adevărat codex al greșelilor de gândire și comportament precum și al modului cum influențează acestea corpul fizic, emoțional și mental (vezi Cauzele spirituale ale bolilor -Afirmații vindecătoare-/ Carte de uz intern sub îngrijirea Asociației CRISTAL LIFE România, din Arad). Un singur exemplu este deajuns:

„Coloana vertebrală - din punct de vedere karmic:

Partea fizică este formată din prima parte a coloanei, care cuprinde coccisul, zona sacrală, cele cinci vertebre lombare pecum și cele două vertebre toracale cele de mai jos (T12, T11).

Partea emoțională cuprinde celelalte zece vertebre toracale (T10 - T1) și vertebra cervicală cea mai de jos (C7).

Partea mentală cuprinde celelalte șase vertebre cervicale (C6 - C1)”.

Aflăm astfel că „cele patru vertebre toracale imediat superioare: T10, 9, 8 și T7 corespund capacității de a iubi. Ele arată capacitatea de a lăsa energia iubirii să curgă în chakra inimii”.

Cine va căuta în tabelul referitor la Coloana vertebrală datele pentru aceste 4 vertebre va afla următoarele informații:

„Vertebra T10:

- Arii corespondente: Rinichi
- Efecte: Probleme cu rinichii, îngroșarea arterelor, oboseală cronică, nefrită, pielită.

- Cauza probabilă: Refuz de a accepta responsabilitatea. Ai nevoie să fii victimă. E vina lor.

- Afirmatii vindecătoare: Mă deschid bucuriei și iubirii, pe care o dăruiesc și o primesc liber. ”

Și așa mai departe. Important este că deschiderea către o astfel de înțelepciune străveche vine dintr-o realitate invizibilă. Nu și inexistentă.

Așa-zisa „inspirație” (fluxul de energie informațională sau inforenergia), ori acea iluzie ținând de vizionarism (sau „a visa cu ochii deschiși”) este mult mai reală – vezi adevărată – decât am crede. Când conștientizăm că a-ți închipui înseamnă, de fapt, a încerca să materializezi, vom aduce în realitate „visul”, iluzia. El nu este un vis, ci un proiect tot atât de fezabil și posibil ca oricare altul. Toți vizionarii care au descoperit ceva nu au făcut altceva decât să aducă în stare de real - adevăr -, prin materializare, visul. Visul a devenit realitate și adevăr. Orice adevăr este un postulat care poate deveni realitate. Omul însă are nevoie să vadă cu ochii lui și abia atunci va crede. Astfel că el nu va crede până ce nu va vedea-experimenta nemijlocit. Este greu să crezi într-un enunț dacă el pare miracol sau miraj. Pentru că noi încă mai trebuie să convertim în plan material. Ba, mai mult, nu înțelegem decât comparând. Construită pe principiul dualității, vom crede că există o lume bună abia după ce ne vom fi chinuit într-una rea.

În ce privește energia inspirațională, fluxul de energie inspirațională circulă jur-împrejur. Pentru poet, viața de zi cu zi este un catalizator în cultivarea abil-

ităților ori activităților pe plan artistic, cultural ori social-politic. Tot așa este pentru fiecare, în domeniul său de acțiune: fluxul de energie informațională ne alimentează pe toți. Punctul nostru comun este că suntem egali în drepturi în această privință. S-ar cuveni să confirmăm și reciproca: să facem un punct comun din a fi egali și în obligațiile ce decurg din primirea energiei. În fond, nu este a noastră, dar ni se dă pentru a o folosi.

De aceea ar trebui ca și oamenii de cultură, în speță scriitorii, să aibă un cod și să-și asume o responsabilitate – și încă ce grea este! – pentru ceea ce creează. Poate că ar trebui să existe chiar și un jurământ. Nu este absurd... dacă ne gândim că adeseori vocabularul unui om este cea mai la îndemână și mai simplă formă de amprentare, de caracterizare a acestuia!

Un adevăr ar fi acela că întâlnim – bunăoară în poezie – anumite teme ce par a fi previzionare ori rezultatul unor intuiții subtile, a căror esență nu e pământeană ci aparține spiritului. Sau, cum se mai zice, Universului. Scriem ceva despre care spunem, apoi: cum de mi-o fi venit în minte așa ceva, parcă nu am scris eu?!

Câte cineva te întreabă cum ți se pare textul său. De obicei îi răspunzi că ți-a plăcut dar ar mai trebui lucrat. Aproape niciodată nu răspundem că textul este așa cum este și persoana care l-a scris, și că îi seamănă. Întrebarea ascunde însă în ea o neliniște, o preocupare sau îngrijorare asupra contradicției dintre sine și text. De fapt, orice text naște alt text. Textul este un salut, la care se răspunde. Este ca și cum formezi un număr de telefon și cineva răspunde „la capătul firului” - cum se zice.

Dar adeseori greșești o cifră, sau „se face atingere” și la capătul celălalt răspunde altcineva. La fel este și când textul nu pare a fi fost scris de tine, este ca o legătură telefonică necunoscută. Cineva îți răspunde și nu-i recunoști amprenta vocală, te scuzi, ești întrebat cu cine dorești, tu spui, ți se răspunde că e greșeală, ș.a.m.d.

➤ **continuare în pagina 13**

De unde să știe?

Dan GÎJU

... Dacă ar putea, o, dacă ar putea,
ei, vagabonzii,
saltimbancii cu nume, mereu, de-mprumut,
l-ar mânca fript pe Eminescu!
L-ar morfoli scrâșnit, printre dinți,
precum câmilele, firele de nisip –
și l-ar scuipa cu un oftat de ușurare
în canalul de lături al uitării.

Dar nu pot, nenorociții, nu pot,
și ei știu asta mai bine ca nimeni alții;
așa că d-aia scâncesc la zodii și la manualul de limba
antiromână,

la UE, la cuie, la lună, la Steaua Nebună,
doar, doar s-o-ndura cineva, Necuratul (sau altul),

de of-ul lor
și-i va acoperi numele cu țărână
Eminescului,

să nu-l mai vadă,
să nu-l mai audă,
să nu le mai dea insomnii...

Și poate că așa ar face, până la urmă,
sărmanul stăpânitor al tenebrelor,
ca să scape de disperările lor
tot mai pline de bale, de sânge stricat,
de cerneluri diluate, de plumb otrăvit,
dacă n-ar ști că de sub țărâna aceea
fiecare nouă primăvară

ar da la iveală

nu un singur și stingher Eminescu,
ci mii, milioane, puzderie:
embrioane unul și unul, încolțite sub potoape de
lacrimi
scurse-n șiroaie dinspre inimi de pui de valah
către Nistruri și Tise, Olturi, Sireturi, Dunări și mări...

Așa că, neputând să-l mănânce fript, pe de-a-ntregul,
ei îl mușcă de cur și-l ciupesc de degetul mic
de la mâna cu care a scris, să zicem, Scrisoarea III,
doar, doar l-or enerva și va ieși singur din cărți,
ducându-se-n iad, să se culce.

De unde să bănuiască ei, bieți scapeți,
în orbirea lor maculată,
plină de ură, de scaieți și de jeg,
că nu fac altceva decât să-l țină treaz,
mai ager, mai crunt, mai semeț,
în turnul de veghe al națiunii române?

Un crin pentru un poet și un soldat

Horia-Ion GROZA
California

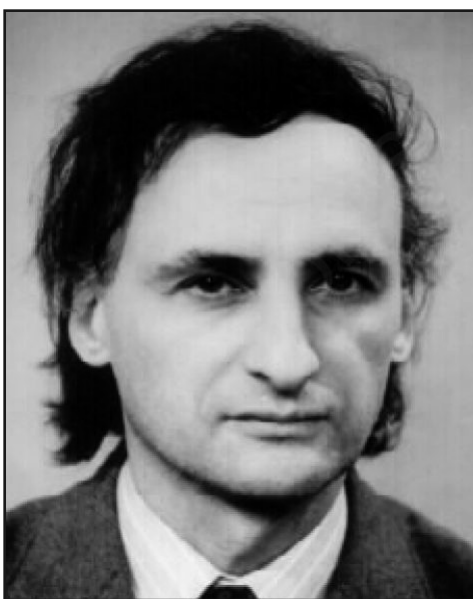
A plecat dintre noi în lumea umbrelor un mare suflet de român: Grigore Vieru. "Parcă aș fi gata să îndur mai departe întreaga sărăcie dacă mi s-ar lăsa în pace Credința strămoșilor mei, Limba română și Istoria românilor. Sunt gata să îndur, în această idee chiar și sârma ghimpată de la Prut care îmi zgârie inima și care știu că odată și odată va cădea așa cum a căzut Zidul Berlinului", mărturisea el în scrisoarea deschisă adresată președintelor Statelor Unite, George W. Bush, în decembrie 2002. Iar celor din țara mamă el se adresa tot epistolar, cu un lirism încărcat de o profundă dragoste: "Din Basarabia vă scriu/ Dulci frați de dincolo de Prut,/ Vă scriu cum pot și prea târziu,/ Mi-e dor de voi și vă sărut" (Scrisoare din Basarabia).

Nu odată dorul său de reunire a neamului și țărâmului străbun îl făcea să spună: "Dacă visul unora a fost să ajungă în Cosmos, eu viața întreagă am visat să trec Prutul", Și l-a trecut pe un Pod de flori la 6 mai 1990, uimind o lume și stârnind o horă în mijlocul râului trufaș despărțitor de neam, astfel că un milion două sute de mii de români aflați pe ambele maluri s-au îmbrățișat ca frații prin opt vaduri de-a lungul a 700 km de apă.

Dar Grigore Vieru a "ostenit în ocna cuvintelor" întreaga sa viață ("Unde-i oare clipa cea/ De-o sorbeam și ne sorbea?!/ Ne uitam ca doi bătrâni/ În oglinda unei pâini./ Unde-i clipa de cândva/ De-o sorbeam și ne sorbea?!"). El rostește simplu cu dulcea sonoritate pe care o învață memoria sufletului încă de la vârsta copilăriei: "Razele ne vin din soare,/ Iar miresmele – din floare,/ Numai dorul strămoșesc –/ Din cuvântul românesc" (Dorul și limba). El cunoaște pe deplin forța limbii în care omul își regăsește rădăcinile și tradițiile de veacuri și care îi dă forța apărării identității și demnității sale.

Limba română cântată atât de frumos de un alt basarabean, Alexe Ma-

teevici, poate fi o armă: "Bre muscale, am ostenit/ Să te-ascult neconținut/ Să te-ascult neîncetat/ Că m-ai fost eliberat;/.../ Că mă-mbraci, că m-ai născut,/ Iar eu mă uit peste Prut./ Dar ce fel de ajutor/ Când mai sunt măturător/ Al străzii pe care stai/ Plină zilnic de-nțâi Mai?!" (Ascultă). Pentru ea se aduc jertfe de vieți: "Nicolai Costenco, poetul/ Care și-a scris poemele/ Pe caietul de

gheață Siberian/.../ Inima lui Nicolae Testițeanu/ Sfâșiata de colții fiarei roșii./.../ Dumitru Matcovschi strivit/ De roțile autocarului./ Doina și Ion Aldea-Teodorovici/ Căutându-și dreptatea în Cer./ Ucraineanul Ion Dumeniuc/ Murind pentru cauza/ Limbii Române" (Pictează-mi o miriște). Întregul tiraj al numărului din revista Nistru care cuprindea poemul său Bărbații Moldovei (1967), cu o dedicație pentru "naționalistul" Nicolae Testițeanu, este interzis și dedicația scoasă.

Ca un soldat, poetul cu pana sa, cheamă la "salvarea prin limbă" întrebându-se liric: "S-a otrăvit barbar văzduhul./ De ce s-a otrăvit și duhul./ De ce și graiul?!" De aceea el, care știe că "S-ar putea crede că întreaga natură a ostenit la zidirea Limbii Române", veghează ca dulceața acestei limbi să înceapă a fi adunată în suflet încă de la

vârste fragede. Cartea Duminica cuvintelor (1969) a devenit lucrul cel mai drag copiilor de la grădiniță, precum Abecedarul (1970), pentru a cărui apariție a luptat întreaga învățătorime a Basarabiei, a constituit cartea pe care au învățat să buchisească școlarii.

Anul 1988 este anul victoriei: în săptămânalul "Literatura și Arta", Grigore Vieru semnează primul text poetic scris cu litere latine în Basarabia de la război încoace. "Nu mi-ați spart cerul din fereastră odată cu geamul", sună unul din aforismele poetului român, care cu hotărâre a scris cândva cuvintele: "Românul își cheltuiește viața dovedindu-și dreptatea", afirmând totodată: "Cât caracter, atâta țară." Grigore Vieru a fost votat deputat al poporului în 1989, a devenit Membru de Onoare al Academiei Române în 1990, membru al Comisiei de Stat pentru Problemele Limbii în 1991 și a fost propus de către Academia Română în 1992 pentru premiul Nobel pentru Pace o dată cu conferirea titlului onorific de Scriitor al poporului din Republica Moldova.

Chiar dacă, așa cum mărturisea în decembrie 2008 cu inima sa de mare român, a decis să devină un luptător cu condeiul în mână ("Eu nu am chemare pentru poezia publicistică dar pe baricade nu poți urca cu poezia curat lirică"), ceea ce a făcut pe unii critici acerbi ca Marius Chivu (Rom.Lit. 38/2004) să-i conteste arta, Grigore Vieru respiră aerul marilor înalțimi ale poeziei, în spiritul cărora promovează dragostea de semeni, abnegația luptei pentru marile idealuri și respectul pentru valorile etern umane.

Tema mamei care combină certitudinea rădăcinilor cu inefabilul dragostei și jertfei și cu transfigurarea madonică, constituie o temă majoră a liricii poetului: "Și eu țin atât la mama,/ Că nicicând nu îndrăznesc/ Dumnezeu din privire/ Să mă vâr să-l mângâiesc" (Autobiografică). Iată cât de frumos sună versurile sale închinare "făpturii mamei": "Ușoară, maică, ușoară,/ C-ai putea să mergi călcând/ Pe semințele ce zboară/

Între ceruri și pământ./ În priviri c-un fel de teamă,/ Fericită totuși ești./ Iarba știe cum te cheamă,/ Steaua știe ce gândescți".

Tema credinței în forța Creatorului lumii, adunând în ea iubirea și dreptatea, transpare în versurile de un fior cu totul aparte, scris în același dor al tărmurilor străbune, al unirii, cu binecuvântarea păcii de deasupra lucrurilor: "Bate un clopot ca o chemare/ La Căpriana un miros de criniște/ Iar la Putna, sfântă și mare,/ Dangăt de aur răspunde în liniște./ Semn că ne vede, semn că ne-aude/ Dragostea Putnei în zi de duminică./ Când în lumina viselor ude/ Rană pe rană în taină se vindec" (La Mănăstirea Căpriana).

Ca toți marii poeți Grigore Vieru este sensibil la majora temă a existenței care este Moartea, pe care o transcendentalizează noblețea idealurilor vieții sale zbuciumate de luptător: "Vine moartea din urmă/ Cu spicele roșii în brațe/Ale sângelui meu –/ Ea care nimic niciodată/ Nu înapoiază" (Ars poetica). Tragismul existenței este aureolat de spiritul său creștin: "Ajuns-am a umbla mereu/ În brațe cu mormântul meu./ Și nu știu unde să-l mai pun/ Să am un somn mai lin, mai bun./ Nici nu știu, iată, în chinul meu,/ De-am mai trăit!/ Vestește-L, mamă, pe Dumnezeu/ Că am murit!" (Doina). Și desigur, acest dialog continuu cu viața în preajma iminentă a morții păstrează o importantă grijă: "Voi muri, se pare,/ Pentru-a mea lumină/ Mă va plânge oare/ Limba cea română?!"

Și bine înțeles, pe linia marii poezii și a geniului poetic românesc vine tema dragostei de Eminescu în care întregul nostru neam își regăsește profunzimea sufletului și aspirația spiritului. "Nu sunt decât o lacrimă de-a lui Eminescu", mărturisea Grigore Vieru în decembrie 2008. Moartea l-a pândit cu oribilul ei accident de automobil la 16 ianuarie 2009, la întoarcerea după sărbătorirea nașterii bardului nostru național. Pe Eminescu, Vieru îl considera, cu adâncă înțelepciune și bogată simțire, o punte românească peste veacuri, pururea actuală: "Știu: cândva, la miez de noapte,/ Ori la răsărit de Soare,/ Stinge-mi-s-or ochii mie/ Tot deasupra cărții Sale./ Am s-ajung atunce, poate,/ La mijlocul ei aproape./ Ci să nu închideți cartea/ Ca pe recile-mi pleoape./ S-o lăsați așa deschisă./ Ca băiatul meu ori fata/ Să citească mai departe/ Ce n-a reușit nici tata." (Legământ).

Grigore Vieru nu a murit. El va dăinui cât va dăinui neamul românesc.

➤ **continuare din pagina 12**

Greșeala te atenționează, oricum.

La fel se întâmplă cu textul – te miri exact cum ai face-o formând o cifră greșită, deși cifra nu e așa, ea nu este niciodată greșită ci doar „întâmplător” greșită, este doar alta decât cea care trebuia, cea știută. Ea te face să ajungi într-o altă casă: un alt loc, în altă parte. Și cum? – nepregătit.

Nu suntem niciodată pregătiți întru totul nici să ajungem în altă parte, și nici să facem față reacției celui pe care îl deranjăm. Este ca un semn de atenționare aceea voce necunoscută. Ideea neașteptată a textului nostru este – de ce nu? – vocea necunoscută a spiritului de la distanță. Este o voce materializată pentru

noi, fiindcă noi numai așa o vom auzi, numai așa o vom înțelege. Și numai așa vom crede.

Când petrecem câțva timp în reculegere – adică re-culegem clipe, momente, fapte... etc. – culegem în fapt ceea ce am semănat și a încolțit, a crescut și s-a dezvoltat.

Nu prea ne cerem iertare pentru cuvintele pe care le-am folosit, adică le-am răspândit, în stânga și-n dreapta, ca și cum le-am fi semănat; cerem iertare pentru păcatele noastre, dar nu pentru cuvintele noastre. Dacă am face-o, nici nu ar mai trebui ca ulterior să cerem iertare pentru faptele noastre. Preventiv, am învățat rugăciunea de iertare a greșelilor noastre, vrute și nevrute. Dar... oare nu și gândite?!

În fond, așa cum locuim într-un anumit teritoriu, oraș, cartier, într-un bloc,

apartament, și căpătăm mentalitatea respectivului loc - mentalitate de provincial ori bucureștean, european ori asiatic, locuitor la vilă sau la bloc, în Pipera sau Ferentari, ori în Los Angeles... -, tot așa locuim și în cuvintele pe care le întrebuițăm. Cu cât cunoaștem mai multe, cu atât locuim în mai multe. De aceea cuvintele ne seamănă, iar faptele noastre sunt identice. Faptele noastre sunt umbra cuvintelor.

Conform informațiilor actuale, gândul uman modifică timpul și spațiul, deci și câmpul energetic. Atunci, de ce nu ar modifica acel moment al gândului de reculegere întreaga noastră lume, întreaga noastră concepție despre noi și viață?

Spre exemplu, în vorbirea curentă, suntem din ce în ce mai atacați prin expresii cinice și injurii. Dacă le luăm în

seamă ne expunem altor și altor atacuri. De această dată interne, prin impri-marea în noi și însușirea acelor expresii. Mai mult, devenim propagandiștii acestora. Dacă nu le permitem accesul în mintea noastră, atacul pierde din forță. Va înceta când vom ști ce cuvinte ne sunt benefice... cuvinte de leac.

Abia atunci simți cum se lipesc cuvintele de suflet și îl întăresc, pregătindu-l pentru a crede în ceea dovedă a spiritului ce-l avem cu toții, ocrotindu-l, totodată, fiind ca o pavăză în calea neîncrederii. Atunci se cheamă că ești pregătit să formezi chiar și un număr cu o cifră greșită. Iar la celălalt capăt îți răspunde o voce necunoscută, dar care îți place de cum o auzi. De parcă te aștepta

Proze ghilotinate

Mircea CONSTANTINESCU

Proze ghilotinate: mi s-a năzărit un subiect atracțios; să reunesc - poate sub forma unei parabole -activitatea "transcendentalilor" de la MISA cu presupusa axis mundi română din Vrancea/Neamț și cu activitatea hackerilor NET (între care mulțimea de puști ahitați după jocurile pe calculator). Dacă se mai produce, în condițiile astea, valoare adăugată și cum s-ar măsura aceasta? iată întrebarea subsecventă, atâta timp cât sugestia generală e că toată lumea, într-un fel sau altul, este partizana organizației MISA și a NET-ului. (Completare după 48 de ore: RRA mă ajută cu o informație, altminteri previzibilă, anume că în spatele prestației "yoghiniilor" lui Gregorian Bivolaru se derulează o îndeletnicire strict pornografică, consolidată în principal fiindcă aduce... venituri substanțiale prin difuzarea unor filmulețe decolate, scabroase, pelicule cu mare trecere prin mediile unor impotenți și destrămați spiritual din lumea largă. Tezele, principiile MISA, în acest chip, se autovictimizează dezgustător, deprimant, pentru că singura legătură cu erotismul normal rămâne etalarea, spartană, a corpurilor umane; restul mi se pare exercițiul unui cinism scabros și care concurează neloial autenticile filme porno, credincioase unor reguli nescrise dar intrinseci. Spiralele gregorienilor ajung să reprezinte doar un decor, o fațadă, o scenografie mincinoasă, ditirambice, deplorabile, cam în genul multor producții filmice provenite din deja-cunoscutul și la noi Bollywood indian, superior satirizat de un Salman Rushdie, și nu numai de el).

Cuvintele. A da la buci - una dintre cele mai vulgare expresii colocviale. Am crezut că echivalează cu a-ți freca penisul între fesele partenerei - fie din cauza unei erecții incomplete, fie ca mijloc contraceptiv. De fapt, înseamnă „doar” a avea o femeie pe la spate. Nu e, prin urmare, corespondentul sodomiei conjugale sau homosexuale. Noul „Dicționar de argou al limbii române” (semnat de George Volceanov, 2007) îmi revelează sinonimii năstrușnice, halucinante sau chiar greu de priceput;

Mircea Constantinescu

asta și deoarece cuvintele-titlu și derivatele lor nu sunt contextualizate, cel puțin ocazional, prin citarea unor autori, respectiv prin inserarea termenilor în cauză în fraze cu conținut explicativ. Cu altă ocazie, voi consemna și o sumă de noțiuni și locuțiuni fie frecvente, fie interesante, care continuă să lipsească din dicționarele domnului Volceanov (a mai tipărit în 1998 unul). Dacă aș fi cunoscut spaniola, m-aș fi străduit să achiziționez cele trei volume consistente muncite de Camilo Cela; idem - pentru dicționarele de argou german și englez, deja tipărite la noi. Firește, mai cu seamă în situația acestor florilegii metaforizante, nu ajunge nici pe departe doar să ai cunoștințe elementare în respectivele graiuri.

Un proiect interesant: să inventariez, critic, cărțile scandaloase din secolul 20, îndeosebi pe acelea semnate de Nabokov, Celine, Rushdie, Breton, Soljenitșin, Bulgakov, H. Miller, Jelinek, Bukovski, Joyce, Kafka, Burroughs... Oo, dar sunt deja mulți. Dintre autohtoni, probabil că numai Urmuz s-ar putea strecura... (N-am avut parte, dimineața următoare, de liniște până ce n-am completat enumerarea cu Grass, Pamuk, Ionesco, Beckett... Cum se vede, sunt autori cărora le e de ajuns patronimicul spre a fi identificați... Scriind această adăugire, mă gândesc că l-am omis și pe Faulkner, cel din „Zgomotul și furia”; desigur, adineauri, precizând H. Miller, l-am deosebit pe acesta de Arthur Miller, tot creator de raftul întâi; dar, apropo de

numele identice, când povestesc cuiva ce m-a fascinat în paginile cvartetului/cvintetului ale lui Lawrence Durrell, sunt dispus să-l numesc cu patronimicul lui D. H. Lawrence, fiecare dintre aceștia rezonând somptuos în memoria mea care se întunecă, se dilată, se lichefiază în funcție de... , și de... , încât ar fi pastoral să-mi blochez procesul arheologic; pentru cineva care se întreabă de ce nu mă opresc și asupra pleiadei starurilor latino-americane, aduc precizarea cuvinicioasă: aceia au migălit opere frumoase, interesante, originale, exotice, dar nu scandaloase decât, poate, cu excepția lui Juan Rulfo, un geniu retro, al cărui siamez european ar fi Karel Capek, un geniu vizionar. Gata!).

Azi, 22 martie 2008, un canal TV particular mă informează (plus secvențe ceremonioase trase la Stockholm, acum doi ani) că s-a dejucat, în Turcia, intenția criminală a unui grup vindicativ naționalist care proiectase să-1 curețe (... de păcate?!...) pe Orhan Pamuk, laureatul Nobel al Literelor otomane. Cele câteva zeci de mii de persoane declarate musulmane din România nu cred că ar avea vreo șansă să oprească poposirea la noi a laureatului. Ridic chestiunea nu doar fiindcă Pamuk probabil că va renunța să mai calce prin patria-mamă, dar și fiindcă n-are kiefsă mai calce prin patria-mamă nici acel Norman Manea, decât dacă, conform propriei declarații, e însoțit de... Pamuk și Rushdie; pentru Jehova! cine și cum l-a amenințat vreodată pe evreul Manea la București?!?...

E drept, s-a zvonit că Manea e un posibil român nominalizabil Nobel... Ei, și?! Dacă un agent pro-sovietic precum Andre Gide - nu și un Bernard Shaw? - a încasat marele premiu, de ce ne-am formaliza în privința unui Norman Manea...?! Avem, într-adevăr, un dar nativ de a ne pune greșit problemele și, apoi, de a suferi năprasnic în urma acestei (nerecunoscute) erori esențiale. Humoristic, aș zice că putem fi dați exemplu ca nație fruntașă pe glob care se cheltuiește să răpună cu tunul muștele...

După o pauză-de-respirație, tot fixînd ecranul plat, cenușiu, mut al televizorului, mi-am revoltat melancolic gândurile... Toți autorii de literatură ficțională proveniți din țări neimportante economic-lingvistic n-ar fi avut cum, nu vor avea cum să fie cunoscuți/evaluați superior fără să fie traduși admirabil, adică să nu fie traduși, într-una sau alta dintre limbile circulante. Sau, în cazurile biografic-deosebite, fără să scrie direct într-o limbă circulantă - a se vedea Shaw, Joyce, Beckett, Cioran, Ionesco, Nabokov, Kundera, Kadare, Dai Sijie, Kristeva... E dificil și, poate, neimportant în imediat să se aprecieze dacă aceștia au scris mai bine apelînd la graiuri mondiale-notorii, dar e net că tentativa le-a sporit infinit notorietatea. Nu țin să generalizez, măcar fiindcă generalizările, cel puțin logic, sun păguboase... Dar atunci când îți permiți să schimbi engleza yankee pe aceea britanică (Henry James, Gertrude Stein, Tracy Chevalier...), deja te desfășori într-un țarc de elită, unul lipsit de riscuri fundamentale ci doar aseasonat cu garnituri picante și provocatoare pentru papilele degustătorilor avizați. Scriitorii japonezi, chinezi, indieni, sud-africani importanți n-au ajuns la urechile noastre decât grație tălmăcirilor din engleză/franceză; semnalează asta fiindcă aceștia provin din țări cu o pondere economică serioasă, ceea ce le-ar fi permis să fie cunoscuți în original. Dar să nu mă îndepărtez de Carpați și de Marea cea mare: dacă, prin absurd, Ovidius ar fi scris doar în graiul băștinașilor dobrogeni (= barbari...) acele "Triste", acele "Pontice" - ar mai fi penetrat stratul de ozon dens al mileniilor...?!? Dacă autorii români ar fi dispuși să-și execute un seppuku, poate ar recunoaște că extrem de rar sunt îndrituiți să dea vina pe lipsa de audiență a limbii noastre. Cât de larg, cât de îngust se prezintă acest extrem de rar, mi se pare hazardat să mă pronunț. Într-asta, preferințele personale n-au cum să(-mi) coincidă cu o eventuală bursă reală a valorilor.

Un gând exilat de noapte

Florea TURIAC

Este zguduitor să te trezești fără El. A vorbi despre Eminescu este ca și cum s-ar storce faguri de miere între buzele fine ale fetelor de vârstă fragedă, ca însăși vârsta Poetului. Fără El nu ne-am fi născut printre mărunțișurile poeziei. Nu-mi este greu, dar îmi este imposibil să amintesc titluri ale poeziilor Sale fiindcă toate au un „ceva” unitar, de neclintit și de nerăsturnat...

Îmi este rușine să fiu dacă nu-l gândesc și nu l-aș avea alături de mine în oricare clipă. Nu! El nu este unicul! Suntem mulți, suntem cu miile, dar niciodată să nu credem că suntem ca El, Singu-

rul...

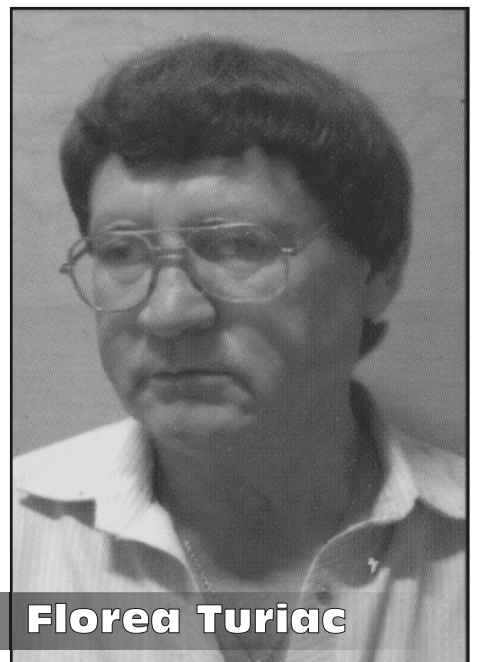
Oricum, nu-l vom părăsi niciodată fulgerați de gândul că acolo în „Elizeu” ne vom întâlni mai devreme sau mai târziu.

Iertați-mă voi toți cei ce credeți că v-am uitat!

Știu că există și existăm ca entități ce nu pot părăsi planeta unei culturi milenare.

Nu voi cita nume, fiindcă numele nostru este deja lângă numele Marelui Eminescu.

Iartă-mi epistola mea nefirească dar și neterminată ca și iubirea Ta (fie și platonică) pentru Verocinev, Acinorev... Așteaptă-ne!

Florea Turiac

Regina Elisabeta

Regina Elisabeta a României alături de soțul ei, Regele Carol I

Emil PERȘA

REGINA ELISABETA se așază la MASA IUBIRII pentru PĂMÂNT și ȚARĂ să citească GENEALOGIA FAMILIEI SALE să-și amintească de NUNTA CU REGELE CAROL I în CATEDRALA luminată de lumânări și de flori, Are în ochi SPERANȚĂ și FERICIRE lângă Oglinda Vrăjită de FOCUL ce arde în Penumbra CAMEREI tapetată cu roșu și albastru să viseze la un cer străluminat în trecutul sfânt cu daci și cu romani strămutați din antichitate în limba română.

Vine sub fereastra deschisă să asculte clopotul de aur... ce bate în BISERICA DOMNEASCĂ să se audă în CETATEA VECHE din TARGOVIȘTE și în. CADRILATER la DUROSTOR și CALIACRA unde trăiesc români în orizontul DORULUI de BUCUREȘTI și de LUMINA DIN ALTAR în SĂRBĂTORI, în zori intră în GRĂDINA CU TRANDAFIRI să respire Parfumul lumii de mâine pe Aleea Naturii Verzi reproducă pe-un TABLOU CU ÎNGERI ALBI să se oprească la zidul unui tezaur descoperit sub TURNUL UNUI CASTEL construit lângă o FÂNTÂNĂ.

CARMEN SYLVA intră în Pavilionul Japonez să scrie poeme de dragoste așezată pe Banca de

Mesteacăn alb să privească un șir de lebede albe ce plutesc pe LAC în UMBRE și LUMINI. îi este dor de PĂRINȚII EI când privește Soarele răsărit în CER să lumineze VIAȚA ROMÂNEASCĂ în DACIA ROMÂNĂ și o Pajiște cu Narcise galbene înflorită pe malul unui RÂU. Lângă EA se află o floare albă și un cactus înflorit sub un TEI bătrân să-i fie dor de cerul fermecat coborât primăvara de pe CALEA LACTEE în marile Grădini. Este îmbrăcată într-o Rochie de mătase roșie având la gât o CRUCE DE AUR iar în părul ei se află un TRANDAFIR ALBASTRU când vine la

o FÂNTÂNĂ să vadă cum plutesc pe APA VIE Trei Spice de Grâu.

REGINA ELISABETA călătorește în TRĂSURA VERDE Pe care-i pictat un Vultur galben să coboare în POIANA ZIMBRILOR unde se întâlnește cu PRINȚI și cu PRINȚESE lângă Zidul Medieval construit în trecut. În aerul străluminat de focurile de artificii desfășurate în Pădurea Romană din Munții Carpați ascultă IMNUL REGAL cântat pe Scena Sărbătorii de un Trubadur român. Să viseze la viitorul românilor pe Coridorul Dimineții, Sub Amurgul Bizantin vine pe malul Dunării să respire parfumul de sânziene înflorite între doi salcâmi să ducă un coș cu Gladiole și Magnolii pe-o Alee cu stejari

Seculari unde-i sculptată în piatră și granit pentru Eternitate STATUIA SOLDATULUI NECUNOSCUȚ. A doua zi în zori urcă cu REGELE CAROL I pe Dealul Florilor în orizontul fermecat unde curg trei izvoare să fie luminați pe DRUMUL REGAL de-o Cupolă cu

raze strălucitoare ce plutește pe COPACUL VIEȚII.

CARMEN SYLVA intră în PALATUL CULTURII să citească manuscrise medievale scrise în CETATEA DE SCAUN de Voievozii Români să privească ICOANE și TABLOURI expuse lângă Vitrina cu cărți tipărite în limba română în Mâna dreaptă are pe deget un Inel cu Diamante Să-i lumineze Viața când scrie poeme și scrisori la Masa Cerului DIVIN pe care se află un sfeșnic de bronz, o statueta cu ISUS CHRISTOS și o CUPĂ DE AUR îi este dor de Lumina sfântă din BISERICA DOMNEASCĂ Și de ALTARUL MUZELOR ce-1 privea cu drag lângă CANDELA ÎNVIERII așezată Pe BANCA RELIGIEI în ZIUA. DE CRĂCIUN în aerul hârtiei albe pe care-i desenată o ZÂNĂ, Când intră în CASTELUL PELEȘ ascultă CLOPOTUL DE AUR Ce bate SUNETUL INDEPENDENȚEI ROMÂNIEI sub cerul Războiului de la PLEVNA să descopere în ARHIVA VICTORIEI SOLDAȚILOR ROMÂNI o EPOPEE scrisă cu sânge și gloanțe de EROII ce trec pe sub ARCUL DE TRJUMF sub curcubeul ce strălucește pe un TEZAUR.

REGINA ELISABETA intră în SALA TRONULUI Să-l întâlnească pe REGELE CAROL I să-i ducă o Orhidee și floare de colț să fie SINGURI AMÂNDOI Sub fereastra deschisă în IUBIRE. Când bate OROLOGIUL Ora Amiezii FRUMOASA REGINĂ pleacă pe coridorul Lumii de Mâine să-i fie dor să intre în Biblioteca Antichității să-și scrie NUMELE cu ceară roșie pe-o hârtie albă, Deschide ALBUMUL DE ARTĂ AL ISTORIEI să privească Biserici și Mănăstiri ctitorite de REGELE CAROL I Să aibă în față DRUMUL asfaltat spre ORAȘELE LATINE construite de daco-romani ce trăiesc în NEMURIRE, intră în Balconul Dorului de PALATE și CASTELE să vadă când răsare Soarele în Univers pe Aripile Vântului iar de sub Arțarul înverzit în OGLINDA VRĂJITĂ vine pășind ușor pe COVORUL ALBASTRU să culeagă o floare dalbă.

CARMEN SYLVA intră în castelul PELEȘ să se așeze la MASA SĂRBĂTORII NAȚIONALE din ZECE MAI Să-i scrie O SCRISOARE REGELUI CAROL I Sub ICOANA FECIOAREI MARIA lângă CANDELA ALBASTRĂ aprinsă de EA, Lângă o STATUETĂ sculptată în Fildeș respiră Parfumul de Bujori înfloriți în fereastra deschisă să-i fie dor în zori să urce în TRĂSURA REGALĂ trasă de Opt CAI NEGRI ȘI ALBI pe DRUMUL CU PLOPI înverziți în LUMINĂ, Sub TABLOUL DE FAMILIE pictat cu negru, verde și aur așezat pe Peretele Galben așteaptă orele Noptii de Vară să urce pe TERASA CU TRANDAFIRI Să privească în GALAXIA POEZIEI cerul divin când răsare O STEA, Când vin zorile în cer și pe pământ intră în Parcul cu stejari seculari și Goruni bătrâni Să se oprească la FÂNTÂNA MIORIȚA Să bea apa vie străluminată de orizontul Magnetic apărut pe Aleea Umbrelor dintr-o GRĂDINĂ.

George LIXANDRU

Forma cuvântului

Îți mulțumesc poezie!

Mamă

a celor care nu-și recunosc părinții, iubire

a celor ce nu și-au găsit-o,

doctor astral

al celor ce nu se pot vindeca niciodată.

Îți mulțumesc poezie

Tremur

în lacrima omului trist,

în zâmbetul copilului

ce nu a rostit încă nici un cuvânt!

Ești forma

cea mai înaltă a purității.

Îți mulțumesc poezie!

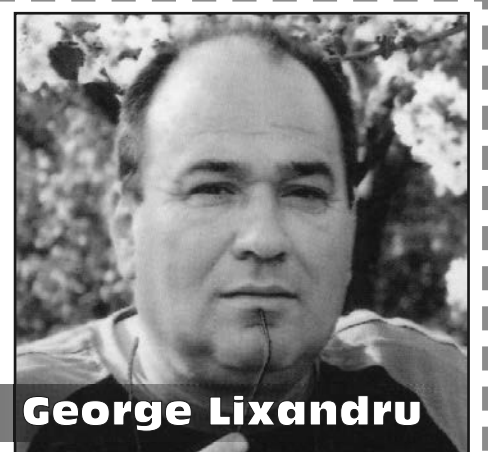
Mâinile albe ale poeziei

Cu mâinile albe ale poeziei culeg

dintre boabe de întunerice timpul care mi-a mai rămas - un an

o zi

un ceas...

George Lixandru

➤ **Șerban TOMȘA**

Pe vremea generației '60 era oarecum descalificat ca un critic literar să scrie numai despre valori consacrate. Fiecare comentator căuta, în cărțile citite, noutate, originalitate, prospețime. Era un titlu de glorie să scoți din anonim un autor. Valeriu Cristea chiar scria cu ostentație despre scriitori ignorați pe nedrept. Și făcea un lucru extraordinar. De ce cotă se bucura Emil Brumaru când Nicolae Manolescu scria despre el în „România literară”? Nu-l numea Mihai Ursachi pe Brumaru, în derâdere, poetul-bulion? Exemplele de acest fel sunt cu zecile. Dimpotrivă, erau foarte aspru taxați criticii care scriau numai despre autori unanim recunoscuți. Se spunea, pe bună dreptate, că nu au simțul valorii, ceea ce, pentru un recenzent, este o obiecție ucigătoare. Adrian Marino și Nicolae Balotă n-au fost socotiți niciodată critici literari propriu-ziși, ci doar universitari elevați și autori de sinteze savante. Aceste reflecții mi-au fost prilejuite de apariția cărții lui Tudor Cristea, „De la clasici la contemporani”, Grupul Editorial Bibliotheca-Marcona, Târgoviște, 2008. Întâmplarea face să fi parcurs, înainte de a citi cartea lui Tudor Cristea, două cronici extrem de elogioase. În ambele însă i se reproșă criticului interesul și pentru autori „puțin cunoscuți”, „de mică rezonanță” sau de „semnificație locală”, scriitori despre care un critic de mare prestigiu mărturisește a nu fi auzit. Să fie notorietatea același lucru cu valoarea? Las la o parte faptul că un critic este liber să scrie despre ce pofteste, dar surpriza mea este să constat că tocmai criticii „de la centru” au complexul provinciei, în timp ce Tudor Cristea, locuitor al orașului Găești, nu pare a avea nicio inhibiție, scriind cu egală competență și cu un viu interes despre Ion Neculce, Mircea Cărtărescu și Mihai Stan. Anticipând parcă obiecțiile care i se vor face, Tudor Cristea face precizări utile într-un inteligent și foarte bine justificat „Argument”, cu care se deschide cartea și care ar merita citat în întregime: „Nu doar faptul că, îndeosebi în ultima vreme, preocuparea mea critică vizează, pe lângă activitatea de cronicar al literaturii prezentului, întoarcerea către cea a trecutului mai îndepărtat ori mai recent și nici faptul că, scriind la o revistă care apare în provincie, încerc să îmbin interesul pentru orizontul literar național cu cel pentru literatura zonală, influențează demersul de acum. Fiind și autor de beletristică, eu am considerat întotdeauna activitatea de critic literar ca pe o parte a discursului meu scriitoricesc. Nu văd, cu alte cuvinte, niciun conflict între poetul, romancierul și criticul care am fost ori sunt. Critica – am mai spus-o – este un alt fel de literatură, criticul nu este altceva decât un scriitor care vorbește despre cărți, așa cum le înțelege, le gustă și le situează el; este un poet sobru și un romancier de idei.” Și mai jos: „Pentru mine literatura este un tot, un organism viu. Operele întrețin un dialog permanent: cele de azi le vorbesc celor de ieri, cele de ieri – celor de astăzi. E rolul criticii de a le face să comunice astfel. Tot așa, în prezent (dar și

Critică și creație

în trecut) orizontul așa-zicând național dialoghează (sau ar trebui să dialogheze) cu cel local. Problema este că, discutând un autor sau altul, este necesar să ne bazăm pe același standard valoric.” Trebuie să facem observația că afirmațiile lui Tudor Cristea excelează prin claritate, precizie și siguranță a tonului. Într-adevăr, este trist că fenomenul literar național e fracturat în mai multe „orizonturi”, care provoacă existența unor „ierarhii paralele”, după cum bine remarcă Tudor Cristea, și multă confuzie, din pricină că numeroși critici literari nu aplică aceleași criterii de valoare pentru toți creatorii și sunt total lipsiți de interes pentru scriitorii care nu intră în orizontul lor de interes cultural și social. Nu înseamnă că un autor nu există, dacă n-a auzit despre el cutare sau cutare critic literar. Ideea este că Tudor Cristea ar trebui laudat tocmai pentru ceea ce i se reproșează în mod delicat: interesul, rar astăzi, pentru scriitori aparținând tuturor „orizonturilor” literare. El încearcă să unifice, într-un întreg coerent și viu, ceea ce este risipit în mai multe fragmente independente. Și reușește. Oglinda spartă a literaturii de azi este refăcută, în mod firesc, și prin efortul critic al lui Tudor Cristea.

Se știe că Tudor Cristea este deopotrivă poet, romancier și critic literar. Acest lucru nu se simte însă, în sensul bun, în articolele sale. Marin Sorescu, de pildă, scria niște eseuri care uneori nu aveau nicio legătură cu opul comentat. Tudor Cristea seamănă mai degrabă, până la un punct, cu G. Călinescu și, mai ales, cu Nicolae Manolescu, care nu amestecă lucrurile. Poate doar gustul fin și intuiția sigură a criticului să îl trădeze cumva pe scriitor. Nu însă și mijloacele, Tudor Cristea scriind „frumos”, cu formulări memorabile, dar fără zorzoane și analogii deplasate. Este o critică pură, adică fără portrete, evocări și biografie, Tudor Cristea neagreadând alexandrinismul critic. El nu încurcă niciodată planurile. Textele sale sunt cronici literare adevărate sau eseuri extraordinar de interesante, nu glose disperate pe marginea operelor. Criticul lasă doar opera să vorbească și acest lucru sporește impresia de obiectivitate, de tratament egal pentru toți scriitorii analizați. Dacă adăugăm simțul acut al valorii, abundența ideilor originale, mobilitatea în a comenta, cu egală dezinvoltură, poezie, proză sau critică literară, argumentația fără cusur și spiritul critic care-l face să nu se îmbete cu apă rece și să afișeze o exigență binevenită, am surprins câteva trăsături ale tipului de critică practică de Tudor Cristea. Dar nu pe toate. În fond, textele lui Tudor Cristea, în primul rând ele, fac ca revista „Litere” să fie o publicație de interes național. Deși comentează autori arhicunoscuți, criticul găsește mereu o nouă cale de acces către inima operei, o cărare pe care n-a mai mers nimeni, dar pe care el înaintează cu siguranță. Nu există scriitor comentat în a cărui operă Tudor Cristea să nu găsească lucruri noi, surprinzătoare, pline de miez. El pune totdeauna, cu eleganță, lucrurile la punct, acolo unde alții s-au hazardat în afirmații neconvingătoare. Are dreptate Gheorghe Grigurcu: Tudor Cristea, el, este mereu convingător. Autorul găsește de fiecare dată formulările cele mai fericite: „Structural, poetul (Arghezi – n.m.) era un rustic, așadar un sămănătorist și chiar un eminescian – adică un romantic sentimental.” Și încă: „Arghezi nesocotește legea nescrisă a poeziei de până la el și

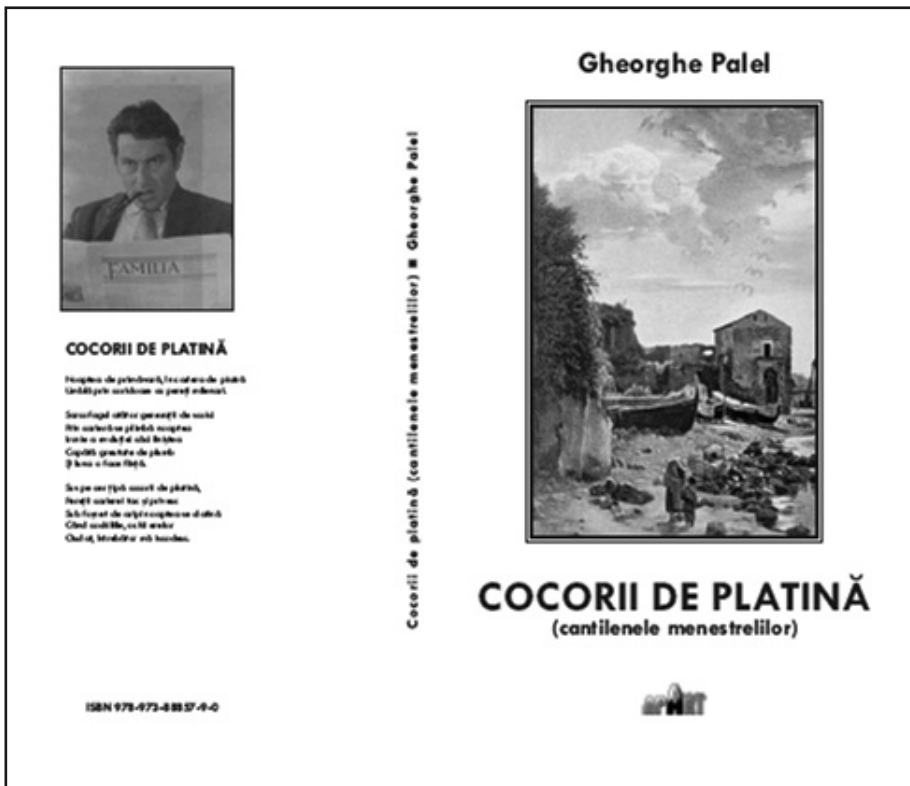
atrage în spațiul poemului toate registrele limbii, de la graiul țărănesc la argou și de la limbajul religios ori filozofic-sentențios la cel infantil. Statistic, imaginarul său e tradiționalist. Valoric, e novator și modern, lărgind aria poeticului, spărgând prejudecăți și convenții, în afară de una singură: versul clasic. Căruia, totuși, aliajele lexicale surprinzătoare rezultate dintr-o alchimie poetică explicită sau implicită, îi impun modulații noi, care marchează un stil inimitabil...” În opera lui Blaga este urmărit expresionismul, cu demonstrații de o rară subtilitate. Tudor Cristea descoperă „un alt Labiș, poetul discret al unor tonalități minore, «intimiste» elegiace, neangajate și, mai ales, nedeturnate către tonalitatea «majoră», milităntă sau implicată în social. Un poet al melancoliilor autumnale, al dorului de iubire ritmat muzical și sensibil, deși cu discrete ecouri din Voiculescu sau Arghezi și cu ceva din poza gravă și matură, dar asumată, a lui Esenin...” Malîțiozitatea îl „prinde” pe Tudor Cristea, concluziile sale pline de răutate fiind delicioase: „Până mai ieri, între poezia lui Adrian Păunescu și cititor se afla un singur mare obstacol: «fenomenul Păunescu». De curând a mai apărut unul: Cartea cârților de poezie.” Sau: „Traducătorul (Constantin Frosin – n.m.) folosește o bizară franceză de dicționar, cu rezultate demne de Coana Chirița.... Se spune că traducerile sunt ca femeile: cele fidele nu sunt frumoase, iar cele frumoase nu sunt fidele. A lui C. Frosin nu e nici fidelă, nici frumoasă.” În urma fiecărei demonstrații impecabile, concluzia cade firesc, fără pic de didacticism: „Poezie lucidă a singurătății fără remediu, a durerii de a fi, de a trece și de a muri fără speranță, creația Martei Petreu este, în esența ei, cioraniană. Dar (cel puțin în intenție) fără «estetica disperării» pe care uneori comentatorii i-o atribuie lui Cioran, găsind în aceasta sensul pozitiv al viziunii sale negative, cinice și neiertătoare.” Sau: „În asemenea versuri aflăm fulgurația de lumină care, aidoma verdului crud bacovian, dă sens încrencenței îndeletnicirii a lui George Geacăr de a fixa întunericul pe o pânză neagră.” În cazul fiecărui autor trecut în sumarul volumului, Tudor Cristea are contribuții fundamentale, dar despre unii scriitori scrie, probabil, cele mai frumoase pagini de care s-au bucurat creatorii respectivi. De exemplu, George Geacăr. Alături de Al. Cistelean, Tudor Cristea a scris cele mai reușite și substanțiale pagini despre poetul târgoviștean: „Spunerea este, așadar, mai importantă decât propriul ei obiect... Poemele sunt rodul explorărilor și al imersiunilor... Amar, dureros, aspru, despodobit, scris, ca mai tot volumul, cum s-ar spune, cu degetele de la mână stângă și cu unghia pe tencuială, dar un poem.” Este admirabilă fermitatea cu care criticul taie nodul gordian în problemele legate de creația câte unui poet mai mult sau mai puțin controversat. El temperează, cu ironie, entuziasmul cam dezarticulat al unor critici față de poezia lui Mihail Gălățanu: „Mergând mai departe, dăm peste poemul ce dă titlul cărții, colecție de banalități sau de elucubrații [...] Iată un altul – cum să-i spun? – locativ: «dacă stau totuși să mă gândesc mai bine,/ aș vrea un mormânt cu două camere/ poate c-o să vină cineva în vizită la mine/ și o să n-aibă-ncotro (sic!)/ și va trebui să rămână la mine peste noapte». Înțeleg (deși poetul n-o sugerează, dar ar fi mai frumos așa) că peste noaptea

veșnică. Dar n-ar fi mai bun un blocnotes? Tot cu două camere!... Nu-l putem contrazice pe autor, căci dovedește o competență indiscutabilă în materie de sticle plate și de basamace... Și totuși, se află în carte, pe lângă atâtea și atâtea ineptii, și câteva poeme adevărate. Sunt tentat să cred că le-a scris întâmplarea. Dar le-a semnat poetul.” Când vine vorba de Dimitrie Cantemir, Tudor Cristea este un excelent evocator al unor timpuri apuse. Povestește frumos, cu șart, posedând simțul dramei omenești dintr-o epocă dispărută. Experiența romancierului îi este criticului de mare ajutor. De altfel, studiul despre Dimitrie Cantemir este unul dintre cele mai profunde și mai inspirate care au fost consacrate învățatului român. Tudor Cristea constată faptele, le analizează, elimină prejudecățile și erorile, apoi propune propria interpretare, pertinentă, sprijinită pe raționamente admirabile: „Operă greoaie, precară epic, rădăcită în amănunte fastidios prezentate, lungind nepermis monologurile personajelor, Istoria ieroglifică are numeroase pasaje remarcabile... Până la urmă, Istoria ieroglifică poate fi văzută, pe de o parte, ca un splendid eșec: al trecerii istoriei în ficțiune, care nu găsește altă cale decât alegoria dintr-o fabulă extravagantă cu mari și izbutite accente pamfletare, cu elemente de epopee și chiar de roman, pigmentată de o sentențiozitate adesea plină de savoare. Pe de alta – o tristă biruință: a unui om de geniu cultivat în spirit sincron, înzestrat cu talent literar, dar apărut într-o cultură prea tânără.” Tudor Cristea este un cititor atent, înarmat cu multă răbdare. El nu formulează o judecată de ansamblu decât după ce a cercetat opera respectivă în toate articulațiile sale: „În opera lui Neculce, pusă poate în prea mare măsură în relație cu stilul lui Creangă, ale cărui efecte sunt reperabile la tot pasul, dar nu impun viziunea lui destinsă, lipsită de intenții satirice, ci, dimpotrivă, instituie una pamfletară, critică și deloc senină, marcată de un umor acid și nu o dată corosiv, discursul cronicăresc se subiectivizează și se lasă invadat de literatură. Ea reprezintă, din această pricină, un sfârșit și un început.” Tudor Cristea caută noutatea chiar și în operele vechi. Observațiile sale, proaspete, nervoase, inteligente, pline de acuitate, propun, implicit, o scară de valori. Rareori mi-a fost dat să citesc un critic literar atât de principial și de ferm: în nicio situație nu face rabat de la ideea de valoare.

➤ continuare în
pagina 17

Prezentare de carte

Precuvântare

➤ **Ion Iancu VALE**

Cartea de față, chiar dacă tardiv apărută reprezintă reîntoarcerea lui Gheorghe Palel la poezia care i-a tutelat sublimul întreaga existență creatoare. Ea constituie o împăcare lucidă și asumată (dar nu o abdicare) cu viața, cu moartea, cu eternitatea. Autor a mai multor cărți de proză, septuagenarul om de litere se reîntoarce acum spre li-manul făgăduințelor juvenile sub semnul cărora a debutat prin anii '60 ai secolului trecut. Scrie atât în vers clasic, cât și în vers alb, poemele din volumul

„Cocorii de platină” reprezentând semnale luminoase a unor escursuri pe mările liniștite ale vieții, dar și S.O.S.-uri grave lansate în plină hulă existențială. Universul lor este în parte, unul real, pe care autorul l-a interceptat fizic și pe care, ca orice poet adevărat, născut și nu făcut, l-a transpus rezonant în metaforă și stare de fapt poetică. Un alt segment al universului său poetic este patriotismul și dragostea față de Neam și Țară, sentimente pe care le relevă cu forță în multe din poemele sale incluse în volum. Și, în sfârșit, din poezia sa răzbate și acel sentiment viabil și celest: iubirea. Iubirea față de oameni și față de Divinitate,

căreia Gheorghe Palel le închină adevărate ode de preamărire.

Ce mai pot spune este faptul că Gheorghe Palel este un poet mesager. Poezia lui nu este o creație de circumstanță și de atmosferă care să încânte pe moment, ca imediat să fie uitată.

Ea trimite la meditație profundă, făcându-l pe cititor să reflecteze la sensurile majore ale vieții.

Sunt sigur că volumul de față nu este ultimul și că Gheorghe Palel ne va mai surprinde pozitiv, re-cidivând în acest sublim și dumnezeiesc act creator care este Poezia.

Adică realizând încă un volum de versuri. Îl așteptăm. Ave.

Români, a murit Grigore Vieru

➤ **Diana CHIȚESCU**

Români, a murit Grigore Vieru! Și ce, ați fi dorit o zi de doliu și în România? Pentru cine? Pentru un poet? Unul din aceia care a ars românește, născut în oficiala Republică Moldova? Nu se face, domnule. Nu merge, e odată cu investirea lui Obama, dați treaba asta pe televizor, nu altceva. Lasă-l pe Vieru, în-tristăm lumea - America e veselă, tre-buie să fim și noi.

A fost și ziua Unirii. Harta României întregite se află pe fruntea lui Vieru. Și a

fost ingropată odată cu el. Dar ce nevoie este de poet? Ce să caute în manualele de română? Să lăsăm idealismul - nu e momentul a vorbi de Basarabia! Cum? Voronin a decretat totuși o zi de doliu? E treaba lui, așa a fost sfătuit (oare tot șase luni se păstrează ce vorbim aici? - eu sper că mai mult).

Știți, nu prea mai sunt la modă „țară”, „mamă”, „dor” - avem Uniunea Europeană, mamele pot fi și tati, iar de dor, ce sa zic, asta mă cam încurcă. Îmi amintește de Vieru:

„În limba ta ți-e dor de mamă”

A murit poetul care spunea: „În ziua când a murit mama, am înțeles că sunt muritor”.

Și a fost muritor. Ca toți oamenii mari, s-a ținut de cuvânt.

Planeta Pământ - America - Basarabia - bogați și săraci (sau invers - îmi scapă ordinea). Milioane de oameni în extaz cu drogul „Obama” (de ce s-a în-curcat în jurământ chiar la cuvântul cre-dință?).

În Basarabia vreo zece mii (cam cât armata lui Ștefan), conduceau pe Vieru spre locul acela „dintre ceruri și pământ”:

„Ușoară, maică, ușoară,
C-ai putea pași, oricând
Pe semințele ce zboară
Între ceruri și pământ”.

Pensionari, aveți voie să citiți Grigore Vieru, pe lângă pensie și salariu! Tineri, este obligatoriu să-l citiți! Limba în care a scris Vieru e din seva limbii românești-nu e făcătură.

Și ați văzut ce rar vorbea poetul?

Grigore Vieru - un oaspete care a venit la noi plin de flori și daruri și l-am ținut în antreu, cu caciula în mână.

➤ urmare din pagina 16

Este aici o demnitate a criticului, rară printre comentatorii de literatură, care-l așează pe autorul volumului „De la clasici la contemporani” printre cronicarii de prim-plan ai literaturii noastre de azi. La Kogălniceanu este separată sămânța de neghină, validându-se ceea ce are semnificație literară. Paginile despre Slavici, Agârbiceanu și Brătescu-Voinești sunt printre cele mai dense și mai relevante din carte. S-ar părea că Tudor Cristea are o priză foarte bună la textele prozatorilor ardeleni. Aceste comentarii, ca și cel despre Camil Petrescu, evidențiază faptul că, în mod evident, critica lui Tudor Cristea este una de anvergură, autorul nostru fiind capabil de sinteze ample, construite pe sisteme de idei coerente și originale. Înscrisă pe linia G. Gălinescu-N. Manolescu, cri-tica lui Tudor Cristea impune prin tăietura modernă și fină a frazei, gustul urban, elevat, preocuparea de a-i trata pe scriitori cu egală atenție și obiectivitate, un aplomb specific în abordarea operei, tonul peremptoriu în judecățile critice și o indiscutabilă imaginație a ideilor. Personal, îl trec pe Tudor Cristea printre criticii literari pe care îi citesc pentru ei înșiși, nu pentru autorii analizați. Iată cum găsește criticul o altă modalitate de a sublinia „intelectualitatea”

romanelor lui Camil Petrescu : „Dincolo de toate, personajele par, în acest roman (Patul lui Procust – n.m.), mai mult decât în Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război, travestiuri ale autorului, astfel că însăși doamna T. este, cum afirmă D. Micu, varianta lui feminină. În orice caz, el le transmite toată feroarea lui intelectuală, vibrația interioară, gândul filozofic, nervozitatea, amestecul de cerebralitate și senzualitate, odată cu opți-unea pentru «sinceritatea liminară» și pentru fraza despodobită, anticalofilă, stendhaliană. Prin acest transfer, care nu are nimic artificial și nu diminuează nicidecum credibilitatea personajelor sale, Camil Petrescu ridică romanul românesc pe culmi de intelectualitate (și, prin aceasta, de modernitate) greu de atins, fără a priva cititorul de vreunul dintre elementele de seducție caracteristice speciei.” Cu dreaptă măsură și rafinement sunt judecați Mircea Horia Simionescu și Dumitru Ungureanu. Iată ce afirmă Tudor Cristea despre primul : „Un joc de maestru, aș zice din nou, și nimic mai mult. Dacă n-ai sesiza efortul secret și plin de dramatism de a recupera în el, dintr-un vâlmășag de fragmente pierdute, disperate, absurde, adevărul propriului trecut și măcar o adiere a sensului vieții.” Dumitru Ungureanu este elogi-iat fără rezerve : „Dumitru Ungureanu este, în cele 350 de pagini ale romanului său, un prozator pe deplin stăpân pe mi-

jloace, posesor al unui stil plastic, variat și riguros. Construiește cu răbdare, matur, își pune în valoare lecturile și cultura, dar și experiența de viață, se mișcă liber prin medii diverse, își transferă meditațiile în eseistica subtilă a unor personaje...” Augustin Buzura este executat fără milă, dar Mircea Cărtărescu se bucură de respect și de multă înțelegere. Opinia mea e că, dincolo de valoarea indiscutabilă a au-torului „Levantului”, excelent poet și es-eist, aglomerările sale descriptive, de factură romantică, fără relevanță în plan psihologic sau măcar uman, erau prăfuite încă de pe vremea lui Eminescu. E doar o chestiune de gust și nu am motive să mă îndoiesc de priceperea și de flerul lui Tudor Cristea. Altminteri, e o modă printre critici, la care, în mod surprinzător, se aliniază și Tudor Cristea, ca Mircea Cărtărescu să fie privit cu o exagerată pi-oșenie. Având o încredere totală în ver-dictele lui Tudor Cristea, aș fi fost curios să aflu ce părere are el despre romanele de mahala, de coloratură periferică și et-nică, bogate oral, ale lui Radu Aldulescu.

Ajungând la capitolul dedicat criticilor, este de remarcat modul în care Tudor Cristea pune, de fiecare dată, degetul pe rană. Sunt nevoit să constat din nou că, pentru Tudor Cristea, celebritatea unor condeieri nu influențează cu nimic evalu-area operei. La Eugen Simion este evi-dențiată „o seriozitate dusă uneori până la afectare”. „În Eugen Simion s-a ascuns

întotdeauna un moralist”, afirmă Tudor Cristea, exprimând un adevăr indis-cutabil. Marian Popa este, pe bună drep-tate, desființat :”De fapt, Marian Popa este un istoric literar fără talent critic și care nici n-a trecut prin faza cronicii liter-are.” Foarte bine receptat este Nicolae Manolescu, căruia i se recunoaște, în mod just, statutul de „mare critic”. În schimb este, după gustul meu, excesiv de dur cu prozele, în fond frumoase, ale aceluiași. Lui Mircea Mihăeș i se re-proșează excesele și faptul că suferă de unele dintre metehnele pe care le urăște cel mai mult : obsesia „Tătucului” și metoda stalinistă de a-i judeca pe oameni nu după opera și viața lor, ci luând în cal-cul păcatele părinților. În sfârșit, articolul consacrat lui Patapievici este deosebit de expresiv, având un tulburător relief ideatic.

Îmi pare rău că încă n-am reușit să-l citesc pe poetul și romancierul Tudor Cristea. O voi face în mod sigur. Criticul însă este impresionan: n-am găsit, în cele aproape 370 de pagini ale cărții, nicio stridență, niciun ton fals, nicio inad-vertență. Tudor Cristea operează ca un chirurg care extrage, cu un zâmbet ironic în colțul gurii, chiar și cele mai în-spăimântătoare tumori. „De la clasici la contemporani” este un volum excepțional de critică literară adevărată, reconfortantă prin valoare și maturitate, care evidenți-ază un talent critic incontestabil.

O scriitoare atipică și surprizătoarele ei romane

Aureliu GOCI

Melania Cuc

Melania Cuc este o scriitoare foarte sigură pe condei, cu antene perceptive deschise nu numai spre lumea din jur, ci și spre straturile de adâncime ale conștiinței și spre conexiunile naturiste și cosmice ale ființei, scriitoare oscilantă la începuturi între poezie și proză, dar performantă în ambele modalități scripturale; poetă cu rezoluția unei individualități cristalizată în zona unei umanități delicate, grațioase - dar prozatoare puternică, din categoria incredibilă a luptătoarelor și autoare așa cum înseși Vitoria Lipan ar scrie romanul „Baltagul”. În ultimii ani și într-un timp relativ scurt, doamna Melania Cuc și-a conturat și aprofundat un pregnant chip scriitoricesc.

Autoarea fantasmează cu inteligență și curaj, nu se teme de rigorile romanului (pe care le știe și, uneori, le respectă, altele le persiflează) și nu se intimidează nici de libertățile formale pe care noile tehnici romanești le acreditează pentru a le discredita.

Modul în care se apropie de proză doamna Melania Cuc, o ființă delicată și fragilă și cu o experiență de viață de tip poetic, este direct, abrupt, fără conveniențe. N-am exagera dacă am numi câteva scene de confruntare... curat naturaliste... oricum o proză cu puternică forță narativă și cu puterea de a construi oameni și locuri.

Deși, poate amintește de romanul „Cimitirul Buna Vestire” al lui Tudor Arghezi, Miercurea din cenușă rămâne, mai de grabă, un roman postmodernist, decât un simplu text comic și satiric, potențând uriașa putere de fabulație a autoarei care, cam de multă vreme, ne pregătește o bulversantă evadare din cumințenie.

În romanul Miercurea din cenușă, autoarea folosește un tip de discurs ficțional de sorginte confesivă în care agentul narativ nu disimulează condiția de scriitor. Există și aici, ca și în precedentele romane, o acuitate exacerbata a suferinței, o suferință exprimată direct, brutal, fără reținere, ca într-o operație pe viu, fără anestezia cuvintelor alese.

După un război biologic trepanant, înțoarsă din moarte, eroina se prezintă ca Cenușăreasă: „...Sunt numai anonima, femeia care adună cenușa fierbințe din vatră cu propria-i mână.”

Revenirea la viață înseamnă, într-un fel, și renunțarea la filosofia existenței și la pecețile tradiției, dar și asumarea condiției de a trăi sub spectrul numărătorii inverse, sub o apăsare terifiantă, aproape insuportabilă: „...tocmai eu să fiu la trei pași, la un pas... la un lat de deget de moarte, moartea ca fenomen natural, nu ca valoare a tuturor lucrurilor...”

Experiențele existențiale la limitele percepțiilor umane, o familiarizează cu clișeele culturale ale extincției, iar durerea fizică face separarea între lumea materială și viața interioară fluidă, aburoasă, inconsistentă: „...nu sunt vie, dar nici moartă, ca morții, întinsă și plânsă pe năsalie”. Sub spectrul durerii, trecutul a căpătat neutralitatea, cenușii lucrurilor consumate: „...nu-i făină albă, nici negru de fum.”

La acest prag al confuziei ori al contaminării dintre viață și moarte, divagația fantastică nu mai pare nefirească, iar personajul își traversează boala mergând înaintea întâmplărilor viitoare.

Alternanța timpurilor narrative deblochează mai multe straturi de semnificație: un nivel istoric (cu referințe reale

sau atestabile), un nivel al construcției ficționale în care imaginarul produce semnificații generale ori arhetipale și un nivel simbolic, reluări și retrairi misterioase cu extensiuni în parabolă. Discursul narativ performează cruzimea incredibilă a situațiilor-limită; și nu este o duritate afectată, jucată, confecționată, cum se mai poate descoperi în proza feminină, ci o distincție organică în armonie cu universul ficțional și specificul tipologic al personajelor.

De aici și amprenta asupra timpurilor narrative intersectate: prezentul spitalului, contaminat de un prezent halucinatoriu al conștiinței, apoi trecutul incert în care o conștiință maladivă conservă dialogul cu moartea, autenticifică istoria familiei și viitorul individual. Acuitatea maladivă a autoobservației crude, nemiloase și dorința virilă de a-și depăși condiția („...deși numai o cenușăreasă, poftesc la poamă domnească”) conturează un puternic personaj feminin. Bolnava atașată la aparatele de resuscitare pare un mic monstru de metal care se atârna disperată de lumea aceasta pe care nu o iubește, dar nici nu o urăște îndestul pentru a o părăsi.

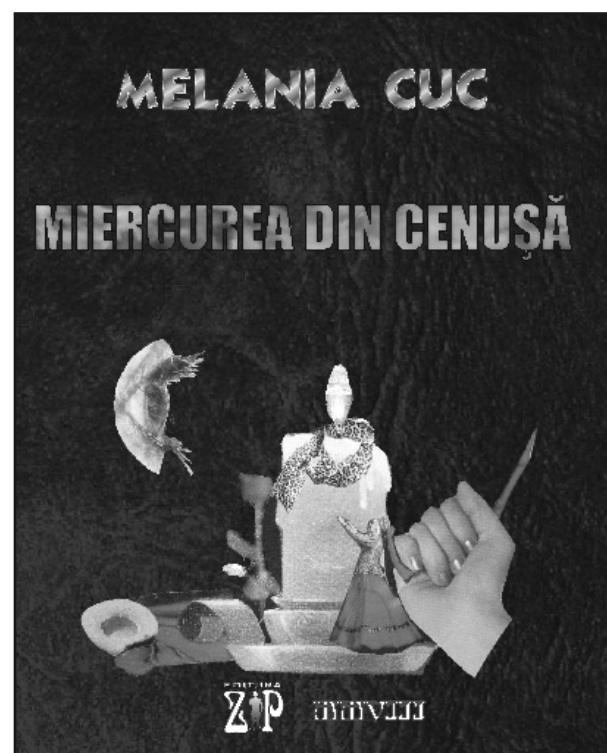
Spitalul, ca și mediile prin care trece eroina, sau incendiul cel mare care distruge turnul Catedralei sunt elemente de un realism tulburător. Discursul narativ dur, neiertător, de o cruzime care i-a speriat pe alții, își are locul lui în registrul stilistic al romanului, contrastând, pentru o armonie subtextuală, cu rafinamentul trăirilor și finețea spiritului de observație.

Foarte interesantă și inovativă ideea reluării legendei Cenușăresei, cu localizări atestabile și precizări calendaristice. Mai mult decât atât, spune biografia unui personaj din imediatitatea controlabilă sub semnele imponderabile ale destinului Cinderellei, și devine, așa zice, o temă avangardistă pe care numai o scriitoare atipică,

nonconformistă poate să o ducă până la capăt.

Romanul Miercurea din cenușă se încheie la modul burlesc, sarcastic și fantastic, reînvie personajele arhetipale și se prăbușesc stâlpii universului într-un fel de apocalipsă benignă, o operă bramburită, voit iregulară și bombastică în care se rescriu și se contaminatează miturile tradiționale, povestea lui Rasputin intră în narațiunea Cenușăresei, Moartea devine un personaj quasi-simpatic, iar Arap Alb flirtează cu Ana lui Manole.

Melania Cuc susține, în acest timp de criză a literaturii, narativa debordantă, în formula postmodernistă a operei-bazar. Critica tradiționalistă ar defini-o, cu vechile concepte, drept o creație fantezistă, performantă în zona detaliilor, a imprevizibilității cursului narativ, nu și în sensul construcției. Proză de imaginație și nu operă de cunoaștere, text de virtuozitate stilistică și nu de artificiale divagații filosofice, Miercurea din cenușă, pare să dețină rara distincție de a satisface atât cititorul dornic de senz-ațional și pitoresc, cât și criticul atent la universul ficțional și semnificațiile de profunzime.

Baladă pentru tine (IV)

George TEI

Ți-aș dăruî o toamnă frumoasă și discretă
Să nu mai cauți, mâine, un altfel de amor,
Să lași "povestea vorbeii" să ningă printre versuri
Și să mă luneci, iarăși, spre tine, să nu mor...

Îți va conduce pasul o inerentă farsă,
O noapte liniștită de care nu vei știi -
Și-n umbra unui flutur cu aripa neștearsă
Va crește insolența poemelor târzii.

Îți vei reface drumul ideilor pierdute
Cu clipele în care m-ai renegat, să-mi scrii
O ultimă-nserare ce-n visuri mă va pierde,
Iar poeziei mele să îi cioplesc sicriu...

Dar nu se știe cine ți-a adormit instinctul
Și am rămas afară, sub ochiul unui zeu,
Să îmi sădească-n suflet o aplecare sfântă
Ce mă va stinge numai atunci când voi vrea eu.

În urmă, remușcarea s-a-ntors, să te convingă
Că meritam o altfel de jertfă printre vii
Din care neuitarea să-și strângă înc-o lume,
Să te păstreze-n mine atunci când nu revii.

Dar mai sunt multe toamne de care să te-nlănțuî!
Și vara asta plouă cu amintiri, pe ram...
În nopțile de veghe, aceeași renunțare
Se va întoarce, lașă, când nici nu mai speram...

Dar nu mai știu ce știe același gând ce duce
Spre înserarea calmă a pasului nestins

Și-a nimbului ce trece atât de nepereche!
În cătă-nsingurare, adesea, le-am atins?

Acum, că brațul vremii nu are chef de luptă,
Nu mai e timp să cauți un altfel de-nceput;
Mai caută adâncul din ciutura cu apă
Să-ți lumineze drumul ce nu l-ai priceput...

Nu este grav, iubirii să-i cântărești iubirea!
Nu se-ndulcește ura din care ai plecat ?
Un gând îți prinde noaptea și nu vrea să o scape
Când râul curge-ntruna, deși este secăt.

Dar mai e mult să umpli o clipă ce ne paște
Și umbra ce se ține după al tău destin;
Reintră într-o mare pe care să te legeni
Și, regăsindu-ți drumul, atunci, am să mă-nchin...

Cu amintiri nu ținem înflăcărarea vie!
Încă o dată vârsta iubirii s-a prescris;
Pentru încă o viață nu mai e timp să scriem,
Dar va mai fi și mâine o pagină de scris...

Spovedania unui neînvins

➤ **Florin VÂRLAN NEAMȚU**

Ci încă drept e spatele acesta
Pleznit, amarnic, cu năpraznic cnut
De liftele venind dinspre aiurea
Să-mi vădă neamu'-genuncheat și mut.

Copii noștri bat la porți închise
Bani mincinoși le zornăie-n chimir
Prin țări streine pasăre ucisă
E dorul lor de mamă și sictir.

Iubirea lor și-o vând pentru iluzii
Fumate pe-nDELETE într-o noapte

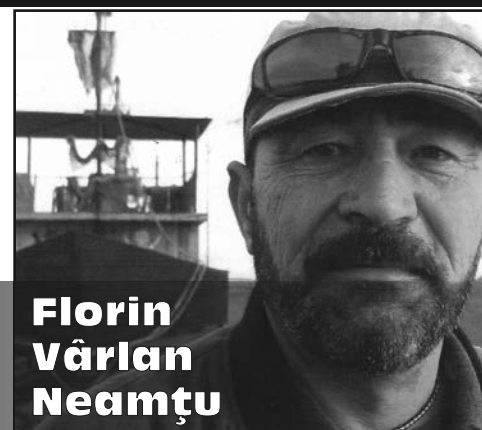
Văsând Elveții, Anglii, Andaluzii
Și-n zori realizând că nu se poate.

Iar noi plătim tablouri, coliere,
Pe care le-a cărat cu ea regina
Și mai plătim din pensii viagere
Măceluri inventate-n Palestina.

Plătim impozit, dăruim palate
La domni încăpușând grumazul țării
Când nu suntem în stare, nici în rate,
Cu-o biată casă să-nzestrăm feciorii.

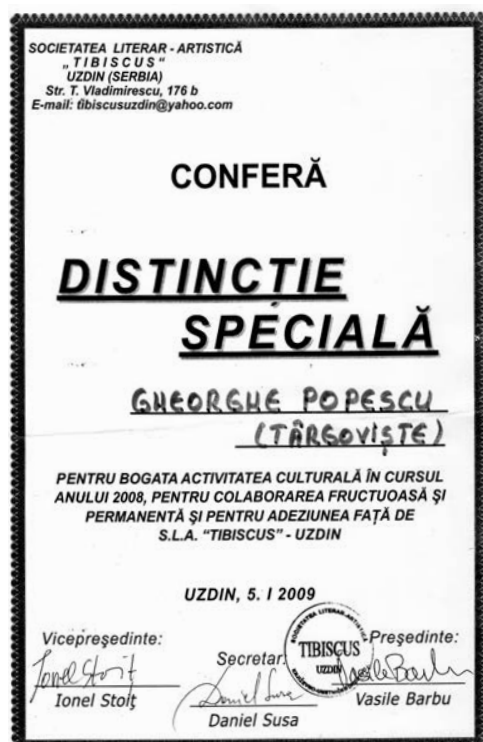
Da-i rumpem din crepusculile albastre
Chiar îi lăsăm neștiutori de carte
Și-i ducem în pustiuri ca să poarte
Războaie care nu sunt ale noastre.
Și la eroi ce nu-s eroii noștri
Le ridicăm statui, le punem gârzi,
Sub legea lor noi suportăm ca proștii
Să ne omoare oamenii pe străzi.

(Din patru zări s-au repezit hultanii
Pe aurul și codrul transilvan
Când bietului român nu-i ajung banii
Să cumpere copilului ghiozdan)

**Florin
Vârlan
Neamțu**

De-aceea zic, să știe veneticii,
Din New York, din Berlin, din Budapesta
Că nu ne-a îngenuncheat zăbreaua friei
Și încă drept e spatele acesta

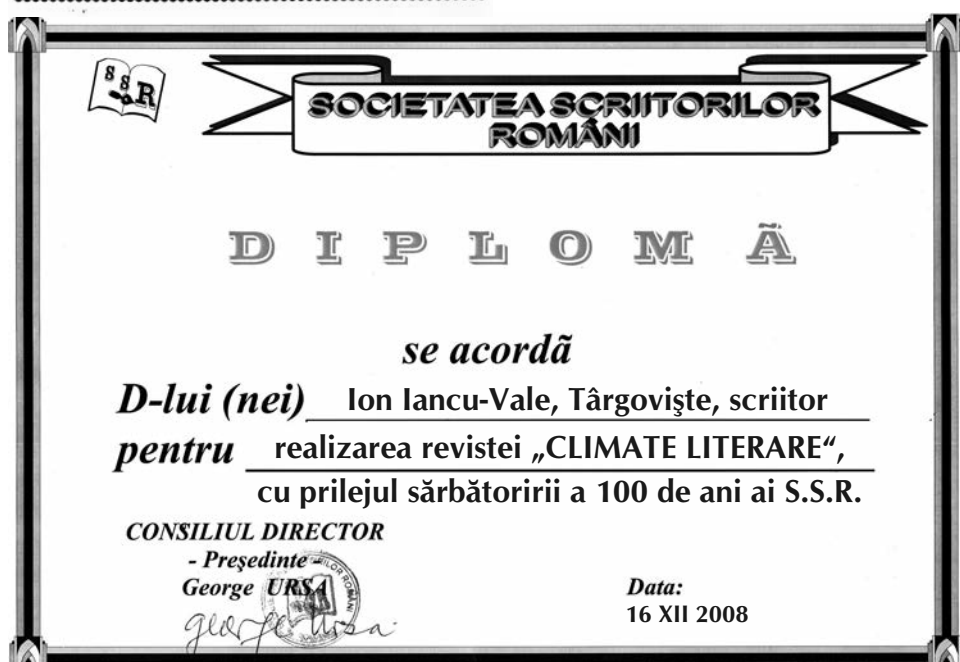
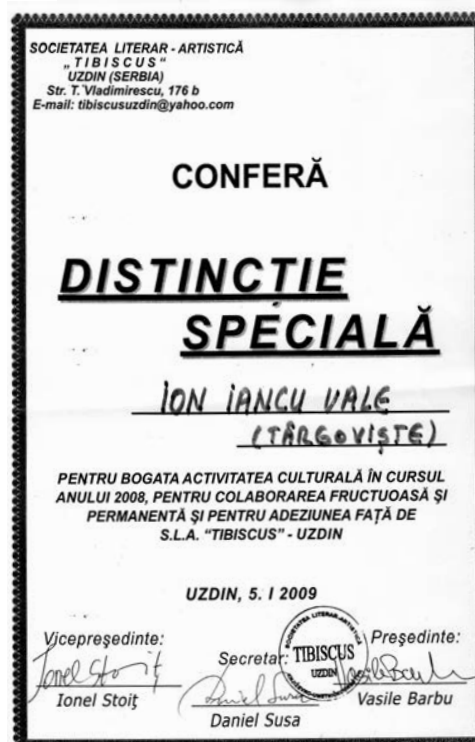

Revista „Climate literare” adună premiile

Anul 2008 și începutul anului 2009 a adus revistei „Climate literare” și unora dintre cei care trudesec la apariția ei onorante dovezi de apreciere. Iată câteva dintre acestea: premiul „Eminescu” la Festivalul pentru literatură de la Băile-Herculane, revistei „Climate literare”; diplomă acordată scriitorului Ion Iancu Vale pentru realizarea revistei „Climate literare” cu prilejul sărbătoririi a 100 de ani ai Societății Scriitorilor Români – 2008; Distincție specială „Pentru bogata activitate culturală în cursul anului 2008, pentru colaborarea fructuoasă și permanentă și pentru adeziunea față de S.L.A. Tibiscus – Uzdin”, acordată lui George Popescu, susținător al revistei noastre și al relațiilor culturale cu românii din diaspora și lui Ion Iancu Vale, scriitor.

Redacția

**Acest număr a apărut cu sprijinul financiar al experților
Ducu Mihai și Claudiu Duică.**

Caseta redacțională

Fondatori: Ion Iancu Vale, Sebastian Drăgan, Mircea Cotârță ■ **Redactor șef:** Grigore Grigore ■ **Redactori șef ad-juncți:** Romulus Gandy Georgescu, Gheorghe Palel, Florea Turiac ■ **Secretar general de redacție:** Nicu Tănase ■ **Se-niori editori:** Mihai Antonescu, Mircea Constantinescu, Florian Copcea, Tudor Cristea, Victor Petrescu, Victor Sterom, Al. Florin Țene ■ **Redactori principali:** Alexandrina Dinu, Răzvan Davidescu, Bogdan Didescu, Lucian Constantin, Puiu Drăguțoiu, Ana-Maria Pulbere, Ioan Vișan ■ **Redactori asociați:** **România** - Gavril Moisa, Emil Perșa (Cluj-Napoca), Ana Zegrean (Bistrița Năsăud), Adrian Georgescu, Iulian Nuță, George Tei (București), Ionica Dăgădiță, Rod-ica Licsari, Dan Dobrescu (Turnu Severin), Dana Dogaru Zamora (Bușteni), Raisa Boiangiu (Hunedoara), Ionel Dumitrescu, Florin Vârlan Neamțu (Mangalia), Aurora Pordea, Nicolae Iștoc (Oradea), Lucian Gruia, George Lixandru, Emanoil Toma, Dorel Trifu (Ploiești); **Alte țări:** Virginia Mateiaș (Canada), Dimitrie Grama (Danemarca), Olimpia Danci (Italia), Vasile Barbu, Gligor Popi, Ionel Stoit (Serbia), Vavila Popovici, Claudia Serea, Florin Smarandache (S.U.A.), Eu-genia Bălan Ciocoboc, Silvia Caba Chivireac (Ucraina).

Târgoviște

La Biblioteca Județeană, activitate intensă

Veche și notorie instituție culturală dâmbovițeană, Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu” s-a remarcat de-a lungul timpului printr-o intensă și variată activitate în domeniu. Mai mult, în incinta ei, generoasă și adecvată, în afara activităților specifice precum împrumutul de carte, studiul de sală, citirea presei etc., s-au desfășurat cu regularitate activități cu caracter literar, artistic, istoric, științific...

Din cea de-a doua parte a anului trecut, prin ieșirea la pensie a importantului om de cultură, prof. Victor Petrescu, multă vreme director al instituției, conducerea bibliotecii a fost preluată de către prof. Carmen Vădan.

De la început, doamna director a demonstrat că vrea și poate să continue tradiția acestui templu cultural dâmbovițean. Astfel, sfârșitul și începutul de

ani (2008-2009) a însemnat organizarea a mai multor simpozioane literare dedicate unor nume importante ale literaturii românești, cum ar fi Mihai Eminescu și Ion Luca Caragiale, la ele participând scriitori, artiști, oameni de cultură locali, elevi și mulți alții.

Ultima acțiune de până acum a fost cea dedicată aniversării a 130 de ani de la nașterea insolitului și multiplului creator dâmbovițean I. C. Vissarion. În cadrul acestei întâlniri s-a preluat ideea punerii în valoare a operei și personalității acestui „țăran simplu”.

Despre el Tudor Arghezi, cu care era bun prieten, afirma că este „un reprezentant al geniului românesc, care merită mai mult și care ar trebui scos din uitare”. Având doar clase primare, autodidact însă de mare forță, I. C. Vissarion a fost scriitor, ziarist, creator al primei re-

viste rurale din țară, unul dintre fondatorii radioului românesc și nu în ultimul rând inovator și inventator tehnic.

El s-a aflat în atenția unor importante personalități românești ale vremii precum George Călinescu, Gala Galaction și I. C. Duca, dar și a unora din afara țării. Toate acestea și încă multe alte amănunte și aspecte inedite ale vieții și operei lui I. C. Vissarion a promis că le va aduce spre cunoaștere prin intermediul revistei noastre, scriitorul și criticul literar, Ștefan Ion Ghilimescu. De altfel, acesta le-a prezentat și cu ocazia simpozionului dedicat lui I. C. Vissarion în Biblioteca Județeană din Târgoviște.

I.I.V.

Zodiacul lui Eminescu, la Moreni

Sebastian DRĂGAN

Cine ar fi crezut că, după 20 ani de la Revoluție, după atâtea generații «irosite» și «pierdute» în Coca-Cola, MTV, Emo sau fitze trendy, voi redescoperi, cu mândrie chiar, că există o nepieritoare sensibilitate, o maturitate deplină și nesperată în rândurile tinerilor de astăzi?

Vorbeam, deunăzi, cu o prietenă de suflet, care-mi spunea că, după 1989, tinerii s-au abrutizat în goana după bani, au aruncat cultura la pubele și s-au aplecat definitiv spre lucrul imediat, pragmatic: să facă bani, oricum, prin orice mijloace, să «ajungă», să parvină, să «se scoată». Am contrazis-o, cu vehemența slăbiciunii și viselor din mine. I-am spus că nu-i așa, că orice ultimă generație se crede a fi cea mai tare, cea mai bună, frumoasă și deșteaptă, deși vedeam zilnic în jurul meu amețea mortală a drogurilor în

mai puțin cunoscut intelectualilor dâmbovițeni. La Moreni, orașul nașterii și devenirii mele adolescente, singurul municipiu din România intrat în Guinness

Book printr-un dezastru. În orașul în care s-a forat pentru prima oară în sistem Rotary de către americani, o sondă a făcut erupție liberă și a ars neîncetat 850 de zile. Publicația Universul anunța, la 28 mai 1929, cu litere mari: „Dezastrul de la Moreni” – „În regiunea Moreni s-a produs un nou mare dezastru. Pe un platou al comunei Moreni numit Țuicani se afla instalată sonda nr. 160, proprietatea societății Româno-Americane. Lucrările de sapă ale acestei sonde ajunseseră la o adâncime de 1.460 metri. Forța de expansiune a gazelor a atins azi de dimineață un maxim de presiune. Atunci, burghiul a atins stratul de țiței, iar turla sondei a fost aruncată în aer la o înălțime de 300-400 de metri. Producându-se scântei, sonda a luat foc. Intensitatea flăcărilor a crescut, atingând înălțimea de 100 de metri. Cu ajutorul pompelor, a început imediat un puternic baraj de apă și saci de nisip. Dogoarea flăcărilor fiind prea mare, echipele nu se puteau apropia de zonă mai aproape de 300 de metri. Printr-o întâmplare fericită, acest

mare dezastru nu a făcut nici o victimă omenească. După părerea specialiștilor, pagubele depășesc 100 de milioane de lei.” A doua zi, același cotidian își continua relatarea: „Coloana de foc are o înălțime de 60-70 de metri și luminează întreaga regiune Moreni. Se vede foarte bine din Ploiești și chiar din Chitila”. Pe 30 mai, Adevărul anunța că „din gura puțului ies 1 milion și 200 de mii de metri cubi, iar focul ajunge la 1.600 de metri”. Focul a izbucnit în dimineața zilei de 28 mai 1929 și s-a stins de la sine în septembrie 1931. A mai pâlpâit până la 4 noiembrie 1931.

Un alt foc avea să ardă însă la Moreni, o altă flăcără, de ziua Nepieriturii lui Eminescu.

Pe 15 ianuarie 2009, în barul «Zodiac», în fapt în «pub»-ul «Grotă Vrăjitoarelor» din subsolul casei de pe strada Ana Ipătescu nr. 4, construită în 1929 de familia Copoiu, a avut loc o manifestare deloc festivă și nicidecum protocolară, o seară de poezie și muzică dedicată Poetului, într-o mai veche tradiție, grație gazdelor de inimă și suflet, Ioniță – Moise Paul Cristian (pictor, artist plastic), Ioniță – Moise Viorica și Ioniță Silviu. Invitați – elevi ai Liceului I. L. Caragiale, studenți și

«veterani» ai locului și localului. Printre invitații de onoare și susținători al evenimentului m-am numărat, cu emoție, și eu, ca reprezentant al Revistei «Climate Literare».

Seara de muzică și poezie a debutat simplu și cald, cu o scurtă evocare a vieții Românului Absolut (cum îl numea Petre Țuțea) făcută de către Paul Cristian Ioniță. Apoi, pe acordurile muzicii românești, s-au recitat versuri din creația proprie, dar și din creațiile unor poeți consacrați, despre și dedicate celui care, după 120 de ani de la trecerea în nemurire, ne readuce aminte de «Doina». Sub acordurile de chitară rece, live, susținute de doi tineri minunați, a răsunat poezia. S-a aplaudat, s-au cântat la unison refrane știute ale poetului nepereche. O surpriză extraordinară au făcut Alexandru Andrei Șelaru (18 ani) elev la Liceul I.L. Caragiale și Marius Vinogradof, elev la același liceu, care au cântat și ne-au încântat cu vocile lor.

Aceștia au pus pe muzica proprie versuri din Mihai Eminescu, reușind să ridice în picioare auditoriul. Revista «Climate Literare» a fost îmbrățișată cu interes și a circulat pe la mese, fiind citită de toți cei prezenți.

Seara s-a terminat în zâmbete și voie bună, acolo, în casa unde tatăl gazdei noastre, Traian A. Ioniță, cel care își terminase studiile la Facultățile de Petrol, Gaze și Geologie din Roma și Palermo în anii 1930 și descoperise țiței pe terenurile din proprietatea sa, venea de la Ploiești la Moreni trimițând mai întâi, într-o birjă lăutarii, în alta bastonul și în alta melonul.

Acești tineri minunați și chitățile lor magice au reușit un regal Eminescu, fără fitze și manele, dar cool, așa cum ne-a obișnuit Zodiacul. O familie.

școli, sexul de dinainte de pubertate, incultura urlând pe străzi, asaltul manelelor și telenovelelor, modelele de «reușită în viață» precum Mihaela Rădulescu, Andreea Marin, Columbeanu sau Becali etc. Am contrazis-o, cu speranța nebună a unei minuni.

Și minunea s-a întâmplat într-un loc

Adresa redacției: Aleea Arcașilor, bl. 36,
sc. B, ap. 23, Târgoviște, România
Telefoane: 0722 702 578, 0741 732 122
E-mail: ioniancuval@yahoo.com

Tehnoredactare:

DEVSOFT

Telefon 0727 800 002
E-mail devsoft.ro@gmail.com

Revistă editată de Societatea culturală istorică „ARM” Târgoviște ■ ISSN 1843-035X

Răspunderea deontologică a materialelor publicate aparține exclusiv semnatărilor